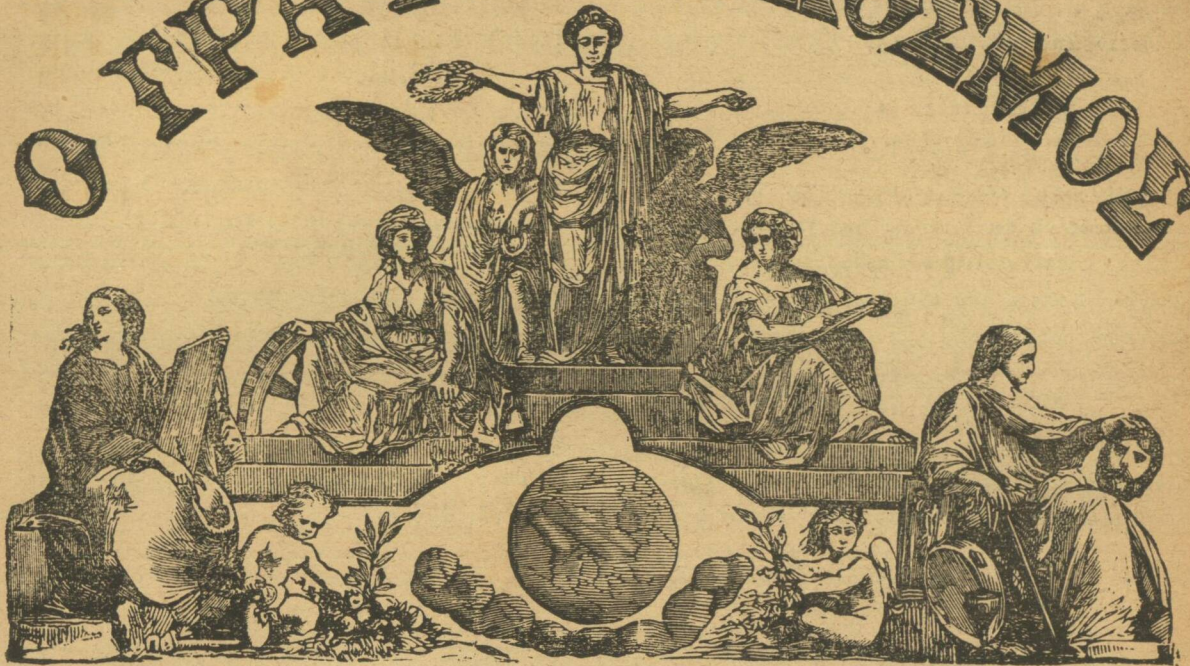

Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α΄.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

ΤΕΤΡΧΟΣ ΣΤ

ΜΕΤΑ ΕΞΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΤΗ 15 ΜΑΙΟΥ 1880.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΟΙ ΡΩΣΣΟΙ ΕΝ ΣΕΒΑΣΤΟΥΠΟΛΕΙ.

(Ίδε Τεῦχος Ε΄.)

Ἡ πολιορκία τῆς Σεβαστουπόλεως φέρει ἰδιόρρυθμον ὄλως χαρακτῆρα. Ὁ συμμαχικός στρατός ἀνελάμβανε νὰ προβῆ εἰς τὴν ἐκπολιόρησιν πόλεως ἥς τὸ ἐν τρίτον μὲν τῶν ὄχρωμάτων ἠδύνατο νὰ περιζώσῃ. Οἱ Ρῶσσοι εἰργάζοντο πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἐργασιῶν τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν ἄμυναν τῆς πόλεως· πλὴν καὶ οἱ σύμμαχοι κατέβαλλον πυρετὸν ἐνεργείας ἅπως ἀνεγείρωσι προχώματα καὶ ματαιώσωσι πᾶσαν πρὸς ἐξόδον

τῶν πολιορκουμένων ἀπόπειραν. « Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν— ἔγραφεν ὁ λοχαγὸς Λεσλῆ πρὸς τὴν αἰχογένειάν του— ὅτι ἔχομεν δύο Σεβαστουπόλεις· ἡ Σεβαστούπολις δὲ τῶν συμμάχων κατέστη ἴσως σπουδαιότερα τῆς ἡμετέρας, καθότι ἂν πρέπη νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὰς ἐφημερίδας οἱ τελευταῖοι οὗτοι κατεσκευάσαν ἐκτὸς τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου καὶ σιδηροδρομικὴν ἀκόμη γραμμὴν. »

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι μεγίστη ἀπόστασις ἀπεχώριζε τοὺς συμμάχους ἀπὸ τῆς χώρας αὐτῶν· μὴ λησμονῶμεν ὅμως ὅτι ἦσαν κύριοι πάντοτε τῆς θαλάσσης καὶ ὅτι δὲν ἔπαυσον διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἀποστέλλοντες αὐτοῖς διαρκῶς ἄπειρον πολεμοφοδίων ποσότητα. Ἐνῶ οἱ Ρῶσσοι ἐποίουν τὰς προμηθείας αὐτῶν διὰ φορητῶν ἀμαξῶν, αἵτινες ἔδει νὰ διανύσωσι τὰς ἀπείρους ἐκείνας

ἐκτάσεις ὅπως ἀφιχθῶσι μέχρις αὐτῶν. Ἀφοῦ δὲ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ συμμαχικός στρατός διέθετεν ἄπειρα ἀτμόπλοια, ἐνῶ, οὐδεμία σιδηροδρομική γραμμὴ συνέδεε τὴν Σεβαστούπολιν μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ δὲν θὰ διστάσῃ νὰ παραδεχθῇ ὅτι οἱ ἐν Κριμαίᾳ Γάλλοι εὐρίσκοντο πλησιέστεροι τῇ Γαλλίᾳ, ἢ οἱ Ρῶσοι τῇ Ρωσίᾳ. Δέον ὅμως νὰ ἀποδώσωμεν τοῖς πολιορκουμένοις τὴν δικαιοσύνην ὅτι δὲν ἀπεθαρρύνθησαν οὔτε ἐν ἀρχῇ, συνεπεῖα τοῦ ἀνεπαρκούς τῶν ὀχυρωμάτων των, οὔτε ἐν τέλει ὁπότε εὐρέθησαν ἐνώπιον καταπληκτικῶν συμμαχικῶν δυνάμεων. Ἡ ἀμυνα αὐτῶν ἦτο πράγματι ἐνεργητικὴ ἢ δὲ καρτερία τῶν Ρῶσων στρατιωτῶν ἐν τῇ πολιορκίᾳ ταύτῃ εἶναι ἀξία μυρίων ἐπαινων. Ἡ ἀνδρεία ἐν ἀμφοτέροις τοῖς στρατοπέδοις ἔβαινε μέχρις ἡρωϊσμοῦ· ὁ ρωσικός στρατός εἶχεν ἤδη συγκεροτήσῃ τέσσαρς ἀιματηροτάτας μάχας· ὁ ἀριθμὸς τῶν πρὸ τῶν τειχῶν τῆς πόλεως στηνομένων κανονοστοιχιῶν ἤξανε διαρκῶς ἢ δὲ δύναμις τοῦ πυρός καθίστατο ὀλονὲν ἐντονωτέρα. Ἡ πόλις εἶχεν ὀλοτελῶς καταστραφῆ. Ἡ Σεβαστούπολις ἠρίθμει δισχιλίαις περίπου οἰκίας, ἐν τούτοις ὁπότε μετὰ τὴν παράδοσιν αὐτῆς οἱ σύμμαχοι εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν δὲν εὗρον παρά μόνον 14! Τὰ τηλεβόλα ἐξεσφενδόνιζον τὰς σφαίρας αὐτῶν μέχρις ἀποστάσεως 110 χιλιομέτρων. Ὁ ἐλάχιστος ὄρος τῶν καθ' ἑκάστην ἐν τῇ πόλει φονευομένων ἦσαν 40 ἄνθρωποι. Κατὰ δὲ τοὺς μῆνας Μάϊον καὶ Ἰούνιον ἀπώλοντο καθ' ἑκάστην 300—400 Ρῶσοι. Ὁ βομβαρδισμὸς τῆς 17ης Αὐγούστου ἐστοίχισε τοῖς Ρῶσοις 1500 ἄνδρας, τὸ δὲ φοβερὸν πῦρ ὕπερ δὲν ἔπαυσαν διατηροῦντες κατὰ τῆς πόλεως κατὰ τὰς πέντε ἀκολουθούς ἡμέρας οἱ σύμμαχοι, ἐπέφερε τὴν ἀπώλειαν πεντακισχιλίων Ρῶσων. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀπὸ τῆς 17ης Αὐγούστου μέχρι τῆς 8ης Σεπτεμβρίου 18,000 Ρῶσοι ἐτέθησαν ἐκτὸς μάχης. Ἐκάστη ἡμέρα βομβαρδισμοῦ ἦτο φονικωτέρα μιᾶς ἡμέρας μάχης. Ἐν μιᾷ μόνῃ ἡμέρᾳ 20,000 βόμβαι ἐξεσφενδονίσθησαν κατὰ τῆς πόλεως [1].

(1) Κατὰ τὸν στρατάρχη Νιέλ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πολιορκίας τῆς Σεβαστούπολεως ὁ γαλλικός στρατός ἔριψε κατ' αὐτῆς 510,000 βολύβιας, 350,000 βόμβαις, 236,000 δόουζια κλ. Προσθετακένων εἰς

Ἡ ἐπίσημος ἔκθεσις τοῦ Γορτσακὼφ ἀπεκάλει τὸ πῦρ τοῦτο «πῦρ τῆς καλῆσεως». Διατρέχοντες τὰς ἐκθέσεις τῶν ρώσων ἀξιωματικῶν παρατηροῦμεν ὅτι τὸ 21ον σύνταγμα ἐκ τῶν 50 ἀξιωματικῶν οὐς ἠρίθμει ἀπώλεσε τοὺς 43, ἐκ δὲ τῶν τρισχιλίων στρατιωτῶν τοὺς δισχιλίους. Ὁ πρίγκηψ Μέρσης ἐξεληθὼν τοῦ νοσοκομείου ἀπαντᾷ τὸν σημαιοφόρον τοῦ τάγματός του :

— Τί νέα λοιπὸν περὶ τοῦ τάγματός μας ἔχετε νὰ μᾶς εἴπη; τῷ ἔρωτᾷ.

— Ἐν πρώτοις σὰς γνωστοποιῶ, τῷ ἀπαντᾷ περιλύπως ὁ σημαιοφόρος ὅτι δὲν ὑπάρχει πλέον τάγμα, καθότι τὸ φονικὸν τοῦ ἐχθροῦ πῦρ δὲν μᾶς ἀφῆκε παρά μόνον πεντήκοντα.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα καταδεικνύουσι τὴν καρτερίαν τῆς ἀμύνης.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν κενῶν τούτων ἔδει ὅπως ἀποστέλλωνται ἀκαταπαύστως ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ρωσίας εἰς τὴν ἀπληστον ταύτην Σεβαστούπολιν νέα ὀλονὲν ἐπικυρία. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατιῶται ὑπέφερον τὰ πάνδεινα ἐν τῇ ὁδοπορίᾳ ταύτῃ κατὰ τὸ θέρος ἐβάδιζον ἐν τῷ μέσῳ πνιγηροῦ κονιοροῦ καὶ ξηρῶν πεδιάδων. Ὁ ἥλιος ἐφαίνετο ὡς ἐρυθροῦς δίσκος διανύων τὸν δρόμον αὐτοῦ ἄνωθεν τῆς καυστικῆς κόπης καὶ τοῦ πεπυρακτωμένου ἄμμου. Ἐν καιρῷ δὲ χειμῶνος ἡ ὁδοπορία αὕτη καθίστατο τρομερωτέρα συνεπεῖα τοῦ παχυτάτου βορβόρου καὶ τῶν βαθυτάτων ἐλῶν. Ἐν τούτοις τὰ περίφημα ἐκεῖνα ταταρικά ἀμαξίδια διήνυσον τὸν δρόμον αὐτῶν· τινὰ μὲν ἐκ τούτων κατηυθύνοντο εἰς Σεβαστούπολιν κομίζοντα πολεμοφόδια, ἄλλα δὲ ἐξήρχοντο αὐτῆς πεπληρωμένα τραυματιῶν καὶ ἀσθενῶν καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τῆς ὁδοῦ δὲν ἀπῆντα τις παρά τὰ λείψανα ἵππων καὶ ἄλλων ζώων καὶ ἀμάξιας ἃς οἱ ὁδηγοὶ εἶχον ἐγκαταλείψει ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς. Τὰ χωρία ἦσαν ἔρημα καὶ ἀπονεκρωμένα. Ἄν ἀπῆντα τις οἰκίαν ὑπερέχουσαν τῶν λοιπῶν ἔδει νὰ ᾖ βέβαιος ὅτι ἡ οἰκία αὕτη εἶχεν ἤδη διαρπαγῆ. Οἱ ἄθλιοι οὗτοι δὲν ἦσαν οὔτε τῶν Γάλλων οὔτε τῶν Ρῶσων, ἀλλὰ

ταῦτα καὶ τῶν ὑπὸ τῶν Ἄγγλων ἐξεσφενδονισθέντων, ἔχομεν τὸν καταπληκτικὸν ἀριθμὸν 1,500,000 βλημάτων.

τὸ μονοπωλεῖον αὐτῶν ἐκέκτηντο οἱ Τάρταροι, ἡκιστα τότε συμπαθοῦντες τοῖς Ρῶσοις.

Αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ εἰκονογραφημένα περιοδικὰ τῆς Ἀνατολῆς παρίστανον τότε τοὺς ρώσους ἐφεδρους ὡς μουζίκους ὀδηγουμένους ἀλυσσοδέτους καὶ διὰ μαστιγώσεων εἰς τὸ θέατρον τῆς μάχης. Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ ρώσος χωρικός δὲν αἰσθάνεται πολλὴν ἀγάπην πρὸς τὴν στρατιωτικὴν ζωὴν· ἐπροτίμησε δὲ πάντοτε τὴν καλύβην καὶ τὸ χωρίον τοῦ πάσης ἐπιγείου δόξης· ἢ φωνῇ ὅμως τοῦ Τσάρου καὶ αἱ παρορμήσεις τῆς ἐκκλησίας οὐδὲλως εὐρίσκουσιν αὐτὸν ἀδιάφορον προκειμένου περὶ τῶν συμφορῶν τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Ἐφρόντισαν ἄλλως ὅπως τὸν κριμαϊκὸν πόλεμον, ὅστις δὲν ἔφερεν, ὡς γνωστὸν, παρά πολιτικὸν ὅλως χαρακτῆρα, παραστήσωσι πρὸ τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ ὡς ἐθνικὴν πάλην κατὰ τοῦ ἐπιδρομέως τοῦ 1821, σταυροφορίαν κατὰ τῶν Τούρκων καὶ τῶν αἰρετικῶν αὐτῶν συμμάχων, τῶν Ἄγγλων ἢ τῶν σχισματικῶν, τῶν Γάλλων. Οὕτως ὁ ρώσος χωρικός ἐβάδιζε κατὰ τοῦ ἐχθροῦ « μὲ τὸν σίδηρον εἰς τὴν χεῖρα καὶ τὸν σταυρὸν εἰς τὴν καρδίαν, » κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ τσάρου Νικολάου.

Ἡ Συμφερούπολις ἠδύνατο νὰ παραβληθῆ πρὸς εὐρὴ νοσοκομεῖον· διὰ τὸν καταφθάνοντα εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ, παρουσιάζοντο κατὰ πρῶτον ἤδη αἱ φρικαλεότητες τοῦ πολέμου, διὰ δὲ τὸν τραυματίαν ὅστις ἐξήρχετο ἐκ τῆς Σεβαστούπολεως καὶ ἀνέπνεε τὸν ἀέρα αὐτῆς, ἡ Συμφερούπολις ἦτον ἐπίγειος παράδεισος. Εἰς τὸν ἐπισκεπτόμενον τὰ ὑψώματα τοῦ Ἰκερμαν, ἐκτυλίσσετο πρὸ τῶν ὀμμάτων αὐτοῦ τρομερὸν θέαμα· ἡ ἀποψὶς τῆς πυρπολουμένης Σεβαστούπολεως. Ὁ κρότος τοῦ τηλεβόλου, ἢ ἀντηχῆ τῶν τουφεκοβολισμῶν, φωναί, ἐπευφημιαί, τὰ ἐρυθρὰ πυρὰ τῶν ἐν τῷ ἀέρι διασταυρομένων βομβῶν ἀπετέλουν ἐν εἶδος φρικαλέου μυστηρίου ὕπερ περιέβαλε τὴν Σεβαστούπολιν. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ δώσῃ τις ὄνομα εἰς τὸ θέαμα τοῦτο ὅπερ παρουσιάζετο πρὸ τῶν ὀμμάτων του. Ἐνίοτε ἐπεκράτει σιγὴ, ἥτις ἦτο τρομερωτέρα· οἱ κανονοβολισμοὶ ἐπαναλαμβάνοντο τότε μετὰ πλειοτέρας μανίας ὡσανεὶ προσήγγιζον εἰς τὴν λύσιν τοῦ καταπληκτικοῦ τούτου δράματος.

Μετ' οὐ πολὺ ἤρξατο ἡ ζωὴ τῶν προμαχόνων· ζωὴ στερεῆτων, κόπων καὶ ἀϋπνιῶν. Ἡτότις καταδ' κασμένος νὰ βλέπῃ πίπτοντας περὶ ἑαυτὸν τοὺς συναδέλφους του, τοὺς φίλους του, τοὺς ἀδελφούς του. Ἡ θανατηφόρος σφαῖρα τούτου μὲν εἶχεν ἀποκόψει τὰς κνήμας, ἐκείνου δὲ κατασυντρίψει τὴν κεφαλὴν καὶ ἄλλου τὸ σῶμα μεταβάλλει εἰς αἱματηρὰ τεμάχια, ἅτινα ἐφρόντιζον νὰ συλλέγωσιν, ἐναποθέτωσιν ἐντὸς σάκκου καὶ ρίπτωσι μετὰ τῶν πτωμάτων! Ὁ ὑπολοχαγὸς Ροζίνας ἀφηγεῖται ὅτι ἡ τοποθέτησις μιᾶς μόνης κανονοστοιχίας ἐστοίχισεν αὐτῷ 40 ἄνδρας. Ἐν τούτοις οἱ πολεμισταὶ οὗτοι ὅτινες ἐχάνοντο ἀνὰ ἑκατοστῆς ἦσαν οἱ ἐπίλεκτοι, δι' οὐς ἐπὶ τοσοῦτον ἐσεμνύετο ὁ τσάρος Νικόλαος.

Ἐκ τοῦ καμάτου καὶ τῆς ἀϋπνίας οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ στρατιῶται καταλαμβάνοντο ὑπὸ τοῦ ὕπνου ἐπ' αὐτῶν τῶν τηλεβολοστασίων χωρὶς νὰ μεριμνῶσι περὶ τῶν σφαιρῶν αἵτινες βροχιδῶν κατέπιπτον περὶ ἑαυτούς· συγκατένευον νὰ ἀποθάνωσι, πλὴν ἀφοῦ κοιμηθῶσιν. Ὁ κίνδυνος ἐπέκειτο πανταχοῦ καὶ πάντοτε. Αἱ ἡμέραι διεδέχοντο ἀλλήλας καὶ ἡ φρικαλέα αὕτη ζωὴ δὲν μετεβάλετο. Πάντες εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ ζοφερᾶς ἀπελπισίας.

Ἡ ζωὴ τῶν πολιορκουμένων δὲν ἐποικίλλετο εἰμὴ ὑπὸ τῶν βομβαρδισμῶν καὶ τῶν νυκτερινῶν ἐξόδων. Τὴν 10ην ἀκριβῶς μ. μ. ἐδείπνου· πλέον ἢ ἀπαξ ὁ κομιστής τοῦ δείπνου προσεβλήθη ὑπὸ θανασίμου σφαίρας. Οἱ ἀνώτεροι τῶν ἀξιωματικῶν συνήρχοντο πολλάκις παρά τινι τῶν συναδέλφων των ὅπως ἐορτάσωσιν οἰκογενειακὴν τινα ἐορτήν· πάντοτε σχεδὸν ἔμενε κενὴ ἡ θέσις ἐνός τῶν συνδαιτυμόνων· οἱ δὲ συνάδελφοί του δὲν ἐβράδυνον νὰ προμαντεύσωσι τὸ οἰκτρὸν αὐτοῦ τέλος. Πολλάκις μάλιστα ἀπουσίαζε καὶ αὐτὸς ὁ οἰκοδεσπότης. Ἡ ἐορτὴ τότε μετεβάλλετο εἰς πένθιμον σιγὴν ἢ ἐτήρουν οἱ ἀτυχεῖς οὗτοι παρά τὸ ἠκρωτηριασμένον πτώμα τοῦ προσφιλοῦς αὐτῶν συναδέλφου.

Ἐν ταῖς συναθροίσεσι ταύταις πολὺ ὀλίγον ὠμίλουν περὶ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν· δὲν ἐπεθύμουν οἱ δυστυχεῖς νὰ ξένουν τὴν πληγὴν ταύτην τῆς καρδίας των· προστίμων δὲ νὰ ἀφηγῶνται, ὡς περὶ κунηγετικῶν ἐκδρομῶν, τὰς περιπετείας

τῆς ἐφόδου τῆς προηγουμένης νυκτός καὶ νὰ παραδίδωνται εἰς συζητήσεις ἐπὶ τῆς γενικῆς πολιτικῆς. Καθ' ἑκάστην ἐγεννῶντο νέαι ἐλπίδες αἰτινες ἐξηφανίζοντο τὴν ἐπιούσαν. Οὕτω κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς πολιορκίας διετεινόντο ὅτι οἱ σύμμαχοι ἤθελον ἀναγκασθῆναι νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰ πλοῖά των. Ἐκεῖνος τῶν γάλλων ὅστις δύναται νὰ ἴδῃ τὸ δεξιὸν αὐτοῦ οὐς— ἔγραφεν ὁ Πέτρος Λεσλῆ, εἰς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ ρωσικοῦ ναυτικοῦ—δύναται νὰ ἐλπίσῃ ὅτι θὰ ἴδῃ καὶ τὴν Σεβαστούπολιν.» Κατὰ τὸν ἀρελῆ τοῦτον ναυτικὸν ἂν οἱ Γάλλοι ἐπεχείρουν ἐφοδὸν ἤθελον ἀποδεκατισθῆναι ὑπὸ τοῦ ρωσικοῦ μυδροβόλου· ἂν ἀνέμενον, ὁ χειμὼν ἤθελεν ἐπιφέρει αὐτοῖς μείζονα καταστροφὴν. Ἄν ἀπεράσιζον νὰ ἀποσυρθῶσιν ἤθελεν ἐπιτεθῆναι κατ' αὐτῶν ὁ ρωσικὸς στρατὸς καὶ ὀλίγιστοι θὰ διέφευγον τὸν θάνατον.

Ὁ καιρὸς ἐν τούτοις παρήρηγετο, οἱ δὲ Γάλλοι ἐφαίνοντο ὅτι οὐδόπως εἶχον κατὰ νοῦν οὔτε νὰ ἀποχωρήσωσιν, οὔτε νὰ ποιήσωσιν ἐφοδὸν πρὶν ἢ συμπληρώσωσιν τὰ πολιορκικὰ αὐτῶν ἔργα. Οἱ πολιορκούμενοι εὕρισκον ἡδονὴν εἰς τὴν διάδοσιν καταστρεπτικῶν διὰ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν εἰδήσεων. Οὕτω σήμερον ἐβεβαίωτο ὅτι, ὁ στρατηγὸς Κανροβὲρ ἠτοχειριάσθη τὴν ἐπιούσαν ὅτι ὁ Ραγκλὰν ἀπηγγονίσθη. Κατ' ἄλλην φήμην, ἣν ἐννοεῖται ὅτι ἐπανελάμβανον μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς φαιδρότητος, ὁ λαὸς εἶχεν ἐπαναστατήσει ἐν Παρισίοις, ὁ δὲ Ναπολέων εἶχε περιέλθει εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ βομβαρδίσῃ τὴν πρωτεύουσαν αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς αὐτοχειροτονίτους τούτους νεολόγους ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ λαὸς κατεξάνεστη κατὰ τῶν πολυαριθμῶν ἀρτοπωλῶν, κραυγάζων ὅτι ἐπεῖνα καὶ ὅτι ἡννοεῖ νὰ τῷ παράσχωσιν ἄρτον. Ἡ συνδιάσκεψις τῆς Βιέννης ἐχρησίμευεν ὡς ἕτερον ἀντικείμενον ἀδεσπότην διαδόσεων διὰ τοὺς πολιορκουμένους. Οὕτως ἐλέγετο μεθ' ὑπερβαλοῦσης θετικότητος ὅτι ὁ ἐν αὐτῇ ἄγγλος πληρεξούσιος περιῆλθεν εἰς ρῆξιν μετὰ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Γαλλίας ὃν εὗρε λίαν ἀπαιτητικόν. Ἡ Πρωσσία ἡννοεῖ ὅτι ἔδει νὰ συμμαχήσῃ μετὰ τῆς Ρωσσίας. Ἡ Αὐστρία ἔθετε τὸν στρατὸν αὐτῆς εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν· ἐφαντάζοντο τὸν Τσάρον βαδίζοντα ἐπὶ τοῦ Ρίνου, τοὺς δὲ ὑπερηφάνους αὐτοῦ ἐπιλέκτους ἐπὶ τῆς Κρακοβίας. Ἐκ τοῦ

προμαχῶνος τοῦ Μαλακῶφ παρεσκευάζον ἤδη τὸ μεγαλοπρεπὲς δι' αὐτοὺς θέαμα τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γάλλων ἐκ τῆς Κριμαίας, τῆς θριαμβευτικῆς πορείας τῶν Ρώσων εἰς Λορένην, τὸν δὲ δικέφαλον ρωσικὸν ἀετὸν κυματίζοντα ὑπερηφάνως ἐπὶ τῶν τειχῶν τῶν Παρισίων. Οἱ δυστυχεῖς πολιορκούμενοι εὕρισκον ἕτερον εἶδος ἡδονῆς εἰς τὸ ἀνακρίνειν τοὺς συλλαμβανομένους αἰχμαλώτους. Παρ' αὐτῶν ἐμάνθανον ὅτι πολλοὶ ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ ἐπεθύμουν νὰ αὐτομολήσωσιν εἰς τὸ ρωσικὸν στρατόπεδον. Ἐξ ἄλλης πηγῆς, ἐπίσης θετικῆς, ἐμάνθανον ὅτι οἱ Γάλλοι ἦσαν καταβεβλημένοι ὑπὸ τοῦ ψύχους, ὅτι οἱ στρατιῶται ἡδυνάτουν νὰ κρατήσωσι τὰ ὅπλα αὐτῶν καὶ ὅτι οἱ ἀξιωματικοὶ τῶν ἠναγκάζοντο νὰ τοὺς ὠθώσι πρὸς τὰ πρόσω διὰ τοῦ κνούτου καὶ τῶν ραβδισμῶν.

Αἱ ἡμέραι ἐν τούτοις διεδέχοντο ἀλλήλας αἰδὲ χαροποιαὶ αὐταὶ διὰ τοὺς Ρώσους εἰδήσεις ἐξηλέγχοντο ὅπως ἀνυπόστατοι. Ἡ φρικωδέστερα ἀπαγοήτευσις ἤρξατο καταλαμβάνουσα αὐτούς. Ἦδη ἤρξαντο ὀργιζόμενοι κατὰ τοῦ Ἀγγλικοῦ Κοινοβουλίου, ὅπερ δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς φιλειρηνικοὺς λόγους οὓς ἀπήγγειλον ἐν αὐτῷ οἱ Κύριοι Γόδεν καὶ Βράιτ· ἀδῆτα δυνατὸν— ἔλεγον— ὁ παλίμπαις οὗτος Πάλλμεστρων, ἀντὶ νὰ φλυαρῇ καθήμενος μαλθακῶς ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου αὐτοῦ, νὰ ἔλθῃ ἐπὶ μίαν νύκτα εἰς Κριμαίαν καὶ λάβῃ μικρὰν ἰδέαν τοῦ ρωσικοῦ χειμῶνος.»

Κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς σχολῆς αὐτῶν οἱ ρωσοὶ ἀξιωματικοὶ ἐπεσκέπτοντο τοὺς ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῆς Σεβαστούπολεως τραυματίας των. Οἱ ἐν αὐτῷ ἰατροὶ ἐνήργουν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ δόκτορος Πιρογκῶφ, χειρουργοῦ ἀπολαύοντος γενικῆς ὑπολήψεως. Ἡ εἰς τινὰ τῶν τοῦ νοσοκομείου αἰθουσῶν εἴσοδος τοῦ ἀτρομήτου τούτου δόκτορος, προσηγγεῖλε φρικώδη τινὰ πλὴν ἀναγκαίαν ἐγγχείρησιν. Ὁ ὑπολοχαγὸς Ροζ' νης ἀφηγεῖται τὴν τρομερὰν ἀγωνίαν ὑφ' ἣν διετέλει ὁ φίλος αὐτοῦ Στάκιεβιτς, ὁπότε ἐνοστήλευε τὴν πληγὴν τῆς κνήμης αὐτοῦ· ἐφρικία καὶ ἐπὶ μόνῳ τῷ ἀκούσματι τοῦ ὀνόματος τοῦ δόκτορος Πιρογκῶφ. Μία τῶν ἡμερῶν ἡ θύρα τῆς αἰθούσης ἠνεψήγη καὶ εἰσῆλθεν ἐν αὐτῇ ὁ δόκτωρ παρακολουθούμε-

νος ὑφ' ὀλοκλήρου ἰατρικοῦ ἐπιτελείου. Ἡ ἀγωνία τοῦ Στάκιεβιτς ἀφίκετο εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς σημεῖον. Ὁ δόκτωρ κατηθύνθη εἰς τὴν κλίνην του· « τί νεώτερα λοιπὸν ἔχετε νὰ μᾶς εἰπῆτε περὶ τῆς κνήμης σας; » τῷ ἐρωτᾷ «θαυμάσια» τῷ ἀπαντᾷ· καταβαλλὼν δὲ ὑπέρτατον καὶ ἡρωϊκὸν ἀγῶνα δεικνύει εἰς τὸν ἄκαμπτον ἰατρὸν ὅτι δύναται νὰ τὴν ἀναγείρῃ καὶ νὰ τὴν κινήσῃ. Διὰ τοῦ ὑπερτάτου δὲ τούτου καὶ μόνου ἀγῶνος ἡδυνήθη νὰ διασώσῃ τὴν κνήμην αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐκκοπῆς.

(Μετάφρ. ἐκ τοῦ Γαλλ. Δ. ΣΩΦΡΟΝΙΑΔΟΥ.)

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΩΝ

Οὔτε οἱ ἀρχαῖοι οὔτε οἱ νεώτεροι συγγραφεῖς, οἱ διαπραγματευθέντες τὸ περὶ ὀνείρων ζήτημα, κατέληξαν εἰς ὀριστικόν τι ὡς πρὸς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν πηγὴν τῶν ὀνείρων καὶ τὴν σχέσιν αὐτῶν μετὰ τῶν φαινομένων τῆς ζωῆς ἡμῶν. Πᾶν ὅ,τι ἀκριβῶς περὶ αὐτῶν γνωρίζομεν συνίσταται εἰς τὰ ἐξῆς, ὅτι δηλ.: τὸ ὄνειρον εἶνε συγκεχυμένη ἐνέργεια τῶν διανοητικῶν δυνάμεων, λαμβάνουσα χώραν πρὶν παραδοθῆναι ἐντελῶς εἰς τὸν ὕπνον ἢ ὅταν πλησιάζῃ ἢ ἀφύπνησις. Εἶνε λίαν ἀμφίβολον ἂν τὰ ὄνειρα διαρκούσιν ἐφ' ὅσον διατελούμεν βαρέως ὑπνώττοντες· οὐδαμῶς δὲ θὰ ἐβλέπομεν τοιαῦτα, ἂν ὁ νοῦς ἡμῶν διετέλει ἐν εὐρήνῃ καὶ τὸ σῶμα ἐν ἐντελεῖ ὑγιεῖ καταστάσει, καθόσον μάλιστα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἐπηρεάζοντι ὑπὸ τῶν σωματικῶν παθήσεων τοῦ ὑπνώττοντος, καὶ τοὶ ἄλλως δύνανται νὰ προέλθωσιν ἐκ τῶν διανοητικῶν τάσεων, τῶν σκοπῶν καὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ.

Ἡ μεγάλη διαφορὰ ἢ ὑπάρχουσα μετὰ τῶν κατὰ τὴν ἐγγήγορσιν καὶ τῶν κατὰ τὸν ὕπνον διαλογισμῶν ἡμῶν συνίσταται εἰς τὸ ὅτι ἐν μὲν τῇ πρώτῃ περιπτώσει αἱ διανοητικαὶ ἡμῶν δυνάμεις εὕρισκονται ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τοῦ λογικοῦ, τῆς κρίσεως ἡμῶν καὶ θελήσεως, ἐνῶ ἐν τῇ δευτέρῃ ταῦτα πάντα καθ' ὀλοκλήριον φαίνονται ἀπουσιάζοντα ἢ καθυδόντα, ἢ δὲ φαντασία ἵπτα-

ται ἀγαλίνωτος, παραδιδόμενη εἰς τὴν ἀπεριόριστον ἀκολασίαν, εἰς παντοειδῆ παράδοξα καὶ παράλογα ἰνδάλματα, ἢ ἀποκαθίσταται δούλη ταπεινῆ, θῦμα τῶν φρικωδεστέρων ἐντυπώσεων, τῆς ἀθλιότητος καὶ τοῦ φόβου, ὅστις δὲν εἶνε ἢ μυστηριώδης συνέπεια τῆς ἀσθενοῦς ἢ διαταραγμένης λειτουργίας. Ἡ δυσπεψία ἢ ἄλλο τι παρόμοιον νομίζεται ὡς ἡ ἄμεσος αἰτία τοῦ πλείστου τῶν ὀνείρων, καὶ ἡ ἰδέα αὕτη φαίνεται ἢ πιθανωτέρα, ἐπικρατήσασα ἀφ' ὅτου ἀνεφάνη ἢ ἰατρικῇ ἐπιστήμῃ.

Πάντες ἔσχομεν πεῖραν τῶν ὀνείρων καὶ γνωρίζομεν, ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον καὶ κατὰ μέσον ὅσον αἱ ὀνειροπολήσεις ἡμῶν συνίστανται εἰς τὴν εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον ἀναπαραγωγὴν τῶν διαλογισμῶν καὶ πράξεων τῶν ἐπασχολησασῶν ἡμᾶς κατὰ τὴν ἐγγήγορσιν· ταῦτοχρόνως ὅμως συγχέονται παραδόξως καὶ ἀλόγως πῶς μετ' ἄλλων τινῶν διαλογισμῶν καὶ πράξεων παρακολουθουμένων συχνάκις ὑπὸ γελοιωδεστάτων συνδυασμῶν χωρὶς νὰ συγκινήσωσιν ἢ μᾶς ἐκπλήξωσι. Χρόνος, χώρος, ὕλη, πρόσωπα, πράγματα, τὰ πάντα συγχέονται.

Π. χ. δύνασαι ν' ἀπαντήσῃς φίλον σου τινὰ πρό τινος εἰσόδου, ὅστις ἀντὶ φίλου τυγχάνει ἐχθρὸς, ὅστις ἀντὶ τοῦ γνωστοῦ σου Ἰωάννου εἶνε ταῦρος καὶ ἀντὶ νὰ σ' ὑποδεχθῆ ἀνθίσταται κατὰ τὴν εἴσοδον. Ἐν τούτοις ταῦτα δὲν σοὶ φαίνονται παράδοξα ἢ τουλάχιστον ὅσον ἔπρεπε παράδοξα· τὸ εἶνε Ἰωάννης καὶ ταῦρος συγχρόνως ἐν τοῖς ὀνείροις εἶνε συνηθέστατον. Ὡσαύτως δύνασαι νὰ εὐρεθῆς ταῦτοχρόνως εἰς δύο θέσεις, ὅπερ εἶνε λίαν κοινὸν τοῖς ὀνειρουμένοις· δυνατὸν ὡσαύτως νὰ τύχῃς ταῦτοχρόνως νέος καὶ γέρων, παῖς καὶ ἀνὴρ, ζήσας ὀλοκλήρα ἔτη ἐν διαστήματι ὀλίγων λεπτῶν. Δύνασαι ν' ἀπαντήσῃς πλούσιον, ὅστις βυθίζει τὴν κεφαλὴν ἐντὸς κάδου ὕδατος, συνδιαλέγεται ταχύτερον ἐμμέτρως ἢ πεζῶς, πορεύεται εἰς τὸ θέατρον κρατῶν ἐδώδιμα, καὶ ὅστις ἱππεύων ζητεῖ νὰ σταματήσῃ, τοὺς ἵππους, ἀκούων μουσικὴν τινὰ συμφωνίαν καὶ λέγων αὐτοῖς ὅτι θὰ εὐχαριστηθῶσι, διότι τὸ κυανοῦν χρῶμα εἶνε τὸ γενικόν καὶ ὅτι ὁ Μοζάρτος κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην κατῆλθεν εἰς

Κλουσεστέρη ὅπως ἐνικιάσθη οἰκίαν διὰ τὸν Ἐπαμεινώνδαν.

Ὁ Ἄδδισσον ἀναφέρει ἐν τῷ «Θεατῆ» ἐπιστολάς τινας τῶν ἀνταποκριτῶν του, αἵτινες περιγράφουσι τὰ ἐξῆς: «Κύριός τις ἀποστείλας διὰ θαλάσσης φορτίον, εἰς ὃ συνίστατο ἅπαντα αὐτοῦ ἡ περιουσία ὠνευεῦθη τὴν αὐτὴν νύκτα ὅτι ἐπέβαινε πλοίου καὶ ὅτι αἴφνης ἐγένετο ὁ πλουσιώτερος τῶν ἐν Ἰνδίας ἐμπόρων, καὶ ὅτι διαμείνας ἐκεῖ ἐπὶ ἐν ἡ δὴ οὐ ἔτη ἐρρίφθη ὑπὸ τοῦ ὀρμητικοῦ ἀνέμου, τοῦ ἀπειλοῦντος ν' ἀνίξῃ τὴν θυρίδα τοῦ κοιτῶνός του, ἐν τῇ γενεθλίῳ αὐτοῦ γῆ... Περὶ τὴν ἕκτην τῆς πρωίας ἐστράφη ἐξ ἀριστερῶν, ἵνα ἐπιχειρησθῆ νέον ταξειδίον, ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐπιβιβασθῆ κατηγορήθη ἐπὶ κλοπῇ ἐνὸς ἵππου, συνελήφθη καὶ δικασθεὶς κατεδικάσθη καθ' ἣν ὥραν δ' ἐμελλε νὰ ἐκτελεσθῆ ἡ ποινὴ αὐτοῦ, ἀνθρωπὸς τις εἰσελθὼν ταχέως ἐν τῷ θαλάμῳ του ἀνέβαλε τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, διακόψας τὸ ὀχληρὸν τοῦτο ὄνειρον.»

Μεταξὺ τῶν ἀνταποκριτῶν τοῦ «Θεατοῦ» ὑπῆρχόν τινες εἰθισμένοι νὰ ἐντρυφῶσιν εἰς ὄνειρα ἠδονικὰ καὶ παρεπονῶντο διὰ τὴν διακοπὴν καὶ ἀπώλειαν τῆς χαρᾶς αὐτῶν ἐκ τῶν πρωϊνῶν κραυγῶν τῶν ὀδεμπόρων, ὑφ' ὧν ἀφυπνίζοντο. Οὕτω π. χ. μονάρχαι ἐξεθρονίζοντο ἐκ τοῦ κρότου τῶν χειραμαξῶν· βαθύπλουτοι ἐξεδιώκοντο ἐκ τῶν ἐπαύλεων τῶν ὑπὸ μηδραμινῶν ἀνθρώπων· μελόθυμοι ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ γάμου τῶν μετὰ ὠραιῶν καὶ πλουσιῶν νέων ἐμποδίσθησαν ὑπὸ θορυβώδους τινος χαλκῆος· νέος τις διπλωμάτης κατακτῆσας ἅπαντα τὴν Εὐρώπην καὶ στεφθεὶς κύριος τοῦ σύμπαντος ἐν Κ[α]π[ο]λίε ἐκρημνίσθη ἐκ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ τοῦ θρόνου περὶ τὴν ἐβδόμεν ὥραν τῆς πρωίας ὑπὸ τινος καμινοκαθαριστοῦ. Ἐν τούτοις ἂν αἱ φωναὶ καὶ οἱ θόρυβοι τῶν ταρασσόντων τὰ ὠραῖα καὶ θελκτικὰ ταῦτα ὄνειρα ἠνώγλων τινὰς τῶν ἀνταποκριτῶν τοῦ «Θεατοῦ», οὐχ ἦττον εὐηργέτου ἀλλοὺς δοκιμάζοντας ὅπως τὰ ἐναντία· ἡ κραυγὴ π. χ. τοῦ φύλακος ἡλευθέρου τινὰ ἐκ τῆς κακίας τῶν παντοδυνάμων αὐτοῦ ἐχθρῶν· ὁ κρότος τοῦ καρφωτοῦ τῶν πεδίων ἐσωζεν ἄλλον ἐκ τῶν ὀνύχων ὀχληροῦ ἀνθρώπου ριαταράττοντος αὐτὸν δι' ὅλης τῆς νυκτός.

Κοινὸν τοῖς ὄνειρευομένοις ἐστὶ τὸ ἵπτασθαι ἢ μᾶλλον διέρχεσθαι διὰ τοῦ ἀέρος ἐξ ἀπλῆς βουλήσεως, καίτοι στεροῦνται πτερῶν· ὁ κ. Λεὶ Χοῦντ ἐν τῷ «Indicator» αὐτοῦ ἀναφέρει ὅτι ἐν ὄνειρῳ εἰσῆλθεν εἰς μίαν τῶν ἵπταμένων οἰκιῶν, ἃς εἶχον ἀπαιωρήσει πρὸς κοινὴν χρῆσιν. Ἡ ξενοδόχος μᾶς ὑποδέχθη, λέγει, εὐγενῶς, εἶτα ἔδειξεν ἡμῖν εὐρύχωρον θάλαμον οὐχὶ ὡς ὑποθέτομεν στρογγύλον, ἀλλ' ἐπιμήκη κατὰ τὸν συρμόν.—Μήπως, κύριε, μᾶς ἠρώτησεν, ἐπιθυμεῖτε νὰ δοκιμάσητε τὸν θάλαμον; Τότε εἰσῆλθον ἡσύχως καὶ ἐξετελέσαμεν κομψὰς τινὰς περιστροφὰς, ἀνυψούμενοι ὅτε μὲν ὡς κορυθαλοὶ, ὅτε δὲ κάμπτοντες τὰς γωνίας ὡς χελιδόνες. «Ὅντως πετώμεν ὠραῖα καὶ κομψότατα, εἴπομεν πρὸς ἀλλήλους.» Ἐτερος ὄνειροπόλος ἐπιβεβαιῶν ὅτι ἵπταται εἰς μέτριον ἀπὸ τῆς γῆς ὕψος ὑπεράνω τῶν θελκτικωτέρων ἰδανικῶν χωρογραφιῶν, τῶν φαντασιωδῶν ἐκείνων σκηνῶν, ἃς ὁ Κλαύδιος καὶ ὁ Τούρνερος ἐζωγράφησαν, καὶ ὅτι τελειώνει τὰς αἰθερίου αὐτοῦ ἐκδρομὰς διὰ θαυμασίας καὶ ταχυτάτης ποιήσεως ἐν μέσῳ σκοτεινῆς καὶ βραχέως ἐρημίας, ἀφ' ἧς αἴφνης ἀναβαίνει εἰς μεγάλην συνάθροισιν εὐλογημένων θνητῶν καθημένων κατ' ἀπεράντους γραμμὰς καὶ ἀκρωμένων μετ' ἀκτινοβολοῦντος προσώπου τὴν θελκτικὰρδιον μουσικὴν τῶν ἀγγέλων.

Οὐχ ἦττον παράδοξόν ἐστὶ καὶ τὸ ὄνειρον τοῦ Θωμᾶ Χόδ, ὅπερ ὠνευεῦθη ὀλίγον πρὸ τοῦ γάμου του. Ἄνωνευεῦθη, λέγει, ὅτι εὐρισκόμην ἐν τῇ νυκτερινῇ ἀμάξῃ τῇ διευθυνομένῃ εἰς Βόρνεον· συνεφώνησα μετὰ τῆς συζύγου μου Ὀνωρίας νὰ διέλθωμεν τὸν μῆνα τοῦ μέλητος εἰς παραλίαν τινὰ θέσιν, ἐν ἣ ἐξέλεξα οἰκίαν με ὠραῖαν ἑπαυλιν καὶ ἐξώστην πρὸς τὴν θάλασσαν· ὁ θόρυβος τοῦ ὠκεανοῦ ἀντήχει ἀκαταπαύτως καὶ ἡ θάλασσα ἐξετείνετο ἐπὶ τῆς ὠραιᾶς καὶ θελκτικῆς παραλίας. Εὐπρεπὲς καὶ γηραλέον σῶμα ἐνδεδυμένον ἐφθαρμένας δορὰς σαμουρίου ἀνέλαβε τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐπιθυμιῶν μας καὶ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν ἐπὶ μετρίᾳ ἀμοιβῇ. Ἡ ὑπηρετρία αὕτη μέχρι τοῦδε μ' ἠγαράσκει καὶ τὰ πράγματα προσιωνίζοντο ἐξαίρετα· πλὴν φεῦ! τὴν στιγμὴν καθ' ἣν τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα καὶ ἡ εὐτυχία ἐγγύς, ἡ ἀσυνάρτητος φαντασία ἐπ-

ἦλθεν ὡς ἀνεμοστρόβιλος συγγέουσα τὰ πάντα καὶ νυμφεύουσα με μετὰ τῆς γηραιᾶς τοῦ οἴκου γυναικός!»

Ἡ ἀνάμνησις αὕτη τοῦ κ. Χότ εἶνε εἰκὼν ἀκριβῆς καὶ κατάλληλος τῆς τάξεως ἐκείνης τῶν ὄνειρων, καθ' ἃ φανταζόμεθα πραγματικὴν τινὰ σκηνὴν καὶ γνωστὴν ἡμῖν ἀνευ οὐδεμιᾶς ἀλλοιώσεως μέχρι τινός, ὅτε ἡ ἀσυνάρτητος φαντασία ἐπέρχεται διδούσα αὐτῇ τέλος ἀλλόκοτον καὶ παράδοξον.

Ὁ ἐξοχος θεολόγος κ. Μπάκστερ ἀναφέρει μοναδικὰ παραδείγματα πλοκῆς ἐνίων τῶν ὄνειρων αὐτοῦ. «Συχνάκις, λέγει, ταρασσομοὶ ὑπὸ ὄνειρων φρικωδεστάτων, ὅποταν μάλιστα κεῖμαι ἐξ ἀριστερῶν εὐτυχῶς ὅμως ἀπέκτησα ἕξιν τινὰ, δι' ἧς ὅποταν ἀποθῶσιν ἀνυπόφορα, συλλογίζομαι καθ' ὕπνον ποῦ εὐρισκομαι, καὶ ἂν εἶμι ἐξυπνος ἢ ὑπνώτω· τοιοῦτοτρόπως εὐκόλως ἀνακαλύπτω τὴν ἀλήθειαν, ἧτις με ἀνακουφίζει· ἡ περιέργειά μου ἐπομένως με καθιστᾷ προσεκτικὴν εἰς τὰ παίγνια ταῦτα τῆς φαντασίας καὶ παρακολουθῶ αὐτὴν μετὰ τῆς ἀδιαφορίας, μεθ' ἧς ἐν τῷ θεάτρῳ ὁ θεατῆς προσέχει εἰς τὴν θεατρικὴν παράστασιν· ἀλλ' ὡν ἐγὼ ὁ μόνος ἠθοποιὸς ἐν τῇ σκηνῇ ταύτῃ, βασανίζομαι ἀδιακόπως ὑπὸ τῆς πραγματικότητος τῆς παραστάσεως, ὥστε ὅταν αὕτη ἀποθῆ ἀνυπόφορος, καταβάλλων δύναμίν τινα καὶ προσπάθειαν, δύναμαι νὰ καταβιάσω τὴν αὐλαίαν καὶ νὰ ἐξυπνήσω.» Ὁ αὐτὸς κ. Μπάκστερ ἀλλαχού λέγει τὰ ἐξῆς:

«Ἐσχον ἐν ὄνειρῳ διττὴν τινὰ ταυτότητα· ὠνευεῦθη ὁ δὴλ. ὅτι συνδιελεγόμην μετὰ τινος, ἐνῶ συγχρόνως ἐζήτηον νὰ μάθω τὸ ἀντικείμενον τῆς συνδιαλέξεως, ὅπερ μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἀπεκρύπτετο ἀπ' ἐμοῦ μετὰ σπουδῆς· ἄλλοτε ὠνευεῦθη ὅτι περιεπλανώμην ἐπὶ εἴκοσι κατὰ συνέχειαν ἔτη.»

Παρατηρήθη πρὸς τούτοις ὅτι ἐν εὐρύτερῳ κοιτῶνι ὁ κύκλος τῶν ὄνειρων τυγχάνει εὐρύτερος. Ἐν εὐρύτερῳ χώρῳ ἵπτάμεθα θριαμβευτικῶς ὑπεράνω μεγάλων πεδιάδων ἢ περιφερόμεθα ἐπὶ τερπνῶν λόφων καὶ λειμῶνων ἀνθοστολιστῶν· ἐν περιπτώσει λυπηρῶν ὄνειρων βυθίζομεθα ἀπελπιστικῶς ἐν τοῖς ἀπεριόριστοις λαθυρίνοις δασῶν. Τούναντίον ἐν στενοτέρῳ χώρῳ ἀπολαμβά-

νομεν ἠδονικωτάτης τέρψεως ἐπὶ τῆς χλόης ἢ φλυαροῦμεν περίεξ τῆς ἐστίας· ὄνειρα δὲ θλιβερὰ ὄνειρευόμενοι συχνάκις εὐρισκόμεθα ἐπὶ πετρώδους καὶ ἀκροσφαλοῦς ὁδοῦ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξελισσθαι νομεν ἀδιακόπως καταβάλλοντες πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἀφίχθῶμεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὄρους, ἐλπίζοντες ὅτι θὰ μᾶς ὑποδεχθῆ τις ἐν τῇ κορυφῇ, ὅπερ ὅμως σπανίως ἐκπληροῦται.

Ἀναμφισβητήτως ἡ ἐνέργεια τῆς διανοίας τυγχάνει εἰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις μεγαλειτέρα καθ' ὕπνον καὶ βεβαιῶται ὅτι πολλὰ προβλήματα ἐλύθησαν καθ' ὕπνον· ὁ κ. Καμπάνης ἀναφέρει ὅτι ὁ Φραγκλῆνος πολλάκις εἶπεν αὐτῷ, ὅτι κατὰ τοὺς ὄνειρους του ἐπατχολεῖται εἰς πολλὰς ἐργασίας καὶ ὑποθέσεις ἰδίας.

Ὁ κ. Κοντιλλὰκ λέγει ὅτι, ἐνῶ συνέταττε τὸ σύγγραμμά του «Cours d'Etudes» συχνάκις ἠναγκάζετο ν' ἀφήσῃ κεφάλαιόν τι ἀτελὲς καὶ νὰ κατακλιθῆ, ἐξυπνῶν δ' εὐρίσκειν αὐτὸ ἐνίοτε διεκπεραιωμένον ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ Κονδόροσὲτ ἐγκατέλειπε τοὺς περιπλόκους αὐτοῦ ἀριθμητικὸς ὑπολογισμοὺς ἀτελεῖς, κοιμώμενος δ' ἔβλεπεν ἐκτεθειμένα τ' ἀποτελέσματα αὐτῶν.

Ὁ Λαφονταῖνος καὶ ὁ Βολταῖρος συνέταξαν καθ' ὕπνον στίχους, οὓς μετὰ τὴν ἐγρήγορσιν ἠδύναντο νὰ ἐπαναλάβωσιν· ὁ διδ. Ζοῖνσὸν λέγει ὅτι ἐν ὄνειρῳ ἔσχε φιλονεικίαν μετὰ τινος περὶ σπουδαίου ἀντικειμένου, πολὺ δ' ἐταράσσετο φανταζόμενος ὅτι ὁ ἀνταγωνιστῆς αὐτοῦ τὸν ἐνίκησεν. Ὁ Κολερίνδ κατ' ὄναρ συνέταξε τὸ ἄγριον ἀλλ' ὠραῖον αὐτοῦ ποίημα «Kubla Khan», οὗ τινος τὴν ἐμπνευσιν ἔλαβεν ἐκ τινος χωρίου ποιήματός τινος, ὅπερ εἶχεν ἀναγνώσει πρὶν ἢ κατακλιθῆ· ἐξυπνήσας ἐνθυμεῖτο εὐκρινῶς 200—300 στίχους, οὓς ἤρξατο γράφειν· δυστυχῶς πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὸ τέταρτον τῆς ἐργασίας διεκόπη προσκληθεὶς ἐξωθεν, ὅπως παρευρεθῆ εἰς ἀναγκαίαν ὑπόθεσιν ἐπασχολήσασαν αὐτὸν ἐπὶ μίαν ὥραν, ἐπιστρέψας δὲν ἐνθυμεῖτο πλέον οὐδέν. Ἐτέρα μαρτυρία ἀποδεικνύουσα ὅτι τὸ διανοητικὸν κέκτηται ἐνίοτε πλείστην ἰσχὺν καθ' ὕπνον, εἶνε ἢ τοῦ Σίρ Θωμᾶς Μπόουνας, ὅστις διεκήρυττεν ὅτι, ἂν ἦτο δυνατόν, θὰ ἐπρότιμα νὰ σπουδάξῃ κατὰ τοὺς ὄνειρους του, προσθέτει δὲ ὅτι ἂν καθ'

ὕπνον ἢ μνήμη του ἦτο πιστή, ὅσον ἰσχυρὸν τὸ λογικὸν του, δὲν θὰ ὑπῆρχε καταλληλότερα ὦρα πρὸς μελέτην.

Μέχρι τοῦδε ἐξητάσαμεν τὰς εὐαρέστους τῶν ὄνειρων πηγὰς· ὑπάρχουσιν ὁμῶς ἕτεραι πλήρεις φρίκης καὶ μυστηρίων καὶ πόνων ἠθικῶν, περὶ ὧν ὀφείλομεν ἐπίσης νὰ διαλάβωμεν. Ἐνίοτε καθ' ὕπνον ὑποφέρομεν πλειότερον ἢ ὅσον ἡ γλῶσσα δύναται νὰ ἐκφράσῃ· ὑπάρχουσι δὲ πολλοὶ ἄνθρωποι, οἵτινες ἕνεκεν ἀσθενείας, δυστυχίας, κακοηθείας ἢ ἐνοχῆς τινος ὑπόκεινται εἰς θλιβερώτατα ὄνειρα, ἐπομένως ὁ ὕπνος αὐτῶν ἀντὶ ἀναπαύσεως καὶ παρηγορίας καθίσταται σταθεροῦ καὶ ἀδιακόπου τρόμου ἀντικείμενον. Λίαν πάσχουσι εἴτε περιπλανώμενοι εἰς φρικαλέους τόπους πεπληρωμένους καὶ κατεχομένους ὑπὸ τερατωδῶν μορφῶν, εἴτε βασανιζόμενοι ὑπὸ δολοφόνων καὶ μὴ δυνάμενοι μὴδ' ἐλπίζοντες νὰ διαφύγωμεν, εἴτε ἐργαζόμενοι ἀγωνιωδῶς πρὸς ἐπιτυχίαν ἀδυνάτου τινός καὶ ἀκατορθώτου, εἴτε κείμενοι ὕπτιοι ἐν μέσῳ πτωμάτων, ἐγγιζόντες τὰς ψυχρὰς αὐτῶν καὶ ὀξοῦσας σάρκας ἢ περιπατοῦντες μετ' αὐτῶν ἐντὸς τῶν τάφων καὶ εἰσπερχόμενοι ἐν φρικαλέᾳ σιγῇ εἰς τὴν ὀστεοθήκην τοῦ κοιμητηρίου, ἔνθα διὰ τῶν ὀπῶν τῶν γυμνῶν ὀφθαλμῶν παρατηροῦμεν ἐντὸς τοῦ κρανίου τῶν τεθνεώτων. Μετὰ τοιαύτην θέαν ἐξυπνοῦντες εὐρισκόμεθα ἐν ἀληθείᾳ ἐκστάσει. Ὁ Κολερίδ ἐν τῷ ὠραίῳ αὐτοῦ ποιήματι «Pains of Sleeps» ἀναφέρει συγκινητικὴν εἰκόνα τῶν ὄσα κατὰ τὰ φρικτὰ αὐτοῦ ὄνειρα ὑπέφερον.

Ἐπίσης ἐκπληκτικὴ μαρτυρία εἶναι καὶ ἡ τοῦ Δε Κοίν, ὡς πρὸς τὰ ὄνειρα, ἅτινα ἐπαυξάνει ἢ κατάχρησις τοῦ ὀπίου. Ἰδοὺ ἡ περιγραφὴ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν:

Τὸ ὄνειρον ἤρξατο ἐν ἡχῷ μουσικῆς καὶ ἐξηκολούθησε μὲ τὰς προπαρασκευὰς καὶ διακοπὰς αὐτῆς, ἣν ἤκουσα παιανίζουσιν ὠραῖον *maghe* ὡς κατὰ τὴν στέψιν τοῦ Ἀνθίμου· εἶτα δὲ προσεκτήσατο ρυθμὸν βημάτων χιλιάδων στρατιωτῶν κλ. Ἡ πρῶια μοὶ ἐφαίνετο ὅτι προηγέλλετο ὡς ἡ ἡμέρα τῆς κρίσεως καὶ τοῦ τέλους πάσης ἐλπίδος διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἐνῶ ἐργαζόμενη εἰς ἀπώτατον μέρος γῆς· εἰς μέρος τι, ἀλλ' ἄ-

γνοῦ ποῖον· διὰ τινος τρόπου, ἀλλ' ἄγνοῦ δι' ὁποίου· διὰ μέσων τινῶν, ἀλλ' ὁποίων ἄγνοῦ.

Ἐλαβε χώραν μάχη τις, συνέβαινε ἀγῶν τις, ἐξετυλίσσετό τι ἐνώπιόν μου ὡς μέγα δράμα, ἠκούετο ὡς τεμάχιον μουσικῆς· δι' ὅλα ταῦτα τὰ ἀκατανόητα, τὰ συγκεχυμένα ἠσθάνομην μεγίστην συγκίνησιν· τὸ ἐνδιαφέρον μου ὑπῆρχε τοσοῦτον ὥστε δὲν ἠδυνάμην νὰ κρατήσω ἑμαυτοῦ· περιέργεια μεγίστη ὡς πρὸς τὴν θέσιν, τὴν αἰτίαν, τὴν φύσιν καὶ πιθανὴν αὐτῶν λύσιν μὲ κατεῖχεν, ὄντα κέντρον πάσης κινήσεως· εἶχον τὴν δύναμιν νὰ κρίνω περὶ αὐτῶν καὶ ὁμῶς δὲν τὸ κατώρθουν, διότι βάρος εἴκοσι Ἀτλάντων μὲ κατεπίεζε καὶ διέμενα ἀκίνητος βαθύτερον πάσης καταθυθιζομένης βολίδος. Μετ' ὀλίγον τὸ πάθος μου τοῦτο ἐξηφανίσθη, ἀπέπτη, ἀλλ' ἤδη μέγα τι κέρδος διεκινδύνευεν· ἀφορμὴ ἰσχυροτέρα πάσης ἄλλης, δι' ἣν ποτὲ ἡ σπάθη ἐπολέμησεν ἢ ἡ σάλπιγξ ἤχησεν, ὑπῆρχεν ἐν τῷ μέσῳ. Τότε ἐξαίφνης φωναὶ κινδύνου ἠκούσθησαν, ἄνθρωποι ἔδραμον ἄνω καὶ κάτω, τρόμος κατεῖχεν ἀναριθμήτους φυγάδας· ὑπῆρχε σκότος καὶ φῶς, θύελλα καὶ ἀνθρώπινα πρόσωπα καὶ τέλος τὸ πᾶν ἐφαίνετο μέλλον ν' ἀπολεσθῆ. Μορφαὶ γυναίκεται καὶ σκιαὶ προσώπων ἀξιζόντων δι' ἐμὲ τὸν κόσμον ὀλόκληρον ἐσταμάτησαν ἐπὶ μίαν στιγμήν ἐνώπιόν μου καὶ μοὶ ἀπηύθυνον διὰ τῶν χειρῶν ἐγκάρδιον ἀποχαιρετισμὸν, αἰώνιον χαῖρε, συνοδευόμενον ὑπὸ στεναγμῶν ὁμοίων πρὸς ἐκείνους, οὓς ἐκπέμπουσι τὰ σπῆλαια τῆς κολάσεως καὶ οὓς ἡ αἰμομίκτρια μήτηρ ἀφίνει προφέρουσα τὸ μισητὸν ὄνομα τοῦ θανάτου. Αἰώνιον χαῖρε! καὶ πάλιν καὶ πάλιν ἀντήχει αἰώνιον χαῖρε! ἐξύπνησα ἐν ἀγωνίᾳ, κραυγᾶζων δὲν θὰ κοιμηθῶ πλέον!

Ἄλλαχού ὁ κ. Δε Κοίν περιγράφει ὡς ἐξῆς τὴν ὑπ' αὐτοῦ προσαγορευθεῖσαν «τυραννίαν τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου.» Τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον, λέγει, παρουσιάζετο εἰς τὰ ὄνειρά μου καθ' ὑπερβολήν, ἀλλ' οὐχὶ τόσον δεσποτικῶς οὔτε μὲ τὴν βασανιστικὴν ἐκείνην ἰσχύϊν, δι' ἣς ἤδη μὲ τυραννεῖ. Ἴσως αἰτία τούτου εἶνε ὁ ἐν Λονδίῳ βίος μου... ἀλλ' ἔστω, ὑπέικω εἰς τὸ πεπρωμένον! Καὶ κατὰ πρῶτον τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον ἤρ-

ξατο νὰ φαίνεται ἐπὶ τῶν ἀγρίων κυμάτων τοῦ ἰλιάδας καὶ μυριάδας, κατὰ γενεὰς καὶ αἰῶνας, ὠκεανῶ· ἡ θάλασσα ἐφαίνετο ἐστρωμένη ὑπὸ ἀ- ἢ ταραχῆ μου ἦτο ἀκατονόμαστος, ἀπερίγρα- ναριθμητῶν προσώπων, ἐστραμμένων πρὸς τὸν πτος, ὁ νοῦς μου ἐταράσσετο καὶ ἐκυμαίετο ὡς οὐρανόν· βλέπω πρόσωπα ὠργισμένα, ἰκετεύον- ἢ θάλασσα.»
(Ἐκ τοῦ ἀγγλικῶ ὑπὸ Π. ΙΩΑΝΝΟΥ.)

Ο ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ ΜΩΧΑΜΕΤ ΤΕΒΦΙΚ ΠΑΣΣΑΣ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΛΕΓΚΩΜΑ.

Ο ΤΕΒΦΙΚ ΠΑΣΣΑΣ

(Πρωτότυπον).

Ἡ ἀνωτέρω εἰκὼν παριστᾷ τὸν νῦν ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Τεβφικ πασσᾶς ἐγεννήθη κατὰ τὸ ἔτος 1852. Ἦτον ὁ πρωτότοκος υἱὸς

τοῦ πρῶην ἀντιβασιλέως Ἰσμαῖλ πασσᾶ Ἡ πλεονεκτικὴ πολιτικὴ τοῦ πρῶην ἀντιβασιλέως μικροῦ δεῖν ἐβύθιζεν εἰς τὴν φοβερωτέραν πενίαν τὴν εὐφωρωτέραν ταύτην τῆς γῆς χώραν· οἱ εὐρωπαϊοὶ κεφαλαιοῦχοι, οἵτινες εἶχον δανίσει καταπληκτικὰ πεσᾶ εἰς τὸν Χεδίβην καὶ τὴν κυβερνήσιν αὐτοῦ παρηκολούθουν μετὰ φοβερᾶς ἀγωνίας τὴν ὀλεθρίαν διαχείρισιν ἣν ἐποίει ὁ Ἰ-

σμαίλ πασσᾶς τῶν προσόδων τῆς Αἰγύπτου, ἠγνούουν δὲ ὅτι ἂν ἡ κατάσταση αὐτῆ παρετεινετο ἢ λύσις ἤθελεν ἀποβῆ καταστρεπτικὴ δι' αὐτούς. Αἱ κυβερνήσεις Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ἰταλίας, ἐπιθυμοῦσαι ὅπως ἀντὶ πάσης θυσίας ἐπέλθῃ περιορισμὸς τις ἐν τῇ σπατάλῃ διαχειρίσει τοῦ καταστρεπτικοῦ τούτου Χεδίβου ἔθηκαν παρ' αὐτῷ ἐκάστη ἀνά ἓνα ὑπουργόν, οἵτινες εἶχον ἐντολήν νὰ ἐπιβλέπωσι καὶ ἐξελέγχωσι τὰς πράξεις αὐτοῦ. Ὁ Ἰσμαῖλ πασσᾶς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀνεχθῆ τὸ εἶδος τούτου τῆς εὐρωπαϊκῆς κηδεμονίας· διὰ μιᾶς δὲ μονοκονδηλιάς ἐπαυσε τοὺς εὐρωπαϊκοὺς τούτους ὑπουργοὺς καὶ ἀνέστειλε τὸ μεταρρυθμιστικὸν αὐτῶν ἔργον. Αἱ δυνάμεις ἠγνόησαν ὅτι ἡ θρασυτής τοῦ ἡγεμονίσκου τούτου εἶχεν ὑπερβῆ πᾶν ὄριον διὸ διέταξαν ἀμέσως τοὺς παρὰ τῇ Ὑψ. Πύλῃ πρεσβευτὰς αὐτῶν ὅπως ἐκζητήσωσι παρὰ τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου τὴν ἄμεσον καθάρσιν τοῦ Ἰσμαῖλ πασσᾶ. Τοῦθ' ὄπερ καὶ ἐγένετο, ἀναγορευθέντος Χεδίβου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Μωχαμέτ Τεβφικ πασσᾶ. Ὁ πρίγκηψ Τεβφικ ἔχει νοήμονα φυσιογνωμίαν· οὐδέποτε ἐπεσκέφη τὴν Εὐρώπην, πλὴν ἐποίησατο ἐν Αἰγύπτῳ εὐρείας σπουδᾶς. Τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἶναι λίαν φιλελεύθερον· ὁ δὲ πρὸς διάδοσιν τῶν γραμμάτων καὶ τῆς παιδείας ζήλος αὐτοῦ βαίνει μέχρις ἐνθουσιασμοῦ. Πλεῖστα σχολαὶ καθ' ἅπασαν τὴν Αἰγύπτον διατηροῦνται δαπάναις αὐτοῦ. Κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς αὐτοῦ καταγίνεται εἰς τὴν μελέτην διαφόρων σπουδαίων συγγραμμάτων· ἡ δὲ φιλομάθειά του εἶναι πράγματι ἐξαιρετικὴ. Πρὸς τὸν ἐκπτωτον πατέρα του τρέφει ἀπεριόριστον ἀγάπην καὶ σεβασμόν. Οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» θὰ ἀνεγνωσαν ἴσως εἰς τὰς ἐφημερίδας τὴν συγκινητικὴν ἐκείνην περιγραφὴν τοῦ ὑστάτου ἀποχαιρετισμοῦ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ. Ὁ παριστάμενος λαὸς, καίτοι ἀποστρεφόμενος τὸν πρῶτον Ἀντιβασιλέα διὰ τὰ δεινὰ ὧν ἐγένετο αὐτῷ παραίτιος, δὲν ἠδυνήθη ἐν τούτοις νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα αὐτοῦ πρὸ τοῦ συγκινητικοῦ τούτου θεάματος.

Ὁ Τεβφικ πασσᾶς ἀγαπᾷ τὴν εὐρωπαϊκὴν ζωὴν· ἀντὶ τῶν ἑκατὸν καὶ πλέον γυναικῶν ἃς ὁ πατήρ αὐτοῦ σύρει κατόπιν αὐτοῦ μέχρις αὐτῆς τῆς Ἰταλίας, ὁ νῦν Ἀντιβασιλεὺς δὲν ἐνομφεύθη παρὰ μίαν καὶ μόνην γυναῖκα, τὴν πριγκηπέσσαν Ἐμινὲ, ἑξ ἧς ἀπέκτησε καὶ υἱὸν τὸν πρίγκηπα Ἀβᾶζ βέην ὅστις διατρέχει σήμερον τὸ ἴσον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ.

Τιμιώτατος καὶ χαρακτῆρος εὐθυτάτου ὁ Τεβφικ πασσᾶς εἶναι ὁ δημοτικώτερος πάντων τῶν τέκνων τοῦ Ἰσμαῖλ πασσᾶ. Ὁ νεώτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς πρίγκηψ Χουσεῖν, εἰς ὃν ἐνεπιστεβῆ τὸ

χαρτοφυλάκιον τοῦ ὑπουργείου τῶν οικονομικῶν, ἐξεπαιδεύθη ἐν Παρισίοις. Ὁ δὲ δεύτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς Χασσάν πασσᾶς περιηγήθη τὴν Γαλλίαν, Ἀγγλίαν καὶ Γερμανίαν ἐν ᾗ ἐχορημάτισε καὶ ταγματάρχης τοῦ πρωσικοῦ στρατοῦ. Κατὰ δὲ τὸν τελευταῖον κατὰ τῆς Ρωσσίας πόλεμον διόκει τὸ ἐν Βάρνη αἰγυπτιακὸν στρατιωτικὸν σῶμα. Ὁ δὲ νεώτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς, πρίγκηψ Ἰβραῖμ, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἀποπεράτωσε τὰς ἐν Ἀγγλίᾳ σπουδᾶς αὐτοῦ. Τὰ λοιπὰ τέκνα τοῦ Ἰσμαῖλ πασσᾶ εἰσὶν εἰσέτι παιδία· ἐν τούτοις πάντες οὗτοι οἱ ἡγεμονόπαιδες στοιχίζουσιν οὐκ ὀλίγα τῇ αἰγυπτιακῇ κυβερνήσει. Στρογγυλότατα δὲ ποσὰ ἐτησίων δι' αὐτούς ἐπιχορηγήσεων εἶδομεν φιγούραροντα ἐν τῷ ἐφετεινῷ προϋπολογισμῷ τῆς Αἰγύπτου.

Ἡ Αἰγύπτος δύναται νὰ ἐλπίζῃ πολλὰ παρὰ τοῦ νέου αὐτῆς Ἀντιβασιλέως· τὸ δὲ μέλλον ἡμεθα βέβαιοι ὅτι θὰ καταδείξῃ ὅπόσον σωτήριος ἦτο διὰ τὴν χώραν ταύτην ἡ ἀλλαξηγεμονία ἣν ἐπέφερον ἐν αὐτῇ ἡ ἐνεργητικὴ τοῦ παρελθόντος ἔτους τῶν δυνάμεων ἐπέμβασις.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

Ο ΚΡΟΝΟΣ.

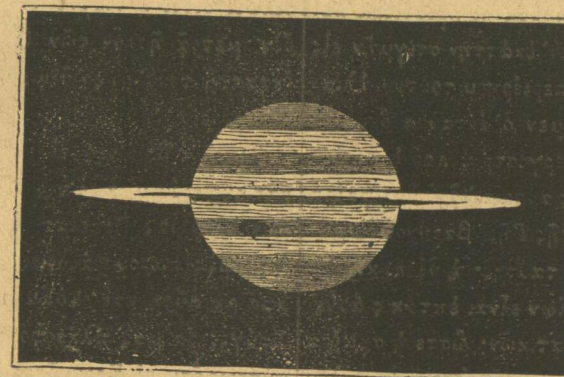
Λίαν τις ἐξίσταται καταγοητευόμενος καὶ μόλις δύναται νὰ πιστεύσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του, ὅτε κατὰ πρῶτον θεωρήσῃ διὰ τοῦ φακοῦ τοῦ ἀστρονομικοῦ τηλεσκοπίου τὸν πλανήτην τοῦτον. Καὶ ὄντως, ὁ Κρόνος, παριστᾷ μοναδικὸν φαινόμενον ἐν τῷ ἡλιακῷ συστήματι· ἡ ἀπαρτίζουσα τὸν κυρίως πλανήτην σφαῖρα κέκτηται σημαντικὴν περιφέρειαν κύκλου ἐν εἶδει δακτυλίου πεπιεσμένου καὶ ὀμαλοῦ, ὃν πλαγίως βλέπομεν καὶ ὅστις ἀντὶ νὰ ἐπιφαινηται ἡμῖν κυκλικός, μᾶς παρουσιάζεται ἐλλειπτικὸς καὶ ποικίλων εἰς ἐγκαρσίους περιφερειᾶς· ἡ δ' ἐλάχιστη φαινομενικὴ διάμετρος αὐτοῦ οὐδέποτε ὑπερβαίνει τὸ ἡμισυ τῆς μεγαλύτερας!

Ἀπὸ τῆς γῆς θεώμενος, φαίνεται ὅτι μέρος τοῦ κύκλου διέρχεται ἐπὶ τοῦ πλανήτου, ἐνῷ τὸ ἕτερον ἡμισυ διαπερᾷ ὀπισθεν αὐτοῦ. Ἐγγύς δὲ τοῦ μέρους ἐνθα ὁ κύκλος προβάλλεται ἐπὶ τοῦ πλανήτου, βλέπει τις ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τούτου σκιαὴ ἐναργῶς διαγράφουσαν τὸ μέρος ἐνθα ἔνεκεν

τῆς παρενέσεως τοῦ κύκλου δὲν εἰσχωρεῖ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου· διότι ὁ πλανήτης οὗτος αὐδῶλος εἶναι αὐτόφωτος καὶ ὅπως οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, οὕτω καὶ οὗτος φωτίζεται παρὰ τοῦ ἡλίου.

Ὁ δακτυλιώδης δ' οὗτος κύκλος δὲν εἶναι συνεχής, ἀλλ' ἀπλῶς διηρημένος εἰς δύο μέρη· ἡ δὲ διαχώρισσις εἶναι πλησιεσττέρα τοῦ ἐξωτερικοῦ χεί-

λους μᾶλλον τοῦ ἐσωτερικοῦ. Ὁ κύκλος οὗτος, ὅς οὐδὲν ἦττον κέκτηται 74,000 λεύγας μεγάλης διαμέτρου καὶ 11800 πλάτους, δὲν ἔχει πλείωτερον τῶν 60—78 χιλιομέτρων ὄγκον. Εἶν' ἀμφοτέρωθεν ὀμαλὸς καὶ εἰς τὰ βλέμματα ἡμῶν παρουσιάζει ἐναλλάξ ἐκάστην πρόσοψιν αὐτοῦ ἐκ τῆς διὰ τοῦ συνδιασμοῦ κινήσεως τοῦ Κρόνου

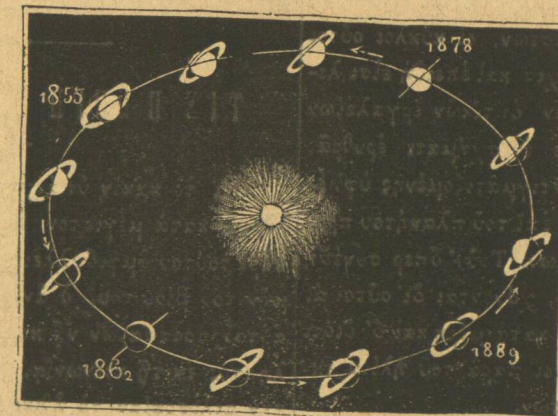

ΑΠΟΨΙΣ ΤΟΥ ΚΡΟΝΟΥ.

μετὰ τῆς τῆς Γῆς. Πρόδηλον δ' ὅτι τὸ παράδοξον τοῦτο σύστημα ἀπαρτίζεται ἐκ σημαντικοῦ ἀριθμοῦ ἀλλοίων ἰδιοτήτων στρεφομένων περὶ τὸν πλανήτην κατ' ἀμαιθαίαιας ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις.

Κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ κ. Φλαμμαριῶν,

τὰ ἀπαρτίζοντα τὸν διαφανῆ κύκλον μέρη, στρέφονται περὶ τὸν πλανήτην εἰς δεδομένον χρονικὸν διάστημα, ἀπὸ 5 ὥρῶν καὶ 50 λεπτῶν μέχρις 7 ὥρῶν καὶ 11 λεπτῶν κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ Κρόνου ἀπόστασίν των· ταχύτερον δὲ στρεφομένων τῶν τῆς ἐγγυτέρας ζώνης· τὰ δὲ συγχροτοῦντα τὸν

(Ἡ ἐκ τῆς γῆς ἀποψις τῶν διαφόρων μεταβολῶν τῶν Δακτυλίων τοῦ Κρόνου.)

πλατῶν φωτεινῶν κύκλων στρέφονται ἐξ ἴσου πάλιν καθ' ὀρισμένας περιόδους μεταξὺ τῶν 7 ὥρῶν καὶ 11 λεπτῶν—11 ὥρῶν καὶ 9 λεπτῶν κατὰ τὰς ἀποστάσεις αὐτῶν. Τέλος δὲ τὸ ἐξωτερικὸν ὄρον 425 λεύγας κατὰ λεπτόν, ἢ 25,500 λεύ-

ἄριον τοῦ παραδόξου τούτου συστήματος ὀφείλει νὰ ἐκτελῆ τὴν περιφορὰν του εἰς 12 ὥρας καὶ 5 λεπτά. Τὸ ἐξωτερικὸν ἄκρον τρέχει κατὰ μέσον ὄρον 425 λεύγας κατὰ λεπτόν, ἢ 25,500 λεύ-

γας τὴν ὥραν. Ἄλλ' οἱ ὀκτώ δορυφόροι, οἱ κύκλωι καὶ ἔξωθεν τοῦ κύκλου περιστρεφόμενοι θὰ ἐπήνεγκον σπουδαίας ἀνωμαλίας περὶ τὴν ἔλξιν κατὰ τὰς κινήσεις ταύτας, ἀλλ' ἴσως ὅμως εἰς τοιαύτας ἀνωμαλίας ἔλξεως καὶ εἰς τὸ ἀγχίστροφον τῆς ἀενάου κινήσεως ὀφείλεται ἡ τοῦ Κρόνου ἐξάρτησις· διότι φαίνεται ὅτι ἄνω τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑποστηρίγματός των αἱ διάφοροι κατὰ τὴν περιστροφὴν γεννώμενοι ἀναπόφευκτοι προσθίξεις καὶ συγκρούσεις, θὰ ἔθετον καθ' ἑκάστην στιγμὴν εἰς κίνδυνον τὴν στάσιν τοῦ περιέρρου τούτου ἡλιακοῦ στέμματος. Σημειώσωμεν δ' ἐνταῦθα ὅτι μία τῶν ἰδιοτήτων, ἡ καὶ περιεργότερα, τοῦ Κρονείου κόσμου, εἶναι ἡ ἐλαφρότης αὐτοῦ. Ἰδοὺ δὲ σφαῖρα 864 φορὰς ὀγκοδεστέρα τῆς Γῆς, βαρύνουσα μόνον 92 φορὰς πλειότερον ταύτης· ἡ δὲ πυκνότης τῶν ὑλικῶν αὐτῆς στοιχείων εἶναι ἐπτάκις ἀσθενεστέρα τῶν γῆινων συστατικῶν· ὥστε ἡ σφαῖρα αὕτη θὰ ἐπέπλεον ἐπὶ ὠκεανοῦ ὡσεὶ ἐκ ξύλου σφαῖρα, συνεπῶς δ' οἱ κάτοικοι αὐτοῦ θὰ ἦσαν ὄντα ἰπτάμενα ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ του.

Ὁ κύκλος οὗτος ἐξαφανίζεται κατὰ καιροὺς ἀπὸ τῶν βλεμμάτων μας ὡς ἐκ τῆς συγκαιρίας τῆς κινήσεως τῆς Γῆς μετὰ τοῦ Κρόνου. Ἡ β' ἡμῶν εἰκὼν δείκνυσι τὴν μεταξὺ τῆς ἀπόψεως τῶν κύκλων καὶ τῆς θέσεως τοῦ γῆινου παρατηρητοῦ ἐν ὑπάρχουσιν σχέσιν. Βλέπει δὲ τις, ὅτι ἐκ δύο ἐκ διαμέτρου ἀντικειμένων θέσεων, οἱ κύκλοι οὗτοι φαίνονται ἡμῖν κατὰ τεμάχια καὶ ἐπειδὴ εἰσι λεπτότατα, ἀνάγκη ἰσχυρῶν ὀπτικῶν ἐργαλείων ἵνα τοὺς διακρίνη τις τότε ἐν σχήματι ἐρυθρᾶς καὶ λευκῆς γραμμῆς ὑποστιγματιζομένης ὑφ' ἐτέρου μελανῆς, ἥτις εἶν' ἡ ἐπὶ τοῦ πλανήτου προβαλλομένη σκιά τῶν κύκλων. Τοῦθ' ὅπερ συνέβη κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1878, χάνονται δι' οὗτοι α. διότι φαίνονται ἡμῖν μόνον κατὰ μέρη καὶ β' διότι παύουσι πλέον φωτιζόμενοι παρὰ τοῦ ἡλίου ἐκτός ἐν τῷ ὀρατῷ σημείῳ των.

Ὡσὰν μὴ ἤρκει δὲ πρὸς δόξαν τοῦ Κρόνου τὸ ἐξαίσιον τοῦτο δακτυλιωτὸν σύστημα, ἔλαβε περιπλέον ἐξ οὐρανοῦ καὶ τὴν πλουσιωτέραν ἀκολουθίαν δορυφόρων, ὑφισταμένων ἐν ἅπαντι τῷ ἡλιακῷ συστήματι· οὕτω δ' ὀκτώ κόσμοι συνοδεύουσιν αὐτὸν ἐν τῷ πεπερωμένῳ του· οἱ δ' ὀκτώ

οὗτοι κόσμοι σχηματίζουσι κράτος ἐκ δύο ἑκατομμυρίων λευγῶν πλάτους.

Τὸ Κρονιακὸν σύστημα οὕτω δ' ἀφ' ἡμῶν ἀφίσταται ὥστε δυνάμεθα νὰ τὸ παρομοιάσωμεν μετὰ κεφαλῆς καρφίδος κρατουμένης ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ βραχίονος, ὃ ἐξολοκλήρου ἀποκρύπτει αὐτὴν τοῦ βλέμματός μας. Εἶν' ἀληθὲς ἐν μικρογραφίᾳ ἡλιακὸν σύστημα· ἐν μικρογραφίᾳ λέγομεν συγκριτικῶς, διότι ἡ τροχία τοῦ τελευταίου δορυφόρου δὲν μετρᾷ ἤττον τῶν 6 ἑκατομμυρίων λευγῶν ἑκτασιν, τοῦθ' ὅπερ δὲν εἶναι πλέον μικρογραφικὴ περιφέρεια.

Ὅποῖαι δὲ τινὲς εἰσιν αἱ συμφωνίαι περὶ τοῦ κατοικουμένου ἀπάσης τῆς δημοκρατίας ταύτης τῶν κόσμων; Ὅποιας δὲ τινος ἀναλογίας καὶ διαφορᾶς παρουσιάζουσι ὡς πρὸς τὴν Γῆν, ἡ τε σφαῖρα αὕτη καὶ οἱ ὀπαδοὶ αὐτῆς; Ἐὰν ὀμίλη ἡ Σφύγξ, θὰ μᾶς πληροφοροῦν ἴσως αἱ φωναὶ τῆς φύσεως ὅτι, οἱ Κρονιῶται ἔχουσι διαφανῆ τὰ σώματα, δι' ὧν βλέπει τις κυκλοφοροῦσαν τὴν ζωὴν· οὐδέποτε συναισθανόμενοι τὸ βᾶρος τῆς ὕλης· ἰπτάμενοι ἄνευ πτερυγῶν ἐν τοῖς κόλποις τῆς ζωηφόρου αὐτῶν ἀτμόσφαιρας καὶ ὅτι... ἀλλ' ἡ Σφύγξ δὲν ὀμιλεῖ· ὥστε ἀνάγκη φρονίμως νὰ σιγήσωμεν καὶ περιορισθῶμεν ἐν τοῖς ὀρίοις σώφρονος ἐπιφυλάξεως.

(ἐκ τοῦ γαλλικοῦ, ὑπὸ I. T. Ἀντωνιάδου.)

ΤΙΣ Η ΠΗΓΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ(1)

Ὅτι τὸ κακὸν ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ καὶ μάλιστα κατὰ μέγιστον βαθμὸν, οὐδεὶς οὐδόλως περὶ τούτου ἀμφιβάλλει· διότι κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τοῦ βίου του, ὁ ἄνθρωπος ἀντιπαλαίει κατ' αὐτοῦ προσπαθῶν νὰ καταστή τίμιος καὶ εὐπόλητος ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐν ἣ ἔζη. Πρὸς δὲ κατὰ τὴν φιλοσοφίαν τὸ ἠθικὸν κακὸν εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ φυσικοῦ, τῶν δυστυχιῶν δηλονότι καὶ τῶν διαφορῶν παθῶν, ἅπερ προέρχονται ἐκ τῆς παραβάσεως τῶν ἠθικῶν νόμων ἢ καὶ ἐκ τῆς ἐπιμιξίας τῶν διαφορῶν φύσεως ἀνθρώπων.

(1) Ἐκ τῶν τοῦ M. A. Batain.

Τίς ὅθεν ὁ πρῶτος τὸ πρῶτον κακόν; Τίς ὁ παρεκκλίνας τὸ πρῶτον ἐκ τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἣν διαχαράττει ὁ ἠθικὸς νόμος, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ πορὰδειγμα ἐμιμήθησαν ἀκολούθως καὶ ἄλλοι;

Οἱ πιστεύοντες εἰς ἓνα Θεὸν ποιητὴν πάντων τῶν τε οὐρανίων καὶ γῆινων πραγμάτων δὲν δύνανται κατὰ τὴν λογικὴν νὰ ἀποδώσωσι τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ εἰς αὐτὸν, ὅστις εἶναι τὸ ἀνώτατον καὶ τὸ τελειότατον ὄν, καθότι δὲν ἦτο δυνατόν τὸ κακόν, ὃ ἄσπονδος οὗτος ἐγχερὸς τοῦ καλοῦ, νὰ πηγᾷ ἐκ τοῦ ἀνωτάτου καλοῦ, χωρὶς νὰ καταστρέψῃ τοῦτο.

Τινὲς τῶν φιλοσόφων λέγουσιν, ὅτι τὸ κακὸν προέρχεται ὡς ἐκ τοῦ πεπερασμένου τοῦ ἀνθρώπου. Ἄλλοι δ' ἀποδίδουσι αὐτὸ εἰς τὴν ἀδυναμίαν αὐτοῦ. Ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι τὸ κακὸν εἶναι συνέπεια τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, τότε ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ τιμωρηθῇ ποτε διὰ τὰς πράξεις του, διότι οὐδ' ἐνέχεται, οὐδ' εὐθύνεται δι' αὐτάς. Οὕτω δὲ καταστρέφεται ὁ ἠθικὸς νόμος, πᾶσα δὲ περὶ μελλούσης τιμωρίας ἰδέα ἀίρεται· καθότι θὰ ἐξηλέγχετο ὡς ἀδικὸς καὶ σκληρὸς ὁ Θεὸς, τιμωρῶν πλάσματα, ἅτινα ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν εἰσιν ἀνίκανα ὅπως διαγῶσιν ὑπὸ τοὺς νόμους τοὺς τε ἠθικοὺς καὶ φυσικοὺς τοῦ παντός. Πολλοὶ ὅμως τῶν φιλοσόφων ἐμμένουσιν ἔτι ἐν τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ, παραδεχόμενοι μὲν τὸ τέλειον τοῦ Θεοῦ, μὴ ἀρνούμενοι ὅμως τὸ ἀτελὲς τῶν πλασμάτων αὐτοῦ ἐν τῇ πλήρει αὐτῶν ἐλευθερίᾳ, δι' ἣν πολλάκις πλέκουσιν ἐγκώμια, ἀποφεύγοντες ὅμως πάντοτε ὅπως ἀναπτύξωσι ζητήματα, ἅτινα ἀφορῶσι τὸ ὑπεύθυνον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. Πολλοὶ δὲ μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξηγήσωσι τὰ παρουσιαζόμενα ἐκάστοτε εἰς αὐτοὺς ζητήματα, ἀποδίδουσι τὴν αἰτίαν αὐτῶν εἰς διαφορῶν ἀρχὰς καὶ οὕτω καταφεύγουσιν εἰς τὴν πολυθεΐαν.

Ἐτερον σύστημα φιλοσόφων ἀρνεῖται διαρρηθὴν τὴν ὑπαρξίν τοῦ κακοῦ καὶ παραδέχεται ὅτι ἅπασαι αἱ πράξεις τοῦ ἀνθρώπου, καὶ αἱ καλαὶ καὶ αἱ κακαί, εἰσὶν αὐτῆ ἡ φύσις, ἥτις ὑπὸ διαφορῶν ὀψεις ἐκδηλοῦται εἰς ἡμᾶς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Θεὸς ἐνυπάρχει καὶ ἐνεργεῖ ἐν πᾶσι τοῖς δημιουργήμασιν αὐτοῦ, ἔπεται ὅτι ὅλαι αἱ πράξεις

αὐτῶν εἰσι καλαὶ καὶ οὐδεμία ὑφίσταται διαφορὰ μεταξὺ αὐτῶν· μόνον δὲ ὁ ἀπαίσιος τοῦ παντός ὑπάρχει νόμος, ὅστις ἀδυσωπήτως καταβρογχθίζει πᾶσας τὰς ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρξεις.

Οἱ Πλατωνισταὶ ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν μεγίστῃ εὐρίσκονται ἀμηχανίᾳ. Μὴ παραδεχόμενοι τὴν πολυθεΐαν, ἥτις ἐκμηθενίζει τὸν ἄνθρωπον, τὴν ἀτομικότητα, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, ὑποθέτουσι τὴν προὑπαρξίν ψυχῶν ἐν προγενεστέρῳ κόσμῳ, ἐξ οὗ πέμπονται ἐν τῷ ἡμετέρῳ πρὸς ἐξίλειψιν τῶν προτέρων αὐτῶν ἁμαρτιῶν, ὧν ἕνεκεν ὑποφέρουσι παντός εἶδους πόνους καὶ βασάνους ἐν τοῖς σώμασιν, ὡς ἐν εἰρηκτῇ.

Τὴν θεωρίαν ταύτην, ἣτοι τὴν μετεμψύχωσιν, ἀποδίδουσι εἰς τὸν Πυθαγόραν· ὑπάρχουσι δ' αὐτῆς ἴχνη τινα καὶ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Πλάτωνος, μετὰ τῆς διαφορᾶς ὅμως, ὅτι οὗτος στηρίζεται ἐπὶ ὑποθέσεων, ὅπως ἀποδείξῃ τὴν προὑπαρξίν ψυχῶν, ὅπερ ἐστὶν ἀδύνατον, καθὼς καὶ τὴν μετάθασιν αὐτῶν εἰς τὰ σώματα ἕνεκα προηγούμενων ἁμαρτημάτων, ὅπερ οὐδὲν ἀποδεικνύει.

Ἡ θεωρία ὅμως αὕτη, ἐν ἣ ὑπάρχει τι τὸ ὑψηλὸν καὶ σύμφωνον πρὸς τὸν ἠθικὸν νόμον, ἐκμηθενίζει πως τὴν ἀτομικότητα τοῦ ἀνθρώπου. Κατὰ τὴν θεωρίαν ταύτην ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὅλως πνεῦμα, τὸ δὲ σῶμα, ὅχι μόνον δὲν ἀποτελεῖ κύριον μέρος τῆς ἐνότητος αὐτοῦ, ἀλλ' ἔτι εἶναι τυχαῖόν τι καὶ πρόσκαιρον, ἐπιβλαβὲς μᾶλλον ἢ ὠφέλιμον εἰς τὸ πνεῦμα, ὅπερ πάντοτε ζητεῖ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ὕλην ταύτην καὶ νὰ ἀνέλθῃ πρὸς τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ προορισμόν. Πρὸς τοῦτοις δὲ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Πλάτωνος τὸ σῶμα παρίσταται ὡς ὄγκος πεπυρακτωμένος, εἰς ὃν προσκολλημένη ἡ ψυχὴ καταδικάζεται νὰ ζῇ ἐν τῷ κόσμῳ βαρέως φέρουσα τὸ ἄχθος τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει αὐτὴν πάσης κινήσεως καὶ ἐνεργείας. Ὅθεν καὶ κατὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἔτι μᾶλλον ἀξέγνωσιν αἱ δυσκολίαι περὶ τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου· διότι πάραυτα γεννᾶται ἐν ἡμῖν ἡ ἀπορία, τίς ὁ πρόξενος τοῦ κακοῦ ἐν τῷ ἄλφῳ ἐκείνῳ κόσμῳ τῶν ψυχῶν; Πόθεν καὶ τίνοι τρόπῳ μεταβαίνουσιν αὐταὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ; Οὕτω λοιπὸν οἱ φιλόσοφοι μὴ δυνάμε-

νοι να εξηγήσωσι τελείως τὴν αἰτίαν καὶ τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ, ἢ ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ καὶ οὐδόλως περὶ αὐτοῦ συζητοῦσιν ἢ πειρῶνται νὰ ἐξηγήσωσιν αὐτὸ δι' ὅλως ἀνυποστάτων καὶ σκοτεινῶν ὑποθέσεων.

Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν ὑπαρξιν τοῦ κακοῦ, ὅπερ εἶναι προφανές, οὐδὲ νὰ ἀποδώσωμεν τοῦτο εἰς τὸν Θεόν, τὸ ἀνώτατον καὶ τὸ τελειότατον ὄν. Καίτοι δὲ θαυμάζομεν τὸν τε Πυθαγόραν καὶ τὸν Πλάτωνα, οὐχ ἤττον δὲν δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὴν προὔπαρξιν προγενεστεροῦ κόσμου ψυχῶν, οὐδὲ εἰς τὴν μετάβασιν αὐτῶν εἰς τὰ σώματα, ἅτινα κατ' αὐτοὺς εἰσι τυχαῖά τινα ὄντα, οὐδόλως ἀποτελοῦντα κύριον στοιχεῖον τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν μέσῳ δὲ τοῦ σκότους τούτου καὶ τῆς ἀβεβαιότητος θὰ ἔχωμεν τοῦλάχιστον τὴν τόλμην ὅπως, μὴ συμφωνοῦντες πρὸς ἐκείνους, οἵτινες θέλουσι νὰ παρέρξωνται ἐν σιγῇ τὰ ζητήματα, ἅτινα ἀδυνατοῦσι νὰ ἐξηγήσωσιν ὡς ἐκ τῆς ἀτομικῆς αὐτῶν ἀδυναμίας, ἢ φοβούμενοι μήπως καταλήξωσιν εἰς λύσιν, ἣτις δυνατὸν νὰ μὴ συμφωνῇ πρὸς τὰς ἀρχάς των, προσπαθήσωμεν νὰ ἀνεύρωμεν τὴν ἀλήθειαν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ, οἰαδήποτε καὶ ἦ, καὶ νὰ ἐφαρμόσωμεν αὐτὴν ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν.

Πάντες οἱ ἄνθρωποι εἰς ἓνα καὶ μόνον πιστεύουσι Θεὸν ποιητὴν τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Ὁ Θεὸς οὗτος, ὅστις εἶναι τὸ ἀνώτατον πάντων τῶν ὄντων καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ ὡραίου, ἦτοι ἡ αὐτοαλήθεια, δὲν ἠδύνατο νὰ δημιουργήσῃ τὸν κόσμον, καίτοι δὲν ἐπεβάλλετο εἰς αὐτὸν τοῦτο, εἰμὴ ὅμοιον αὐτῷ. Δὲν ἐποίησεν ὅθεν, αὐτὸς τὸ κακὸν, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἐναντίον τοῦ ἀγαθοῦ οὐδὲ τὸ ψεῦδος, τὸ ἐναντίον τοῦ ἀληθοῦς, οὐδὲ τὸ δυσειδές, τὸ ἐναντίον τοῦ ὡραίου.

Ἐκ τούτων ἐξάγεται ὅτι ὁ Θεὸς δὲν εἶναι ὁ ποιητὴς τοῦ κακοῦ. Ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν ἀποτελεσμα παραδέχεται ἡ φιλοσοφία ἄνευ αἰτίας, ἔπεται ὅτι ὁ ποιητὴς αὐτοῦ εἶναι ἄλλος τις. Καὶ οὗτος ὅμως δὲν δύναται νὰ ἦ ἢ ὄν λογικὸν καὶ ἐλεύθερον, προκειμένου ἐνταῦθα περὶ ἡθικοῦ κακοῦ. Ὅθεν τὸ κακὸν παρήχθη ὑπὸ τινος δημιουργήματος τοῦ παναγαθοῦ Θεοῦ, τὸ ὁποῖον κατεγράθη τῆς διανοίας καὶ τῆς ἐλευθερίας του, ἵνα

καταπολεμήσῃ τὴν αὐτοαλήθειαν καὶ ἀντισητῇ πρὸς τὸν τοῦ παντός νόμον, πρὸς τὸ ἀγαθόν. Οὕτω τὸ δημιουργήμα παρεκκλίνας τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἦν ὁ δημιουργὸς ἐχάραξεν αὐτῷ, ἀντέστη πρὸς τὸν νόμον τοῦ παντός, πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ πρὸς τὴν θεῖαν βουλήν. Ὡς ἐκ τούτου τὸ κακὸν, ἡ ἀταξία, ἡ διαφθορὰ καὶ ὁ θάνατος ἐδέσποσαν τοῦ κόσμου τούτου.

Ἴδού κατ' ἀρχὴν ἡ πηγὴ τοῦ κακοῦ. Ἄλλ' ὅμως δὲν περιορίζονται ἐνταῦθα αἱ δυσκολίαι, ἀς δεῖν νὰ ὑπερπηδήσωμεν πρὸς ἄρσιν τῆς ἀχλύος, ἣτις καλύπτει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν πρὸ τῆς ἀληθείας. Ἐνταῦθα τὸναντίον ἀξάνουσιν ἐτι μᾶλλον, καθόσον ἀναβαίνομεν τὰς βαθμίδας τῆς ἐπιστήμης, τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει εἰς τοὺς περιηγητὰς ὅτε, ἐπισκεπτόμενοι τὰ ὕψη τῶν ὀρέων καὶ μετὰ μόχθου ἀναβαίοντες τὰ δύσβατα αὐτῶν μέρη, νομίζουσιν ὅτι ἔφθασαν εἰς τὴν κορυφήν, ἐνῶ ἕτεροι βράχοι παρουσιαζόμενοι καταστρέφουσι τὴν χαρὰν αὐτῶν. Ἄλλ' ὅμως ἴδωμεν ἐὰν δυνάμεθα νὰ ὑπερπηδήσωμεν τὰς δυσκολίας ταύτας· καὶ πρῶτον ἐξετάσωμεν καλῶς ποῖον ἐκ τῶν δημιουργημάτων τοῦ Ὑψίστου διενόηθη κατ' ἀρχὰς τὸ κακὸν καὶ ἔπραξεν αὐτό, δεύτερον δὲ τίνοι τρόπῳ τὸ κακὸν τοῦτο, ὅπερ τὸ πρῶτον διεπράχθη ὑφ' ἑνὸς καὶ μόνου δημιουργήματος, διεδόθη καὶ διαδίδεται ἐτι καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον.

Ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ αἰτία πάντων σχεδὸν τῶν ζητημάτων, τὰ ὁποῖα ἐξετάζει ἡ φιλοσοφία, εἶναι κεκαλυμμένη ὑπὸ σκότους· καὶ ἐν τοῖς πρώτοις τὸ ζήτημα τοῦτο, περὶ οὗ νῦν πρόκειται· διότι ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤρχισεν ἐνεργῶν αὐτοβούλως ἐν τῇ πλήρει αὐτοῦ ἐλευθερίᾳ, πράττει τὸ κακόν. Λογικῶς ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ γνωρίζωμεν τοῦτο, ἄνευ προηγουμένης ἐρεύνης, καθότι δὲν γνωρίζομεν τί ἡ συνείδησις διδάσκει ἡμᾶς νῦν καὶ κατὰ πάσῃ στιγμὴν τοῦ βίου ἡμῶν, τοῦθ' ὅπερ σημαίνει, ὅτι τὸ ἡθικὸν κακὸν προῆλθεν ἐκ τῆς καταχρήσεως τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου, ἐνεργοῦντος παρὰ τὸν ἡθικὸν νόμον. Ἦδη δὲ πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν ἐὰν ὁ πρῶτος ἄνθρωπος διέπραξε τὸ κακόν, παρεκκλίνας τῆς εὐθείας ὁδοῦ καὶ παραβὰς τὸν θεῖον νόμον, καὶ ἐναπέλιπεν εἰς τοὺς ἀπογόνους του τὸ ὀλέθριον

τοῦτο κληροδότημα καὶ τὸ κακὸν παράδειγμα, ἢ κατὰ τὴν παράδοσιν ἕτερον ὄν ἀνώτερον τοῦ ἀνθρώπου, ὅλως πνεῦμα, ἀντέστη τὸ πρῶτον κατὰ τοῦ Θεοῦ θελήσαν νὰ ἦ ἀνεξάρτητον. Ἀδύνατον ὅμως νὰ βεβαιώσωμεν τὴν ἰδέαν ταύτην διὰ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς πείρας. Καίτοι παραδεχόμενοι ὅτι ἡ παλαιὰ διαθήκη εἶναι τὸ ἀρχαιότερον σύγγραμμα ἡμῶν καὶ ὅτι αὕτη ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις πρὸς μόρφωσιν τῆς τε Μωσαικῆς καὶ Εὐαγγελικῆς διδασκαλίας, οὐδόλως δὲ ἀρνούμενοι τὰς παραδόσεις αὐτῆς, δὲν δυνάμεθα ὅμως ἔχοντες ὡς ἀφετηρίαν τῶν σκέψεών μας αὐτὴν νὰ ἀποφανθῶμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Διὰ ταῦτα ἀφιέμεθα τὰς παραδόσεις τῆς βίβλου ταύτης δι' ὃν εἰσι προωρισμένοι σκοπὸν, καὶ πᾶν ὅ,τι ἔχον μετ' αὐτῶν σχέσιν καὶ ἀναγόμενον εἰς τοὺς μυθικοὺς καὶ ἡρωϊκοὺς ἐκείνους χρόνους τῆς ἀνθρωπότητος, καθ' οὓς τὸ ὑπερφυσικὸν κατὰ μέγα μέρος ἐνεργεῖ ἐν πᾶσι τοῖς γεγονόσιν. εἰς μεγίστην καθίστησιν ἡμᾶς ἀμχανίαν.

Ἡ Χριστιανικὴ διδασκαλία δὲν συμμερίζεται τὴν ἀπορίαν ἡμῶν, οὐδὲ τοὺς ὁπαδοὺς αὐτῆς ἐν ἀμφιβολίᾳ ἐγκαταλείπει, ἔχουσα θετικὰς ἀποδείξεις ἐκ τῆς ἀγίας Γραφῆς, ἀφορώσας τὸ ἀμάρτημα τοῦ πρωτοπλάστου, ὅπερ διεπράχθη τῇ συνεργείᾳ ἑτέρου διεφθαρμένου ἤδη πλάσματος τοῦ Ὑψίστου, τὸ ὁποῖον ἐκ φθόνου κινούμενον ἠθέλησε νὰ παρασύρῃ τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ διαφθορᾷ καὶ δυστυχίᾳ αὐτοῦ. Ὅπως δὲ ἐκτελέσῃ τοὺς μοχθηροὺς καὶ ἐπιβούλους αὐτοῦ σκοποὺς, ἤρχισεν ὑποδαυλίζον διὰ δολίων λόγων τὴν φιληδονίαν καὶ τὴν οἴησιν αὐτοῦ, μέχρις οὗ ἐξηπάτησε τὴν μὲν γυναῖκα διὰ τῆς ἡδείας γεύσεως τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ, τὸν δὲ ἄνδρα διὰ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ ἦ ἀνεξάρτητος τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ καταστῇ ὅμοιος αὐτῷ. Μολοντί δὲν γνωρίζομεν κατὰ πόσον εἰσὶν ἀληθῆ ταῦτα πάντα, δυνάμεθα ὅμως ἀπροκαλύπτως νὰ εἴπωμεν ὅτι καὶ νῦν ἐτι τὸ κακὸν διαπράττεται ἕνεκα τῆς φιληδονίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς ἐπάρσεως αὐτοῦ, ἣτις τείνει πάντοτε πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν. Κατὰ τὴν φιλοσοφίαν δυνάμεθα κάλλιστα νὰ παραδεχθῶμεν τὰς εἰκόνας ταύτας καθόσον ἀφορῶσι τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐνεργεῖται τὸ κακόν· διότι ἐξετάζοντες τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀνευρίσκομεν ἐν αὐτῇ τοὺς τύπους αὐ-

τῶν. Οὕτως ἔχοντος τοῦ πράγματος, διατί νὰ μὴ παραδεχθῶμεν, ὅτι καθ' ὅμοιον ἢ παραπλήσιόν τινα τρόπον διεπράχθη κατ' ἀρχὰς τὸ κακὸν ἀφοῦ ἔκτοτε ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἀφορμῶν διαπράττεται. Ἡ ὁρμὴ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ κακὸν διατηρεῖται καὶ νῦν ἐτι ἡ αὐτὴ, οἷα ἐφάνη ἐν τῷ πρωτοπλάστῳ· τὸ δὲ κακὸν τὸ ὁποῖον πράττει ὁ ἄνθρωπος, ὅποτε ὑπερισχύσῃ ἡ ὁρμὴ αὕτη, ἐστὶν ἡ κατάχρησις τῆς ἐλευθερίας του παρὰ τὸν ἡθικὸν νόμον.

Τὸ δεύτερον ὅμως μέρος τοῦ ζητήματος, πῶς δηλονότι τὸ πρῶτον κακὸν διεδόθη οὕτως, ὥστε κατέστη εἰδός τι ἀσθενείας ἐνυπαρχούσης ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου ἅμα τῇ γεννήσει αὐτοῦ, εἶναι ἐτι μᾶλλον σκοτεινὸν καὶ δύσληπτον, διότι τὸ εὐαγγέλιον διδάσκει ἡμᾶς ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ.

Οἱ φιλόσοφοι δὲν παραδέχονται τὴν ἀρχὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ· καίτοι δὲ δὲν τολμῶσι νὰ ἀρνηθῶσι τὴν ἰδέαν ταύτην παρησιᾶ, πολλαχῶς καταπολεμοῦσιν αὐτήν· οἱ δὲ σοφώτεροι αὐτῶν οὐδὲν λέγουσι περὶ αὐτῆς. Ἀνάγκη ὅμως, νὰ ἔχωμεν ἀρχὴν τινα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου· διότι ἐὰν ἦτο ἀληθές, ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ, θὰ ἠδυνάμεθα ἐκ τούτου νὰ ἐξηγήσωμεν μετ' ἀκριβείας τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς, αἱ δὲ γνώσεις, τὰς ὁποίας θὰ ἀπεκτοῦμεν διὰ τῆς ἀκριβοῦς ταύτης μελέτης τοῦ ἀνθρώπου ἦθελον εἶσθαι ἱκαναί, ὅπως καταστήσωσιν εἰς ἡμᾶς καταληπτά τὰ αἰτία τῆς ἀδυναμίας καὶ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ κακοδαιμονίας αὐτοῦ· πρὸς δὲ θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν διὰ τί ἔχει ἀνάγκην βοήθειας ὅπως ἀποβῇ ἡθικὸς καὶ ἀνυψωθῇ ἐκ τῆς ταπεινώσεως εἰς ἣν εὐρίσκεται ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ.

Ἀντικρούομεν λοιπὸν τὴν ἰδέαν ταύτην περὶ τῆς μεταδόσεως τῆς ἀμαρτίας· πρῶτον διότι δὲν ἔχομεν ἱκανὰς ἀποδείξεις μαρτυρούσας περὶ τούτου· δεύτερον δὲ διότι παραδεχόμεθα ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐλεύθερος καὶ, ὡς τοιοῦτος, ὑπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ, τὰς ὁποίας πράττει κατὰ βούλησιν καὶ ἄνευ ἀνωτέρας ἐπιβολῆς. Ὑπὸ τοιαύτην μόνον ἐποψίν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν τὸ ἡθικὸν κακόν. Εἶναι δὲ ἄδικον, ὅτι τὰ ἀμαρτήματα τῶν γονέων μεταδίδονται εἰς τὰ τέκνα τὰ ὁποῖα καὶ εὐθύνονται διὰ ταῦτα, ἐνῶ οὐ-

δύλωσ ἡμάρτησαν, ὡς μὴ τότε ὑπάρχοντα ἔτι. Ἡ διάνοια ἡμῶν ἀνθίσταται πρὸς τὴν ἰδέαν ταύτην, ὡς ὄλωσ ἀνυπόστατον. Ἐξ ἄλλου ὁμοῦ εἰς μεγίστην περιερχόμεθα ἀμηχανίαν ὑπὸ τῆς παραδόσεως ὄλων σχεδὸν τῶν ἐθνῶν, ἧτις λέγει, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅτε τὸ πρῶτον ἀνεφάνη ἐν τῷ κόσμῳ εὐρίσκειτο ἐν πολλῷ τελειοτέρῳ καταστάσει, ἐξ ἧς ὡς ἐκ τῆς διαφθορᾶς του κατέπεσεν. Ἡ ἀμάθεια, ἡ βαρβαρότης καὶ ἡ κακοδαιμονία, ἐν αἷς διατελοῦσιν ἔτι βάρβαροί τινες λαοὶ ἤθελον εἶσθαι τότε ἡ καταστροφή τοῦ πολιτισμοῦ ἢ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, ὁ χρυσοῦς, ὁ ἀργυροῦς καὶ ὁ σιδηροῦς αἰὼν ἤθελον εἶσθαι τὸ σύμβολον τῆς παρακμῆς, καὶ ὁ γενικὸς κατακλυσμὸς ἢ οἱ μεγάλοι καὶ μερικοὶ κατακλυσμοὶ καθὼς καὶ πᾶσαι αἱ κοσμολογικαὶ παραχαῖ ἤθελον εἶσθαι τὰ ἀποτελέσματα τῆς παρακμῆς ταύτης.

Πρὸς δὲ ἐξετάζοντες καθόλου τὸν ἄνθρωπον ἐν τῇ συνειδήσει ἡμῶν, ἐν πρώτοις παράδοξόν τι φαινόμενον ἐκπλήττει ἡμᾶς, ὅτι δηλαδὴ δὲν εὐρίσκειται ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ διηγετικῶς παλαίει ἐναντίον αὐτῆς. Αἱ διανοητικαὶ δηλονότι καὶ ἠθικαὶ αὐτοῦ δυνάμεις ὑπερβαίνουσαι τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ ἐν τῷ παρόντι βίῳ, καθιστῶσιν αὐτὸν ἐν διηγετικῇ πολέμῳ ἐναντίον τῆς φύσεως καὶ ἑαυτοῦ. ὠθούμενος δὲ ἐξ ἐμφύτου καὶ μυστηριώδους τινὸς προγνωστικῆς δυνάμεως, ἀείποτε πειρᾶται νὰ ἀνυψωθῇ, ἀυξήθῃ καὶ κραταιωθῇ, ἵνα ἀνεύρη ἀγαθόν τι, ὅπερ ἀνίκει εἰς αὐτόν. Δὲν δύναται ὁμοῦ νὰ κατορθώσῃ τοῦτο ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ, διότι πανταχόθεν παρουσιάζονται προσκόμματα καὶ οὕτω πάντοτε εἶναι δυστυχεῖς. Ὑπάρχει λοιπὸν δυσαναλογία μεταξὺ τῶν ἀποτελούντων τὴν ἀτομικότητα αὐτοῦ στοιχείων. Ἀδύνατον δὲ νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι τοιοῦτον ὄν, ὅπερ ἔχει ἐν ἑαυτῷ αἰτία διαμάχης καὶ διχονοίας, ἐξῆλθεν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ πανσόφου καὶ παναγάθου Θεοῦ. Δυνάμεθα ὅθεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀγαθὸς καὶ εὐδαιμόνιος ἐξεληθὼν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Δημιουργοῦ, διέφθειρεν αὐτὸς ἑαυτὸν παρεκκλίνας τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἣν ὁ Θεὸς διεχάραξεν αὐτῷ ἐν ὄλῃ αὐτοῦ τῇ πανσοφίᾳ καὶ παναγαθότητι· ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡ ἀθλία αὐτοῦ κατὰ τῆς αἰτίας, ἐν ἣ

γεννᾶται καὶ διατελεῖ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, δὲν πηγάζει ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' εἶναι συνέπεια τῆς διαφθορᾶς αὐτοῦ. Καίτοι δὲ ὁ ἄνθρωπος διεφθάρει καὶ ἐξηχερωθήναι ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας δὲν κατέστρεψεν ὁμοῦ ἐξ ὀλοκλήρου τὴν θείαν αὐτοῦ φύσιν, ἀλλ' ἐξησθένησεν αὐτήν.

Ἴδου δὲ πῶς καὶ ἐν ὁποῖᾳ καταστάσει τὸ ὄν τοῦτο, ὅπερ ἀποκαλοῦμεν βασιλέα τοῦ κόσμου, ἔνεκα τοῦ ὠραίου αὐτοῦ ὀργανισμοῦ καὶ τῶν ἐξόχων καὶ λαμπρῶν αὐτοῦ δυνάμεων, εἰσέρχεται εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Βλέπει τὸ φῶς ἐν μέσῳ στεναγμῶν, ἀγώνων καὶ πόνων. Τὸ σῶμα ἔχον ἀνεστραμένον καὶ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω, ρίπτεται ἐπὶ τῆς γῆς ἔρπον ἐπ' αὐτῆς. Γεννᾶται ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἐνδείᾳ καὶ ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει ἐκτεθειμένον εἰς πάσας τὰς προσβολὰς τῆς φύσεως, μὴ δυνάμενον νὰ παρέξῃ οὐδεμίαν βοήθειαν εἰς ἑαυτὸ καὶ νὰ ὑπερασπίσῃ ἑαυτὸ ἀπέναντι τῶν ἐξωτερικῶν προσβολῶν. Ἀντικείμενον ἄξιον οἴκτου καὶ εὐσπλαγγνίας ζῆν διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν περὶ αὐτὸ, ἡ δὲ διατήρησις τῆς ἀδυνατοῦ αὐτοῦ φύσεως δεῖται ἐνδελεχοῦς καὶ περιπαθοῦς μερίμνης· ἐξ ὄλων τῶν ζῶων ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ ἀσθενέστερον καὶ τὸ μᾶλλον εὐπρόσβλητον κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς γεννήσεώς του. Αἱ δυνάμεις αὐτοῦ τότε εὐρίσκονται ἔτι ἐν νεκρῇ καταστάσει. Τὸ πνεῦμά του εἶναι κεκαλυμμένον ὑπὸ παχέων καὶ μελανῶν νεφῶν οὐδὲ νὰ ἀκούσῃ, οὐδὲ νὰ ἴδῃ δύναται· οὐδένα ἀναγνωρίζει, οὐδόλωσ ἐννοεῖ. Ἐτι δὲ καὶ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ὑπάρξεως ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ διατελεῖ. Καὶ ὁμοῦ ἐκ τοῦ χάους τούτου, ἐν ᾧ εὐρίσκειται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, θὰ ἀναλάμψῃ ἢ αἴγλη τοῦ φωτός τῆς διανοίας του. Ἐκ τοῦ ἀσθενοῦς τούτου ὄμματος θὰ ἀναλάμψῃ ἡ πρώτη ἀκτίς τῆς ψυχῆς του· τὸ δὲ βλέμμα τοῦτο θὰ ἐξετάσῃ τὸ ἀληθές, τὸ ὠραῖον, αὐτὸν τὸν Θεόν! Ἄλλ' ὁμοῦ ὁπόσαι φροντίδες, ὁπόσαι κόποι καὶ μόχθοι καταβάλλονται, ὅπως φθάσῃ εἰς τὰ ὕψιστον ἐκεῖνο σημεῖον. Μόλις δὲ ἡ διάνοια ἀρχίζει νὰ ἀναπτύσσεται ἐν τῷ παιδίῳ, καὶ ἰδοὺ εὐθύς αὕτη δεῖκνυται δυσπιστοῦσα καὶ ἐθρηνικῶς διακειμένη πρὸς πᾶν τὸ περὶ αὐτήν. Μόλις δὲ ἀρχίζει νὰ ἐνεργῇ ἐλευθέρως, καὶ θέλει νὰ ὑπερέξῃ

πάντων καὶ πάντοτε τείνει πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν.

Ἐξετάσωμεν τὸν ἄνθρωπον καθ' ὅλας τὰς περιόδους τῆς ἀναπτύξεώς του, καὶ θὰ ἴδωμεν ὅτι ἐν αὐτῷ ὑπάρχει πάντοτε ἡ διχονοία καὶ ἡ διαμάχη· μέχρι δὲ τῆς σήμερον ἡ φιλοσοφία δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ ὁποῖα ἡ αἰτία τῆς τοιαύτης διαιρέσεως καὶ τῶν διηγετικῶν τοῦ ἀνθρώπου ταραχῶν. Ἄρα γε οὗτος εἶναι ἀπλῶς τὸ τέκνον τῆς γῆς, προῖον τῆς φύσεως; Ἄλλ' ὁμοῦ ἐν οὕτως ἔχῃ, διατινὰ παρουσιάζεται ἐν τῇ φύσει τοιαύτη ἀνωμαλία; διατί ὁ βασιλεὺς οὗτος τῆς γῆς νὰ γεννᾶται ἀσθενέστερος πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ὄντων, ὧν μέλλει νὰ ἄρξῃ; διατί ἡ φύσις ἡ τοσοῦτον ἀφειδῆς διὰ τὰ μᾶλλον ἀτελεῖ καὶ ἐλάχιστα ἔντομα νὰ φαίνεται τοσοῦτον σκληρὰ διὰ τὸ πολυτιμότερον, τὸ εὐγενέστερον καὶ τὸ θαυμαστότερον τῶν προϊόντων αὐτῆς;

Ἐάν, ὡς λέγουσι πολλοὶ τῶν φιλοσόφων, ὁ ἄνθρωπος ἦναι ἀπλοῦν ζῶον, διατί αὐτὸς μόνος μεταξὺ ὄλων τῶν ἄλλων ὁμοίων αὐτῷ ζῶων εἶναι ἡναγκασμένος νὰ σχίξῃ τὴν γῆν καὶ καλλιεργῇ αὐτήν, ὅπως πορισθῇ διὰ τοῦ ἰδρωτός καὶ τῶν μόχθων αὐτοῦ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα; διατί νὰ ἐπαγγέλληται τὸν κτηνοτρόφον, τὸν δοῦλον, τὸν δῆμιον τῶν ἄλλων ζῶων, ὅπως ἀποκτήσῃ τὰ ἀναγκαῖα αὐτῷ διὰ νὰ καλύψῃ τὴν γυμνότητά του καὶ κορέσῃ τὴν πεινὰ του; Ἐάν, τῇ ἀληθείᾳ, ὁ ἄνθρωπος ἦναι ἀπλοῦν ζῶον κατ' οὐδὲν ὑπερέχον τῶν λοιπῶν, εἶναι βεβαίως καὶ τὸ σκληρότερον καὶ τὸ ἀθλιέστερον πάντων. Ἄλλ' οὐχί, ἀνακράζουσι οἱ φυσιολόγοι, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀληθῶς ὁ βασιλεὺς τοῦ κόσμου τούτου ἔνεκα τοῦ πλεονεκτήματος, ὅπερ κέκτηται, τοῦ λόγου, διὰ τοῦ ὁποῖου ἔχει συνειδήσιν τῆς ἀτομικότητός του, καὶ δύναται νὰ διακρίνῃ τὸ ἀντιβαῖνον εἰς τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ νὰ πράξῃ πᾶν τὸ συντεῖνον πρὸς ὄφελος αὐτῆς.

Πᾶν ὄν λογικὸν καὶ ἐλεύθερον εἶναι κύριον τῆς τύχης του ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐνῷ τὰ ἄλλα πλάσματα ὑπέκουνσι τυφλῶς εἰς τὴν φορὰν τοῦ μοιραίου αὐτῶν ἐνστίκτου. Καίτοι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν ἀλήθειαν ταύτην, οὐχ ἦττον δὲν δυνάμεθα ὡσαύτως νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι τὸ

ἐν τῷ ἀνθρώπῳ πλεονέκτημα τοῦτο συντείνει εἰς τὴν εὐδαιμονίαν αὐτοῦ, ἔτι δ' ὀλιγώτερον, εἰς τοῖον σκοπὸν ὁδηγεῖ αὐτόν. Μήπως ἡ διάνοια αὐτοῦ δὲν εἶναι ἡ καθιστᾶσα αὐτόν ἐν τοιαύτῃ ἀμηχανίᾳ καὶ ἐν τῇ διαφωνίᾳ, ἧτις ὑπάρχει μεταξὺ τῆς φύσεως καὶ αὐτῆς; Ἡ διάνοιά του ὠθεῖ αὐτόν ἐπιμόνως πρὸς κόρον τῶν ὀρέξεών του καὶ αὕτη αὕτη καταισχύνει αὐτόν, ὅποταν ἀνευ μέτρου παραδίδοται εἰς τὴν ἀκολασίαν Ἐμβάλλει αὐτόν πάντοτε εἰς διενέξεις μετὰ τῆς συνειδήσεώς του, καὶ εἰς διαμάχην μετὰ τῶν ὁμοίων αὐτῷ. Καθίστησιν αὐτόν ἀνήσυχον ὡς ἐκ τῆς προορατικότητος καὶ τῶν ἐλπίδων, ἐκπλήττει αὐτόν διὰ τοῦ φόβου καὶ μάλιστα τοῦ τοῦ θανάτου, οὕτινος ἀδυνατεῖ νὰ ἐννοήσῃ τὸ μυστήριον. Ἡ διάνοια, ἡ δύνατό τις εἰπεῖν, συντείνει μᾶλλον πρὸς αὐξήσιν τῶν κακῶν καὶ ταλαιπωριῶν τῆς παρουσίας ζωῆς καὶ πρὸς ἀνησυχίαν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τῶν σκέψεων, ἢ πρὸς εὐδαιμονίαν καὶ ἀπολαυσιν τῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου. Ἡ ἡλικία τῆς ἀθωότητος, καθ' ἣν ὁ ἄνθρωπος οὐδόλωσ σκέπτεται, εἶναι συνάμα ἡ ἡλικία τῶν γλυκυτέρων ὀνείρων αὐτοῦ· ἡ ἀθωότης αὕτη ἧτις ἐστὶν ἡ ἀγνοία τοῦ κακοῦ καὶ τῆς δυστυχίας, ἀμαυροῦται ἀμ' ὡς ἡ διάνοια ἄρχεται ἀναπτυσσομένη, ἰσχυοῦσα ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ αἴρουσα, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἀχλὺν, ἧτις καλύπτει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ πρὸ τῆς ἀληθείας.

Ἐάν, καθὼς τινες τῶν φιλοσόφων διίσχυρίζονται, ὁμοφωνοῦντες πρὸς τοῦτο μετὰ τοῦ Πλάτωνος, ὁ ἄνθρωπος ἦναι πνεῦμα, ὅπερ προσκολλᾶται εἰς τι σῶμα τοῦ ὁποῖου αἱ ἀνάγκαι ἐκθέτουσιν αὐτόν εἰς τὰς προσβολὰς τῆς φύσεως καὶ ἀναγκάζουσιν αὐτόν νὰ ὑπόκειται εἰς τοὺς νόμους τῆς ὕλης, τίς τότε ἡ αἰτία τῆς δουλείας καὶ τοῦ ἐξευτελισμοῦ τούτου, ὅστις κωλύει τὴν ἐνέργειαν τῶν ὠραιότερων δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου, αἵτινες τότε ὑποτάσσονται εἰς τὰς διαθέσεις τῆς σαρκός; διατί ἡ ψυχὴ εὐρίσκειται ἐν τῇ ἀβύσσῳ ταύτῃ, ἧτις καλύπτει αὐτήν ἀπὸ τὸν ἥλιον καὶ τὴν ὄψιν τοῦ οὐρανοῦ; διατί αὕτη ὑποτάσσεται εἰς τὴν ὕλην, ἐνῷ τούναντιον ἡ ὕλη ἔδει νὰ ὑπηρετῇ αὐτήν; Ἄρα γε ὁ Θεὸς προσέκολλησε τὴν ψυχὴν εἰς τὴν μάζαν ταύτην, ἐκ σαρκὸς καὶ αἵματος, ἧτις καταθλίβει καὶ κατα-

βασανίζει αυτήν; Ἄλλ' ὅμως τότε πᾶν ἄλλο δύναται τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἐπέδωκεν ὁ Θεός, ἢ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ πλάσματος, καὶ τότε ἡ αἰτία τῆς τοιαύτης θλιβεραῶς αὐτοῦ καταστάσεως ἤθελεν εἶσθαι αὐτὴ ἡ πανσοφία καὶ παναγαθότης τοῦ ὑψίστου. Ἄρα γε ἡ ψυχὴ ἐξ οἰκείας βουλήσεως ἢ ἕνεκα τοῦ ἰδίου αὐτῆς ἀμαρτήματος περιῆλθεν εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ; ἀλλὰ τότε ἡ διάνοια αὐτοῦ θὰ ἦτο ἐξουδενημένη, πᾶσαι δὲ αἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς καθὼς καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν θὰ ἔφερον τὸ στίγμα τῆς ἀτιμώσεως, Δὲν δυνάμεθα, τῇ ἀληθείᾳ, νὰ εὐρωμεν διέξοδον ἐν τῷ λαβυρίνθῳ τούτῳ. Εἶναι ἀληθῶς δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις ὃν λογικόν, διηρημένον ἐν ἑαυτῷ, ὑποκείμενον, ἐν τῇ ἐνόησιν τῆς ἀτομικότητός του, εἰς νόμους ἐναντίους καὶ οὕτω βασανιζόμενον ἐν ἑαυτῷ, ὃν ἐλεύθερον, ἀλλὰ πάντοτε ὑποκείμεν εἰς τὰς προσβολὰς τῆς φύσεως, δημιουργηθὲν διὰ τὸ φῶς καὶ μὴ δυνάμενον νὰ ἀνβῆσθαι πρὸ τῆς λάμψεως αὐτοῦ, ἀγαπῶν τὴν ἀλήθειαν καὶ ἀκαταπαύστως παρακολουθοῦν τὴν αὐταπάτην, θαυμάζον τὴν ἀρετὴν καὶ μὴ ἔχον τὴν τόλμην καὶ τὴν στερεὰν θέλησιν νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτὴν, ἐπιθυμοῦν τὸ ἀγαθὸν καὶ μὴ γινώσκον νὰ πράξῃ αὐτὸ, πρᾶττον τὸ κακόν, ὅπερ ἀποστρέφεται, καὶ τέλος αἰσθανόμενον τὸν θάνατον προσεγγίζοντα μὲ τὴν γλυκεῖαν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ζήσῃ ἔτι. Εἶναι δύσκολον, λέγομεν, νὰ μὴ ὁμολογήσῃ τις ὅτι τοιοῦτον ὃν εὐρίσκεται ἐν δεινῇ καὶ ἀνωμάλῳ καταστάσει, τοιοῦτον ὃν ἀντιβῆναι πρὸς τὴν φύσιν καὶ τοὺς νόμους αὐτῆς, τοιοῦτον ὃν εἶναι ἡ ἀταξία. Καὶ ἐὰν οἱ γονεῖς ἐκάστου ἀνθρώπου γεννῶνται ἐν τοιαύτῃ καταστάσει, ἐὰν οἱ πρόγονοι ἡμῶν οἱ μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἡμῶν ἀφεστώτες τοιοῦτον διήγαγον βίον ὡς οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν, ἐὰν αὕτη ᾖ ἡ φυσικὴ κατάστασις παντὸς θνητοῦ ἐν τῷ κόσμῳ, τί ὀφείλομεν νὰ εἴπωμεν λογικῶς καὶ φιλοσοφικῶς σκεπτόμενοι ἢ ὅτι ὁ ἀνθρώπος εὐρίσκεται ἐν σφαλερᾷ θέσει ἐναντίᾳ τῆς φύσεώς του, τοῦ κυρίου αὐτοῦ νόμου καὶ τοῦ προορισμοῦ; Τίς δὲ ἔθεσεν αὐτὸν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει; Ἐὰν ὁ Θεός ᾖ ἡ πανσοφία καὶ πανάγαθος, ὥφειλε βεβαίως νὰ μὴ δημιουργήσῃ τὸν ἀνθρώπον ἐν τῇ καταστάσει

ταύτῃ διότι ἀντὶ νὰ δωρήσῃ εἰς αὐτὸν τὴν ζωὴν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν, θὰ ἐγκατέλιπεν αὐτὸν διὰ παντὸς εἰς τὸν θάνατον καὶ τὰς ἀλγηδόνας. Ὅθεν κατὰ τὴν λογικὴν δέον νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος διεφθάρει κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς γεννήσεώς του, παραβὰς σπουδαῖον καθῆκον, τοῦ ὁποῦ ὑφίσταται νῦν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τὰς συνεπειὰς. Ἐκτὸς τῆς ἐξηγήσεως ταύτης τὸ πρόβλημα τοῦτο τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ κόσμῳ μὲ τὰς ἀντιθέσεις τὰς παρουσιαζομένας εἰς τοὺς συλλογισμοὺς ἡμῶν, μένει ἀνεξήγητον. Θὰ ἀναγκασθῶμεν δ' ἐπὶ τέλους νὰ παραδεχθῶμεν τοὺς λόγους τοῦ διασήμεου Πασκάλ, ὅστις λίαν εὐσεβῆς φαίνεται πρὸς τοῦτο: «Ὁ δεσμός τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καταστάσεως ἡμῶν λαμβάνει τὰς ποικίλας αὐτοῦ πλοκάς ἐν τῇ ἀβύσσῳ ταύτῃ, καὶ ὁ ἀνθρώπος θὰ εὐρίσκητο ἐν τοσοῦτῳ δυσχερεστέρῳ θέσει ἄνευ τοῦ μυστηρίου τούτου, καθόσον τὸ μυστήριον τοῦτο εἶναι ἀκατάληπτον εἰς αὐτόν.»

ΛΕΩΝ. Α. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ.

Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ

Ἐπῆρξεν Ἕλληνας ἐπὶ γῆς τὸν Ἕλληνα ἀγαπήσας, Κ' ὑπὲρ πατρίδος καὶ πτωχῶν νυχθημερὸν μοχθήσας, . . . καὶ ἦτον ὁ . . . Ζαρίφης.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ. Καὶ αὐτὴ μόνη ἡ ἀπαγγελία τοῦ ὀνόματος τούτου ἀρκεῖ ὅπως γαλθανίσῃ καὶ τὴν μᾶλλον ἀναίσθητον καὶ ψυχρὰν ἐλληνικὴν καρδίαν· δυνάμεθα δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ ὄνομα τοῦτο ἐρριζώθη ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνισμοῦ καὶ ὅτι αἱ ἀπειραι τοῦ ἀπαραμίλλου τούτου κατὰ τὴν γενναίότητα ὁμογενοῦς ἀγαθοεργίαι ἐγέννησαν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν ἐν αἰσθημα ὑπερτάτης εὐγνωμοσύνης, ἀπεριορίστου λατρείας, εὐλικρινοῦς ἀγάπης καὶ βαθυτάτου σεβασμοῦ, ὅπερ εἰς μάτην θὰ ἀποπειρώμεθα νὰ ἀναλύσωμεν καὶ παράσχωμεν τοῖς ἀναγνώσταις μας ἰδέαν τινα τῆς ἱερότητος αὐτοῦ. Ἐννοῶμεν πληρέστατα ὅτι ἔχομεν ἀνάγκην νὰ πληρώσωμεν οὐχὶ μίαν ἢ δύο σελίδας ἀλλ' ὀλόκληρα τεύχη τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου», ἂν θελήσωμεν νὰ ἀφηγηθῶμεν τὰς

πολυεῖδεῖς ἀγαθοεργίας τοῦ ὄντως φιλανθρώπου τούτου ὁμογενοῦς, τοῦ γενναίου τούτου τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ἑλλήνων προστάτου.

Οὐδόλως ἀπαυτῶνται, * καθ' ἡμᾶς τοῦλάχιστον, οἱ φρονούντες ὅτι ἡ ἀγαθότης τῆς ψυχῆς ἀποτυπύεται πάντοτε ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνου μορφῆς· ἰδέτε τὸ πρόσωπον τοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΑΡΙΦΗ (1) ἀπαντήσατέ ποτε φυσιογνωμίαν γλυκυτέραν, μορφὴν ἀγγελικοτέραν; Καὶ ὑπὸ τῆς μεγαλειτέρας ἂν διατελῇ τις ἐναντίον τοῦ μεγατίμου τούτου ὁμογενοῦς προκαταλήψεως; δὲν δύναται πάλιν ἀφοῦ ἀπαξ ἐνατενίσῃ πρὸς αὐτὸν νὰ μὴ θαυμάσῃ τὰ ἀγγελικὰ αὐτοῦ χαρακτηριστικὰ καὶ μὴ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ φυσιογνωμία αὐτοῦ καταδείκνυσι προφανέστατα ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐγεννήθη διὰ νὰ ἀνακουφίσῃ τοὺς δυστυχεῖς, νὰ παρηγορῇ καὶ περιθάλλῃ τοὺς πάσχοντας.

Μία καὶ μόνη λέξις, ἡ λέξις ἀγαθοεργία χαρακτηρίζει ἅπαντα τὸνμέχρι τοῦδε βίον τοῦ ἐξόχου ὄντως τούτου ἀνδρός· ἀγαθοεργάτινα μάλιστα αὐτοῦ ἐπεισόδια ἐμπερικλείουσι τοσαύτην δόσιν ἀμέτρου καὶ ὑπερανθρώπου, οὕτως εἰπεῖν, γενναιότητος ὥστε ἂν ἀνελαμβάνωμεν νὰ ἐκθέσωμεν ταῦτα, οἱ μὲν τῶν ἀναγνώστων μας ἤθελον χαρακτηρίσει ἡμᾶς ὡς ὑπερβολικούς ἐν τῇ ἀφηγήσει μας, οἱ δὲ—καὶ οὗτοι θὰ ὦσιν οἱ οὐδεμίαν ἐπὶ τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀγαθοεργίαν νὰ ἀναγράφωσιν ἔχοντες—ἤθελον εἰπεῖν ὅτι τὰ ἐπεισόδια ταῦτα εἰς ἃ ἐξεικονίζεται ὡς ἐν κρυσταλλῷ κατόπτρῳ τὸ ἀγαθοποιὸν τοῦ γενναίου φιλανθρώπου πνεῦμα, ὀφείλουσι τὴν ὑπαρξιν αὐτῶν εἰς τὴν ζωηρότητα τῆς ἡμετέρας φαντασίας.

Αἱ ἀγαθοεργίαι τοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΑΡΙΦΗ δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο κατηγορίας: εἰς δωρεὰς πρὸς τὰ φιλανθρωπικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν καταστάματα καὶ εἰς συνδρομὰς καὶ ἐλεημοσύνας ἃς δὲν παύει διανεμῶν καθ' ἐκάστην ἡμέραν, καθ' ἐκάστην ὥ-

[1] Ἡ διεύθυνσις τοῦ Γραφ. Κόσμου ζωηρὰν αἰσθάνεται λύπην ἐπὶ τῷ ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ εἴρῃ τὴν εἰκόνα τοῦ κ. Ζαρίφη ὅπως κοσμήσῃ δι' αὐτῆς τὸν Γραφικὸν Κόσμον. Ἐπιφυλάσσεται δὲ νὰ πράξῃ τοῦτο ἐν πρώτῃ εὐκαιρίᾳ.

ραν, καθ' ἕκαστον λεπτόν πρὸς πᾶσαν πάσχουσαν ὑπαρξιν ἣτις πιεζομένη ὑπὸ τὸ βάρος φρικτῆς ἀνάγκης ἀπευθύνεται μὲ μίαν ἀναφορὰν εἰς τὴν χεῖρα καὶ μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν φιλόστοργον τοῦτον πατέρα, τὸν κοινὸν ἀδελφόν, τὸν γενναῖον ὁμογενῆ ἐκλιπαροῦσα τὴν χρηματικὴν αὐτοῦ ἀρωγὴν.

Αἱ πρώται τῶν ἀγαθοεργιῶν τούτων διασαλπίζονται ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων μας ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἐτέρου ἄκρου τῆς γῆς· τὸ δὲ δημόσιον ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει νέας καθ' ἐκάστην τοῦ ἀκαμάτου τούτου φιλανθρώπου δωρεὰς ἀνοίγει ἐκπληκτοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐρωτᾷ: «Εἶναι λοιπὸν ἀνεξάντλητος οὗτος ὁ Ζαρίφης;» . . . . Ἄν ᾖ ἦτον ὁμοῦς δυνατὸν νὰ παραδίδωνται εἰς τὴν δημοσιότητα αἱ πρὸς τοὺς ἰδιώτας, αἱ ἡμῖ ἐπίσημον δηλονότι χαρακτηρὰ φέρουσαι δωρεὰς τοῦ ὄντως ἀνεξάντλητου τούτου ὁμογενοῦς, ἡ ἀπορία τοῦ δημοσίου ἤθελε μεταβληθῇ εἰς ἀληθῆ ἐκπληξιν, εἰς πραγματικὸν θαυμασμόν καὶ θὰ δικαιούται νὰ θεωρῇ τὸν σεπτὸν τοῦτον τοῦ ἔθνους ἡμῶν πατέρα ὡς ὑπερφυσικόν τι ὄν, οὔτινος ἡ καρδιά ἀποτελεῖται ἐκ στοιχείων διαφερόντων ὅλως ἐκείνων ἅτινα ἀποτελοῦσι ἐκείνας τῶν λοιπῶν θνητῶν.

Ὁ ἐν Τουρκίᾳ ἑλληνισμὸς θὰ διετέλει ἀναντιρρήτως εἰς σημεῖον πολὺ διάφορον ἐκείνου ἐν ᾧ διατελεῖ ἂν εἶχε τὸ ὑπέρτατον εὐτύχημα νὰ ἀριθμῆ μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτοῦ καὶ ἕνα ἕτερον ΖΑΡΙΦΗΝ· ἡ φυσικὴ αὕτη πρὸς τὸ ἀγαθοεργεῖν τάσις παρ' ὁ ὅδε νὶ—τολμῶμεν οὐδεμίαν νὰ ποιήσωμεν ἐξαίρεσιν—τῶν λοιπῶν μεγαπλότων ἐπίσης ὁμογενῶν τῆς πόλεώς μας τοῦλάχιστον ἀπαντάται.

Σεβόμενοι τὸ ἀπόρητον μυστικῶν τινῶν τοῦ γενναίου φιλανθρώπου ἀγαθοεργιῶν, ἀπέχομεν ἀπὸ τοῦ νὰ φέρωμεν ταύτας εἰς φῶς, ἄλλως καὶ ἡ ἀτεχνεσττέρα καὶ ἀπλουσττέρα αὐτῶν ἀφήγησις θὰ ἤρκει νὰ καταδείξῃ ὅτι τὰ ἀνωτέρω εἰσὶν ἀτελής ὅλως ἐξεικωνήσις τοῦ ἐξόχου τούτου φιλανθρωπικοῦ πνεύματος.

Σημειωτέον ὅτι τὸ δεύτερον τοῦτο τῶν φιλανθρώπων αὐτοῦ πράξεων εἶδος ἀποτελεῖ καὶ τὸ ὀκτώδεστον βιβλίον τοῦ ἐνεργητικοῦ τῶν ἀναριθμητῶν αὐτοῦ ἀγαθοεργιῶν.

Δὲν ἐγνωῦμεν νὰ ἀποκρύψωμεν ὅτι ὑπάρχουσι

κακόβουλά τινα άνθρωπάρια, ὧν τὰ γλίσχρα καὶ καχεκτικά πνεύματα ἐπαναστατοῦσιν ἐπὶ τῇ ἐκάστοτε ἀνελιξίῃ τῆς ἐκτάκτου καὶ πρωτοφανοῦς πράγματι ἐλευθεριότητος τοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΑΡΙΦΗ, ἀγωνίζονται δὲ ὅπως ἐμφυσήσωσι τὸν φαρμακερὸν αὐτῶν ἰὸν καὶ ἐλαττώσωσι τὴν λάμπιν τῶν θαυμασίων τῆς εὐγενοῦς ταύτης καρδίας πράξεων· ἐπὶ δὲ τῇ ἀγγελίᾳ ἐκάστης νέας αὐτοῦ δωρεάς τὰ σπασμοδικὰ χεῖλη των δὲν παύουσιν ἀναμασσῶντα μετὰ κακοβούλου μειδιάματος: «Τὰ δίδει διὰ νὰ τὰ γράφουν αἱ ἐφημερίδες»!!!...

Καὶ ὅμως οἱ μυσαροὶ οὗτοι κακεντρεχεῖς δὲν γνωρίζουν ἢ προσποιούνται ὅτι ἀγνοοῦν ὅτι ὑπάρχουσιν ἄπειραι ἄλλαι ἐπίσης γενναῖαι δωρεαὶ ἅς διασπείρει καθεκάστην ἀπανταχοῦ ἡ δεξιὰ τοῦ γενναίου δωρητοῦ χωρὶς νὰ λαμβάνῃ ἀκριβολεκτικῶς γινῶσιν ἢ ἀριστερά, καὶ αἵτινες ἀν ἐδημοσιεύοντο ἤθελον πληρῶσει πλέον ἢ μίαν τῶν πυραμιδείων στηλῶν τοῦ μεγαλοσχήμου «Νεολόγου».

Ἡ ἀπεριόριστος ἰδίᾳ μετριοφροσύνη του εἶναι ἀκριβῶς ἡ ὑπέροχος ἐκείνη ἀρετὴ ἣτις ἀνυψοῖ ἐπὶ μᾶλλον τὸν ἀληθῶς εὐαγγελικὸν τοῦτον ἄνδρα. Εἰς ἐμὲ αὐτὸν παρουσιάσθη πλέον ἢ ἅπαξ εὐκαιρία ὅπως σχηματίσω τὴν ἐντελεστάτην περὶ τούτου πεποιθήσιν.

—«Θὰ γράψω ὀλίγας γραμμάς περὶ τοῦ βίου σας, κύριε Ζαρίφη, τῷ ἔλεγον ἐσχάτως.

—«Ὁχι, ὄχι, παιδί μου, δὲν τὸ θέλω, μὴ σὲ παρακαλῶ, μὲ ἀπῆντησεν ὁ γλυκὺς γέρον διὰ τοῦ πατρικοῦ του ἐκείνου μειδιάματος, ἐν ᾧ τοσοῦτον εὐκρινῶς ἐξεικωνίζεται ἡ ἔξοχος τῆς εὐαγγελικῆς αὐτοῦ ψυχῆς ἀγαθότης, καὶ δι' οὗ ἐπιχέει πάντοτε εἰς τὰς πασχούσας καρδίας ὑπερτάτης παρηγορίας καὶ ἀνακουφίσεως βάλσαμον.

Δὲν ἐπιχειροῦμεν νὰ γράψωμεν πλειότερα περὶ τοῦ ἐξόχου τούτου φιλανθρώπου. Ἡ φοικώδης ἀγωνία ἐν ἣ διετέλεσε καθ' ὅλην τὴν προπαραελθούσαν Κυριακὴν πᾶσα τάξις τοῦ δημοσίου τῆς ἡμετέρας πρωτευούσης μέχρι τῆς κατηγορηματικῆς διαφύσεως τῆς τοσοῦτον διαδοθείσης ὑπὸ τινων κακοβούλων φήμης τῆς ὑπὸ ληστρικῆς συμμορίας συλλήψεως τοῦ πολυτίμου καὶ προσφιλοῦς διὰ πάντας τούτου ὁμογενοῦς κατέδειξεν ὅτι σύμπας

ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτευούσης, ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητος καὶ δόγματος, τρέφει πρὸς τὸν ἔξοχον ἄνδρα ἐν εἶδος ἀπεριόριστου πρὸς αὐτὸν ἀγάπης, ἣτις ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐκδηλοῦται πρὸς αὐτὸν δι' ἐνδείξεων εὐλικρινοῦς συμπαθείας καὶ ἀπεριόριστου σεβασμοῦ.

Δίδοντες πέρασ εἰς τὴν βραχείαν ταύτην τοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΑΡΙΦΗ σκιαγραφίαν ἣν πετῶντι καλὰ μὲν διεχαράξαμεν ἀφίνομεν εἰς ἄλλους δεινότερους ἡμῶν κατὰ τὴν δύναμιν καὶ γλαυρότητα τοῦ καλὰ μὲν ὅπως διαζωγραφίσωσιν ἐπιτυχέστερον τὴν θαυμασίαν τοῦ κλεινοῦ τούτου τοῦ ἡμετέρου ἔθνους εὐεργέτου εἰκόνα. Εἴμεθα δὲ βέβαιοι ὅτι τὸ ὄνομα αὐτοῦ θέλει ἀναγράψῃ χρυσοῖς γράμμασιν ἐν τοῖς δέλτοις αὐτῆς ἡ μέλλουσα τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἱστορία· ἡ δὲ γραφὴς τοῦ μεταγενεστέρου ἱστορικοῦ δὲν θὰ λείψῃ νὰ γράψῃ ὅτι «Ὅποτε οἱ ἐν Τουρκίᾳ Ἕλληνας διετέλουν εἰς τὴν ἀτυχεστέραν τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν περίοδον, ὅποτε ἡ δυστυχία εἶχεν ἀριχθῆ παρ' αὐτοῖς εἰς τὸ κατακόρυφον αὐτῆς σημεῖον, ἡ θεῖα Πρόνοια ἠθέλησεν ὅπως ἀναφανῆ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν εἰς φιλόστοργος πατήρ, εἰς ἀνεξάντλητος εἰς γενναιοδωρίας ἀδελφός, εἰς τέλος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ, ὅστις ἐμόχθη νυχθημερόν ὑπὲρ ἀνυψώσεως τοῦ ἔθνους αὐτοῦ εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῷ περιωπῆν καὶ ὅστις εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοποῦ δὲν ἐδίστασε νὰ ἀφιερῶσιν ἅπασαν τὴν ζωὴν, τὴν περιουσίαν, τὴν ὑπαρξιν τέλος αὐτοῦ.»

Δὲν ἀποκρύπτω ὅτι ἠθέλον θεωρῆσθαι ἑαυτὸν δυστυχῆ, δυστυχέστατον, ἀν τὰ περὶ τοῦ κλεινοῦ τούτου ὁμογενοῦς γραφόμενά μου ταῦτα χαρακτηρισθῶσιν ὑπὸ κακοβούλων τινων ὡς θυμιάματα ἅτινα καίω πρὸς τὸν γενναῖον τοῦτον ἄνδρα ὅπως ἐκλιπαρήσω τὴν εὐνοίαν καὶ προστασίαν αὐτοῦ. Ὁ κ. Ζαρίφης ἐπιδείκνυσι ἀπεριόριστον ἀγαθότητα πρὸς πάντας τοὺς ὁμογενεῖς· ὁμολογῶ δὲ ὅτι ὁσάκις ἐξήτησα τὴν προστασίαν του οὐδέποτε ἠρνήθη καὶ εἰς ἐμὲ ταύτην. Ἐν τούτοις τὰς ὀλίγας ταύτας περὶ τοῦ μεγατίμου τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους προστάτου γραμμάς τὰς ἐγράψα συνεπεῖα θερμῆς καὶ ἐπιμόνου τῆς φίλης διευθύνσεως τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» παρακλήσεως φρονούσης ὅτι διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἐστῶ καὶ ἀτελοῦς ταύτης σκιαγραφίας τοῦ ἐνδόξου τούτου φιλανθρώπου θέλει ἀποκτήσῃ τίτλους ἐπὶ τῆς δημοτικότητος τοῦ ἀπανταχοῦ ἑλληνικοῦ δημοσίου.

Ἐν Κ]πόλει τῇ 13 Μαΐου 1880.

Δ. ΣΩΦΡΟΝΙΑΔΗΣ.

ΣΑΒΒΑ ΠΑΣΣΑΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» ὑπόσχεται νὰ δημοσιεύσῃ προσεχῶς τὴν βιογραφίαν τοῦ ἀνωτάτου τούτου λειτουργοῦ ἅμα ὡς ἡ Α. Ε. εὐαρεστηθῆ νὰ ἐπιτρέψῃ αὐτῇ τοῦτο.

ΓΑΣΤΩΝ ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΑ.

(Διήγημα Ἀλεξάνδρου Δουμαῖ).

Ἡ νύξ ἦτο ὠραία. Ὁ πύργος πλήρης θορύβου καὶ κινήσεως, ἐξέπεμπε χειμάρρους φωτὸς καὶ ἀρμονίας· εἰς τὰς αἰθούσας κυρίαὶ περικαλλεῖς, νέοι κομψοί, παρεδίδοντο ἀμέτρως εἰς τοῦ χοροῦ τὰς κινήσεις. Τὸ μέγαρον ἅπαν ἐστόλιζον πολὺ-

τιμα κοσμήματα καὶ ἄνθη παντοδαπά.

Ὁ Μαρκίων Λουῖς Μαιλλὰν πανηγύριζε, μετὰ λαμπρότητος ὄλως ἡγεμονικῆς, τὴν ἐορτὴν τοῦ βασιλέως καὶ τὴν ἑαυτοῦ εἰς τὴν εἰς Ἀνζού πύργον του.

Μόνος ἴσως μετὰξὺ ὄλων, ὁ υἱὸς τοῦ Γάστων, ἐφαινετο μελαγχολικὸς καὶ σὺννοος, ὑπὸ τὴν λαμπρὰν στολὴν του, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἔξαψις τοῦ χοροῦ ἠδύνατο εὐκολώτερον νὰ κρύψῃ τὴν

ἀπουσίαν του, ἐμακρύνθη, καί, διὰ μυρίων περιστροφῶν, διευθύνθη πρὸς τὴν μικρὰν λίμνην τῶν παραδείσων τοῦ πύργου.

Αὐτοῦ γυνὴ τις τὸν περιέμενε. Ἦτον ἐνδεδυμένη ἀπλῶς μὲν, ἀλλὰ χαριέντως. Ἡ ὥρα λυκότης τοῦ προσώπου της, οἱ μαῦροι καὶ ὑγροὶ ὀφθαλμοὶ της, ἡ ἀρχαϊκὴ προτομή της, ἡ πυκνὴ κόμη καὶ αἱ ὀφρῦς της ἐδήλουν ἐν αὐτῇ φύσιν σοβαρὰν, περιπαθῆ, ρεμβώδη, γλυκεῖαν καὶ ὑπερήφανον ἐνταυτῷ.

— Μ' ἐπερίμενες, Ἰωάννα, εἶπεν ὁ Γάστων μετὰ φωνῆς τρυφερᾶς.

Καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ ἐδωλίου παρὰ τὸ χεῖλος τῆς λίμνης.

— Ναί, ἦλθα, ἀπήντησεν ἡ νέα γυνὴ, διότι σὲ τὸ ὑπεσχέθη, ἀλλ' ἦλθα διὰ τελευταίαν φορὰν.

Ὁ Γάστων τὴν ἐθεώρησε περίλυπος καὶ ἐκστατικός.

— Ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἡσυχία μ' ἐπιτάττουσι τὸ νὰ μὴ σὲ ἰδῶ πλέον· ἡ ἐδικὴ σου τιμὴ, Γάστων, ἀπαιτεῖ τοῦ νὰ παύσης καταδιώκων με . . . Ἡ ξέμω τί θὰ μὲ ἀποκριθῆς, ὅτι μὲ ἀγαπᾶς, δὲν εἶναι οὕτω; Λοιπὸν ἂν ἀποποιηθῆς τὴν αἴτησιν τὴν ὁποῖαν σὲ ἀποτείνω τώρα, θέλεις ἀποδείξει ὅτι ὀλίγην λαμβάνεις μέριμναν περὶ τῆς εὐτυχίας μου. Ὅχι, Γάστων, ἡ Ἰωάννα Δελωναίη, δὲν δύναται νὰ γενῆ σύζυγος τοῦ μαρκίωνος Μαυλλάν ἀνήκοντος εἰς οἰκογένειαν εὐγενῶν, ἐνῷ ἐγὼ εἶμαι θυγάτηρ καὶ χήρα στρατιώτου. Ὅχι, θὲν θέλω νὰ γενῶ πρόσκομμα εἰς τὸ μέλλον σου, εἰς τὸ μεγαλεῖόν σου. Ὁ πατήρ σου ἔθηκεν ἐν σοὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὴν ἐλπίδα.

— Ὡ! ἀλλὰ σὲ ἀγαπῶ πλέον τῆς φιλοδοξίας, πλέον τῆς δόξης καὶ τοῦ μέλλοντός μου, πλέον παρὰ τὸν κόσμον ἅπαντα.

— Εἰς τὴν ἡλικίαν σου, Γάστων, ὁμιλοῦσιν ὅλοι οὕτω. Σήμερον λησμονεῖς τὸ μέλλον, διὰ νὰ σκέπτεσαι μόνον περὶ τοῦ παρόντος. . . Ἀλλὰ ὁ κόσμος ἐν μέσῳ τοῦ ὁποῖου χρεωστεῖς νὰ ζήσης . . .

— Ἀλλ', Ἰωάννα, σὺ ἀγνοεῖς τὸ τί ὑποφέρω, ἀγνοεῖς τὴν ἰσχὺν τοῦ ἔρωτός μου· δὲν εἶναι ἀπερίσκεπτος, δὲν εἶναι ἐφήμερος, ποίας ἀποδείξεις ἀπαιτεῖς, εἰπέ τί θέλεις νὰ πράξω, Ἰωάννα, φιλιτάτη Ἰωάννα, διὰ νὰ πεισθῆς ὅτι τὴν ἀγάπην μου ταύτην τίποτε δὲν δύναται νὰ τὴν μεταβάλῃ;

Καὶ ὁ Γάστων ἔπεσε εἰς τοὺς πόδας τῆς Ἰωάννης παρακαλῶν, δεόμενος.

Προσεπάθησε καὶ τότε ἡ ἀρίστη γυνὴ ν' ἀποτρέψῃ τὸν νέον ἀπὸ τὰ ἄφρονα, κατ' αὐτὴν, σχεδὸν διὰ τοῦ, καὶ νὰ ἐπιβάλῃ οὕτω σιωπὴν εἰς τὰς

κινήσεις, εἰς τὰς ἀλγηδόνας τῆς ἰδίας καρδίας της, διότι ἡγάπα καὶ αὐτὴν.

Ἀλλ' ὁ Γάστων ἐπιμένων εἰς τὸ αἰσθημά του,

— Ἰωάννα, λέγει, θέλεις νὰ γίνης σύζυγός μου; Ἰωάννα τί μ' ἀποκρίνεσαι;

Ἡ νέα ἐσιώπα.

— Ἰωάννα, ἐξηκολούθησεν ὁ Γάστων, λέγει, ἔχεις πίστιν εἰς τὸν λόγον μου, εἰπέ, ἔχεις πίστιν εἰς τὸν ἔρωτά μου;

— Ναί, ἀπήντησεν ἡ Ἰωάννα, τείνουσα τὴν χεῖρά της εἰς τὸν Γάστων. Πιστεύω, ὡς πιστεύω εἰς ἐμαυτὴν, ὡς πιστεύω εἰς τὸν Θεόν, Γάστων, σὲ ἀγαπῶ.

Ὁ Γάστων δὲν ἤρπασε τὴν χεῖρα ταύτην διὰ νὰ τὴν καταφιλήσῃ, δὲν ἐρρίψθη εἰς τοὺς πόδας τῆς νέας, ἀλλ' ἀνιγέρθη, καί, μὲ φωνὴν συγκινήσεως, ὅχι δὲ καὶ τρέμουσαν,

— Ἰωάννα, εἶπε, θὰ γίνης σύζυγός μου, καὶ ἐπειδὴ περὶ τῆς εὐτυχίας μου φαίνεσαι φοβουμένη, ὑπόσχομαι ἐνώπιόν σου, ὅτι θὰ ἦμαι εὐτυχής. Θὰ ἦμαι εὐτυχής, Ἰωάννα, καὶ σὺ, καὶ σὺ θὰ ἦσαι εὐτυχής δι' ἐμοῦ διὰ τῆς εὐτυχίας μου.

Κρότος βημάτων ἠκούσθη. Ὁ Γάστων ἔσυρε τὴν Ἰωάνναν εἰς τὴν λέμβον, ἣτις ἦν δεδεμένη εἰς τὸ χεῖλος τῆς λίμνης καὶ ἐμακρύνθη εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν εὐτυχίαν του.

Αἱ κῶπαι ἔβαιον ἐναρμονίως τὰ σιωπηλὰ ὕδατα, αἱ ἀκτίνες τῆς σελήνης ἔτρεμον ἀνταντακλόμεναι εἰς τοὺς αὐλακὰς τῆς λέμβου, οἱ ἀστέρες ἔλαμπον εἰς τὸ στερῆμα. Πανταχοῦ ἡ μυστηριώδης γαλήνη τῆς νυκτός. Αἱ μακριναὶ λάμψεις ἐφαίνοντο ὡς ὀπῶραι φωτὸς ἐρριμμένα εἰς τὸ φύλλωμα. Οἱ ἤχοι τῆς μουσικῆς, τοὺς ὁποίους ἐμετρίαζεν ἡ ἀπόστασις, ἔφθανον ἐκ διαλειμμάτων ἐπὶ πτερύγων τῆς αὔρας, πλήρεις τοῦ ἀρώματος τῶν ἀνθέων.

Ἡ Ἰωάννα καὶ ὁ Γάστων δὲν ὠμίλουν. Ἡ καρδία τῆς Κ. Δελωναίου κατεκλύζετο ὑπὸ ἐξάλλου ποιήσεως. Ἄνεμος χλιαρὸς καὶ ἐλαφρὸς ἔπνεεν εἰς τὴν κόμην της καὶ ἐδρόσιζε τὸ μέτωπόν της. Ὁ δὲ Γάστων ἀφείδεν τὰς κῶπας νὰ πλέωσι μόναι, καὶ κρατῶν τὴν χεῖρα τῆς Ἰωάννης,

— Ὅποια ἐξαίσιος νύξ, εἶπεν. Ἰδὲ, οὔτε ἐν σύννεφον εἰς τὸν ὥραϊον τοῦτον γλαυκὸν οὐρανὸν, κρεμάμενον ἐπὶ τῶν κεφαλῶν μας, οὔτε μία ρυτίς ἐπὶ τοῦ διαυγοῦς τούτου ὕδατος! Καὶ ἰδὲ ἐπίσης τὴν χαρὰν τῆς καρδίας ταύτης τὴν ὁποῖαν ἐπαρηγόρησας καὶ κατέθελες καὶ εἰπέ, Ἰωάννα, ἐάν δὲν μᾶς ἀναμένη εὐτυχία!

Ἡ Ἰωάννα ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς νὰ κλίνη ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ Γάστωνος.

— Ὅμιλει, ἐπανελάμβανεν ὁ νέος, εἰπέ ὅτι ἔχεις πεποίηθιν εἰς ἐμέ, εἰς τὸ μέλλον.

Ἡ Ἰωάννα ἦς τὸ πρόσωπον ἐρώτιζε θεῖα τις αἰδώς ἀπεκρίνετο.

— Τί νὰ σὲ εἰπῶ; Ὅτι σὲ ἡγάπησα πολὺ ταχέως, ὅτι πρὸ πολλοῦ σὲ ἀγαπῶ· ὅτι, ἐπαλαισα πρὸς τὸ αἰσθημα τοῦτο, ὅτι ἔπρεπε νὰ σὲ φύγω, ν' ἀνισταθῶ, ὅτι δὲν εἶχα τὴν γενναϊότητα, ὅτι ἐνίκησας ἐπὶ τέλους, Γάστων, καὶ ὅτι ἦδη σ' ἔδωκα τὴν καρδίαν μου διὰ παντός καὶ ὀλόκληρον.

Ἀλλ' ὁ Γάστων δὲν ἠδύνατο νὰ μὲνῃ πολλὴν ὥραν μακρὰν τοῦ χοροῦ, ἔπρεπε νὰ χωρισθῶσιν. Ἐπανῆλθον εἰς τὴν ὄχθην, ἀπεχαιρέτησαν ἀλλήλους εἰκοσάκις καὶ ἐχωρίσθησαν.

Καὶ ὁ μαρκίων Μαυλλάν, κεκρυμμένος ὀπισθεν αὐτῶν εἰς τὸ φύλλωμα, ἐψιθύρισε βραδέως καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ. Θεέ μου, διαφύλαξίν μοι τὸν υἱόν μου!

Β'.

Ὁ Γάστων ἦτον εἴκοσι καὶ τεσσάρων ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα, καὶ εὐγενὴς τὸ πρόσωπον καὶ τοὺς τρόπους. Τὴν φύσιν ἦτο περὶπαθὴς ἅμα καὶ σοβαρὸς καὶ ἐπίμονος. Μονογενεὶς υἱὸς, κληρονόμος μεγάλου ὀνόματος, τελευταῖος βλαστὸς ἐνδόξου οἰκογενείας, ἔλαβε παρὰ τοῦ πατρός του ἀγωγὴν στερεάν. Τὴν νεότητά του κατέτριψε εἰς ἀσχολίας καὶ μελέτας σπουδαίας, εἰς τὰς ὁποίας προσεπάθησε νὰ φέρῃ αὐτὸν ὁ πατήρ, διότι παρὰ τοὺς τίτλους τῆς εὐγενείας ὁ φιλόδοξος οὗτος ἀνὴρ ἠθελεν ὥστε ὁ υἱὸς του νὰ στολιζέται καὶ δι' ἰδίων ἀρετῶν. Διὸ εἰκοσαετῆς ὁ Γάστων κατεῖχεν ἤδη ἐν τῇ διπλωματικῇ σπανίαν καὶ ζηλωτὴν εἰς τὴν ἡλικίαν του θέσιν. Εἰς τὰ σχέδια ταῦτα συνετέλεσε καὶ τὸ φιλότιμον καὶ φιλόδοξον τοῦ νέου, καὶ ὁ μαρκίων ὑπερέχαιρε βλέπων τὸ τέκνον τοῦτο, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐπανεπαύοντο ὅλαι αἱ ἐλπίδες ἐνδόξου οἰκογενείας· ἐν ἐνί, ὁ υἱὸς οὗτος ἦτο ἡ χαρὰ, ἡ διηνεκὴς ἐνασχόλησις, ὁ μόνος σκοπὸς τοῦ πατρός του.

Ὁ κ. Μαυλλάν ἦτο ἐξηκοντούτης. Σιδηροῦς τὸν χαρακτήρα, ἀτρόμητος τὴν καρδίαν, εὐρέθη εἰς τοὺς πολέμους τῆς Βανδέας. Τοποτηρητὴς τοῦ Σαρρέττ, κατεπολέμησε μετ' αὐτοῦ τοὺς δημοκρατικούς εἰς εἴκοσι μάχας, περαιωθέντος δὲ τοῦ πολέμου, διετήρησε φήμην ἀμώμητον καὶ ἐλατρεύετο παρὰ τῶν συναρχιῶν του, ὥστε ἐπανερχομένων τῶν Βουρβόνων, ἡ ἐπιτροπὴ του ἦν μεγίστη ἐν τῇ κυβερνήσει, καὶ μεταξύ τῶν ἀρχαίων εὐπατριῶν.

Τὸν Γάστων, ὡς εἶπομεν, ἀνέθρεψεν ὁ μαρκίων μετὰ τῆς δυνατῆς ἐπιμελείας, ἀλλ' ἐνῷ συνεκέντρωνεν ἐν αὐτῷ πᾶσαν τὴν στοργὴν του καὶ περιεῖπε διὰ μητρικῶν σχεδὸν φροντίδων, τῷ ἐδείχθη ὅμως σοβαρὸς πάντοτε, φειδωλὸς εἰς τοὺς λόγους του, κύριος καὶ οἰκογενειάρχης, κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀρχαίων Ρωμαίων. Ἐάν ὁ Γάστων ἦτο προσφιλὴς υἱὸς του, ἦτο ἐνταυτῷ καὶ υἱὸς τοῦ μαρκίωνος Μαυλλάν. Ἡ εὐγένεια τῷ ἐπέβαλλε πάντοτε καθήκοντα καὶ τὸ αὐτὸ ἀπῆται καὶ παρὰ τοῦ υἱοῦ του.

— Πάτερ μου, ἀπεκρίνετο ὁ νέος μετὰ σπουδαίας συγκινήσεως, οἱ Μαυλλάν δὲν θέλουσιν ἐρυθρίασει διὰ τὸν ἀπόγονόν των.

Μέχρι λοιπὸν τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του, ὁ Γάστων μίαν μόνην εἶχε φιλοδοξίαν, τὸ νὰ φέρῃ ἐπαξίως τὸ ὄνομα τοῦ πατρός του, καὶ ὠρισθῆ εἰς τοῦτο, ὁ ἄφρων νεανίας, μηδὲν προβλέπων τὴν ἰσχὺν τοῦ ἔρωτος.

Ὁ μακρὰν τοῦ πύργου, κατόκει ἡ Κ. Ὄβρῦ καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Ἰωάννα· ἡ Κ. Ὄβρῦ ἦν χήρα ἀρχαίου τινὸς ἀξιωματικοῦ τοῦ Σαρρέττ, συστρατιώτου τοῦ μαρκίωνος. Ὁ Ὄβρῦ ἔπεσε πολεμῶν ὑπὲρ τῶν νομίμων βασιλείων του· καὶ ἡ Κ. Ὄβρῦ, ἣτις ἠκολούθει τὸν σύζυγόν της παντοῦ καὶ πάντοτε, ὅσον τὸ δυνατόν πλησιέστερον ἐπανῆλθε μετὰ τῆς Ἰωάννης εἰς τὸ ταπεινὸν κατοικημά της. Ἡ Ἰωάννα παρὰ τὴν ἀπλότητά της, ἦτο εὐγενὴς τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιαν. Ἡ φαντασία της ἦτο ζωηρὰ, ὑγιὴς δὲ ἡ κρίσις της. Ἀφουσιωμένη τῇ μητρί της μέχρι αὐταπαρνήσεως, ὑπανδρεύθη, ἵνα τὴν εὐχαριστήσῃ, ἀξιωματικὸν τινα τῆς Βανδέας, παρήλικα ὀπωπῶν, ὀνόματι Δελωναίου· ἀλλ' ἡ συζυγία αὕτη ἦτο βραχεῖα καὶ ἡ Ἰωάννα ἔμεινε χήρα πλησίον τῆς μητρός της μικρὸν μετὰ τὴν ὑπανδρείαν της.

Ὅταν ἦτο παῖς ἔτι, ὁ Γάστων ἤκουε τὸν μαρκίωνα ὁμιλοῦντα μετ' ἐπαίνων περὶ τοῦ ἀρχαίου συστρατιώτου του, τοῦ ὁποῖου ἄπαξ ἔσωσε καὶ ζωὴν ἐν πολέμῳ. Ὁ Γάστων πολλάκις εὐρέθη πλησίον τῆς Ἰωάννης, καὶ πάντοτε τὴν ἐπανεβλέπε μετ' εὐτυχίας. Ἐπανεβλέπων ποτε ἐκ Παρισίων, ὅπου διέμεινε πολὺν χρόνον, ἐπανεῖδε τὴν Ἰωάνναν καὶ ἐθαύμασε τὴν καλλονὴν καὶ τὴν χάριν της, καὶ μολοντί ἡ Κ. Δελωναίου ἦτο πρεσβυτέρα αὐτοῦ τρία ἔτη, ἐνόησε ταχέως, ὅτι ὑπῆρχε διὰ τὴν καρδίαν καὶ ἕτερόν τι αἰσθημα παρὰ τὴν φιλοδοξίαν τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς εὐγενείας.

Κατ' ἀρχὰς ἡγάπησε, ἀσκόπως πως καὶ οὐδὲν ἀπὸ τὸν ἔρωτα τοῦτον προφυλαττόμενος, κατ' ὅσον τῷ ἐφαίνετο ἀδύνατος· ἡ ἐμπιστοσύνη

δὲ αὐτὴ εἰς ἑαυτὸν τὸν ἀπόλεσεν. Ἀρωπλισμένος, καθ' ἣν ἡμέραν ἐπέστη ὁ ἀγὼν, ἔπεσε θῦμα τῆς ἀπερισκεψίας του καὶ τῆς ὑπεροφίας. Καὶ ὅταν ἠνέφθη τοὺς ὀφθαλμούς, ὅταν ἡ ἀπάτη δὲν ἦτο δυνατὴ, ἠθέλησε νὰ πολεμήσῃ, ἀλλὰ δὲν ἦτο πλέον καιρὸς. Ὁ ἔρω; εἶχε ριζωθῆ βαθέως. Ὁ Γάστρων ἠγάπα μετὰ ζέσεως τὴν Ἰωάνναν. Ἀπεμακρύνθη μολταῦτα, ἐζήτησε ν' ἀντιπερισπάσῃ τὸ πάθος του, καὶ νὰ λησμονήσῃ, ἀλλ' εἰς μάτην.

Ἐπανήλθεν εἰς Μαλλάν καὶ εὔρε τὴν Ἰωάνναν παραδεδομένην εἰς βαθυτάτην θλίψιν. Εἶχεν ἀπολέσει τὴν μητέρα της. Ὁ Γάστρων προσεπάθησε νὰ παρηγορήσῃ τὴν λύπην της, τὴν ἐβλεπε καθεκάστην καὶ τὴν ἐθαύμαζεν ἔτι πλέον, καὶ μέχρι τέλους ἔπασεν εἰς τοὺς πόδας της καὶ τῇ ὠμολόγησε τὸν ἔρωτά του.

Ἡ Ἰωάννα ἀπόησε τὸν ἔρωτα τοῦτον ὡς παρὰ φροσύνην, ἢ ὡς ἐγκλημα. Ἀλλ' ὡς πᾶν αἰσθημα ἐνθουσιώδες, καὶ ὁ ἔρω; τοῦ Γάστρωνος ἔπρεπε νὰ ἦναι ἀκλόνητος καὶ τρομερός. Τὸ πάθος εἰς τὴν ἐναντιότητα μάλιστα εὐρίσκει ἐξαψιν καὶ ἰσχὺν ἀκαταμάχητον. Ἡ ἀντίστασις τῆς Ἰωάννας ἐγένετο πολυχρόνιος, εἰλικρινής, ἀφιλοκεροδής, ἀλλ' ἠγάπα τὸν Γάστωνα καὶ νικηθεῖσα ὑπὸ τοῦ αἰσθηματός της, ὠρίσθη τὴν 28 αὐγούστου 1819, νὰ γενῆ συμβία του.

Ὁ δὲ μαρκίων, ὅστις εἶχε διαφόρους ἄλλας ἀσχολίας, ἐπὶ πολὺ ἠπατάτο περὶ τοῦ αἰτίου τῆς θλίψεως τοῦ Γάστρωνος. Μόλις δὲ πρότινων ἡμερῶν ἀόριστοί τινες ὑποψία εἰσέδυσαν εἰς τὸ πνεῦμά του, καὶ τυχαίον τι συμβᾶν διεφώτισε, τέλος, αὐτὸν περὶ τῆς ἀληθείας· καὶ τότε δὲ ἐπεφώνησε τὸν λόγον, ὃν ἠκούσαμεν ἤδη: Θεέ μου, διαφύλαξόν μοι τὸν υἱόν μου.

Γ'.

Τὸ πλῆθος ἀπήρχετο, τὰ φῶτα ὠχρίων προσεγγιζούσης τῆς ἡμέρας, τὰ ὀχήματα ἔτρεχον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, οἱ χωρικοὶ ἐπέστρεφον ἄδοντες εἰς τὰς ἐστίας των. Ἡ ἡσυχία ἐπανήρχετο εἰς τὸν πύργον τοῦ Μαλλάν. Περιβεβλημένος τὸν μανδύαν του, ὁ Γάστρων περιεπλανᾶτο ἐντὸς τῶν κήπων, πνέων ἀπλήστως τὸν ὄροσερόν τῆς αὐγῆς ἀνεμον, καὶ ζητῶν παρὰ τῆς αὔρας νὰ καταπραῦνη τὴν φλόγα τοῦ μετώπου του, τὴν ὁποίαν ἀνῆψαν αἱ συκινησεις τῆς νυκτός. Ἐβάδιζε ταχέως, φέρων τὴν κεφαλὴν ὑψηλὰ, καὶ πλήρης μέθης ἐκ τῆς παρούσης εὐτυχίας του. Ἀνεπαισθήτως καὶ χωρὶς νὰ τὸ παρατηρήσῃ, ἐπλησίασε τὴν κατοικίαν τῆς Ἰωάννης, καὶ εὐρέθη πρὸ τῆς θύρας τῆς Κ. Δελωναίου. Ἰδὼν τοῦτο, ἤσθάνθη πάλουσαν ἰσχυρῶς τὴν καρδίαν του. Ἡ αὐγὴ μόλις ὑπέφωσκε. Πάντες ἐκοιμῶντο εἰς τὴν πεδιάδα.

Ἄς ἐδύνάτο καὶ ἀπὸ μακρῶν μόνον νὰ διῶδῃ αὐτὴν μίαν φορὰν ἀκόμη. Καὶ, χωρὶς νὰ σκεφθῆ περισσότερο, ἐπήδησε τὸν φράκτιν καὶ τὸν χάνδακα, καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸν οἶκον. Εἰς τὸ ἰσόγειον, τὸ παράθυρον τοῦ θαλάμου τῆς Ἰωάννης εἶναι ὑπανεφγμένον. Ἡ Ἰωάννα κἀθηται τὴν κεφαλὴν κλίνουσαν ἐντὸς τῶν χειρῶν της. Φαίνεται βεβουλισμένη εἰς βαθύτατον ρευθασμόν. Ὁ Γάστρων θεᾶται αὐτὴν ἐν τῷ σιωπηλῷ αὐτοῦ ἔρωτι. Ἀλλὰ ταχέως παραφερόμενος ὑπὸ τῆς ζωηρᾶς νεότητός του, ὡθεὶ τὸ παράθυρον, ὄρμα εἰς τὸν θάλαμον καὶ πίπτει πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Ἰωάννης.

— Σεῖς ἐδῶ, Γάστρων, κραυγάζει ἡ γυνὴ ἐντρομος· μόνος μετ' ἐμοῦ, κατὰ τοιαύτην ὥραν; Ἄ! φύγετε! ἄλλως μὲ ἀπατήσατε, δὲν μὲ ἀγαπάτε.

Καὶ ἡ Κ. Δελωναίου, τρέμουσα, περίφοβος, ἀπωθεὶ αὐτὸν, μὴ θέλουσα νὰ τὸν ἀκούσῃ· ἀλλ' ὁ Γάστρων μετὰ φωνῆς ἐμφαινούσης εἰλικρινείαν, ἐξηγεῖ τὸ πῶς ἐφθασε πλησίον της, τὸ πῶς δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ τῇ ἐπαναλαμβάνει ὅτι τὴν ἀγαπᾷ καὶ τὴν εὐλογεῖ.

— Σε πιστεύω, Γάστρων, θὰ σὲ πιστεύω πάντοτε, ἀποκρίνεται ἡ Ἰωάννα. Ἀλλὰ, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, φύγε! Ἡ τιμῆ μου, εἶναι καὶ ἰδική σου, πᾶν δεύτερον λεπτοῦ ὅπου μένεις δύναται νὰ καταφέρῃ εἰς αὐτὴν θανάσιμον πληγὴν. Ἐν ὀνόματι τῆς εὐτυχίας σας καὶ τῆς ἰδικῆς μου, φύγετε!

Αἱ λέξεις αὗται τῆς Ἰωάννης ἐξύπνησαν τὸν Γάστρων ὡς ἀπὸ ὄνειρόν τι. Ἐνόησε τὴν ἀφροσύνην τῆς διαγωγῆς του.

— Ἐχεις δίκαιον, Ἰωάννα, εἶπε, φεύγω. Ἀλλὰ, ἐπρόσθεσε μετ' ἀφράτου γλυκότητος, συγχώρησέ με. . . Ἡ εὐτυχία μου μὲ καταπιέζει, θέλει μὲ κάμει νὰ παραφρονήσω, τὸ βλέπεις, Ἰωάννα! Ὑγίαινε! Ὑγίαινε!

Ὁ Γάστρων ἐπιστρέφει εἰς τὸν πύργον καὶ ρίπτεται εἰς τὴν κλίνην του μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ ἐνδύθῃ ἐν βίᾳ, νὰ ἰππεύσῃ καὶ νὰ παρευρεθῇ εἰς πρόγευμα μεταξὺ νέων, ὅπερ ἔβλεπεν ὁ γείτων του ἄρχων καὶ ὑποκόμης Μωρίς Δεσάρ. Τὸ ἀποτέλεσμα τοιαύτης συναθροίσεως τῷ ἀπαρῆσκει, αἱ χυδαῖαι ἐκεῖναι διαχύσεις τὸν φοβίζουσι. Ἦθελε νὰ μείνῃ μόνος μακρὰν τοῦ θορύβου, μετὰ τῶν ἀγνώστων ἡδονῶν του· ἀλλ' ἔδωκε ὑπόσχεσιν καὶ δὲν δύναται νὰ λείψῃ ἀπὸ τὸν λόγον του.

Τὸ πρόγευμα ἦτο εὐθυμον, ἀλλ' ὁ Γάστρων καίτοι προσπαθῶν νὰ μιμηθῇ τοὺς φίλους του, ἔμενε ψυχρὸς, σιωπηλὸς καὶ σύννοος. Ὅσα δὲ

περὶ τὸ τέλος τοῦ γεύματος, πολλὰ φιάλα ἐκνεώθησαν καὶ πολλῶν κεφαλαὶ ἐξήρθησαν, ἐγένοντο πολλὰ προπότες κατὰ τὴν φαντασίαν ἢ τὴν προτίμησιν ἐκάστου τῶν συνδαιτυμόνων.

— Εἰς ὑγείαν τοῦ Γάστρωνος Μαλλάν καὶ τοῦ ἔρωτός του, εἶπεν ὁ Ἀρθούρος Γονδῶ.

— Ναί, εἰς ὑγείαν τοῦ ἔρωτός σου, Γάστρων, εἰς ὑγείαν ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἀγαπᾷς, καὶ ἣτις ἐπίσης σὲ ἀγαπᾷ, τὸ γνωρίζομεν, ἐπανέλαβεν ὁ Ἰούλιος Μεριέγγης, εἰς τὴν εὐτυχίαν σου, τὴν ὁποίαν φθονοῦμεν.

— Τὸν ἔρωτα τοῦ Γάστρωνος! εἶπεν ὁ Ρογῆρος, μειδιῶν, ὁ ἄγριος Ἰππόλυτος δὲν ἔχει ἔρωτα.

— Ὁ Ρογῆρος ἔχει δίκαιον, ἐξακολουθεῖ ὁ Ἀμφιτριών, ὁ ἔρω; τοῦ Γάστρωνος, Κύριοι, εἶναι ἡ δόξα τῆς γενεᾶς του. Ἐγὼ προπίνω εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῶν εὐγενῶν σχεδίων σου. Εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ λαμπροῦ σταδίου σου, μέλλων ὑπουργεῖ τοῦ βασιλέως· προπίνω εἰς τὸ λαμπρὸν ὄνομά σου, πίνω, φίλε, εἰς ὑγείαν σου.

Ἐν μέσῳ τοῦ θορύβου τούτου καὶ τῶν φωνῶν, τὸ μέτωπον τοῦ Γάστρωνος σκυθρωπάζει. Μυρίαὶ ἀντίθετοι ἐντυπώσεις συγκρούονται θορυβωδῶς ἐν τῇ καρδίᾳ του.

Ἐπὶ τέλους ὁ πρῶτον λαλήσας διηγήθη τὴν νυκτερινὴν εἴσοδον τοῦ Γάστρωνος εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Ἰωάννης.

— Τίποτε δὲν εἶδες καὶ ψεύδουσαι, ἐκραύγασεν ὁ Γάστρων, ἐγειρόμενος, μὲ πρόσωπον ὠχρὸν, μὲ ὀφθαλμούς ἀστράπτοντας.

Ἡ ὕβρις ἦτο αἱματηρά. Οἱ συνδαιτυμόνες εἰς μάτην προσεπάθησαν νὰ τὴν ἐλαφρύνωσι. . . .

Οἱ μάρτυρες ἐξελέχθησαν· μετὰ δύο ὥρας ὁ Ἀρθούρος καὶ ὁ Γάστρων θέλουσιν μονομαχήσει εἰς τὸ δάσος. Ὁ Γάστρων γράφει ἐπιστολὴν πρὸς τὸν πατέρα του, ἄλλην πρὸς τὴν Ἰωάνναν, τὰς θέτει ἐσφραγισμένας εἰς τὸν αὐτὸν φάκελλον ἄνευ ἐπιγραφῆς καὶ, παραδίδων αὐτάς εἰς τὸν Μωρίς,

— Φίλε μου, τῷ λέγει, ἐὰν ἀποθάνω θέλεις ἀποστελεῖ αὐτὰ τὰ γράμματα. Ὑπάρχει ἴσως μυστικόν τι· τὸ ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φιλίαν σου.

Δύο ὥρας μετὰ ταῦτα, ὁ Γάστρων πληγωθεὶς, μετεφέρθη εἰς τὸν πύργον τοῦ Μαλλάν· τὸ πρόσωπον τοῦ μαρκίωνος δὲν ἐπρόδωκε καμμίαν συκίνησιν. Δὲν ἐπερώτησε κανένα, δὲν ἐπρόφερε λέξιν. Ἀλλ' ὅταν τὴν νύκτα, ἀπληλαγμένους παντὸς περιορισμοῦ καὶ παντὸς ξένου βλέμματος, εὐρέθη μόνος εἰς τὸ προσκεφάλαιον τοῦ ἀσθενοῦς, ἐθεώρησε πολλὴν ὥραν τὸν υἱόν του ἀποκεκοιμημένον, καὶ ὁ λογισμὸς του ἐβυθίσθη εἰς ἀμετρούτους θλίψεις. Ἐν ὄνομα ἐκφυγόντων

χειλέων τοῦ τραυματίου, ἠδύνατο ν' ἀνακαλύψῃ τὰ πάντα εἰς τὸν πατέρα του, ἂν εἶχεν οὗτος ἀνάγκην νὰ μάθῃ, καὶ δὲν εἶχε, φεῦ! ἐνόησε τὰ πάντα.

Καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀσθενείας, ὁ Κ. Μαλλάν δὲν ἀφῆκε τὸν Γάστωνα. Δὲν τὸν ἠρώτησεν. Ἐμεινε σοβαρὸς, σιωπηλὸς, στηρίζων τὴν κεφαλὴν τοῦ υἱοῦ του εἰς τὰς στιγμαὶς τῶν λειποθυμιῶν του, καὶ τῷ ἔδιδε μόνος τὰ φάρμακα ἅπερ ἔμελλον νὰ τὸν σώσωσιν. Ἡ πληγὴ δὲν ἦτο βαθεῖα, ὅσον ἐφοβήθησαν κατ' ἀρχάς. Μετὰ ἓνα μῆνα ὁ Γάστρων ἐσηκώθη. Ἰάθη σχεδόν, μόνος δὲ ὁ ἰατρὸς ἀπῆται πολλὰς ἔτι ἐβδομάδας ἀναπαύσεως. [ἀκολουθεῖ]

Η ΧΙΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΧΙΟΙ

Ἐπιχειρῶν κατ' ἐπίμονον σύστασιν τοῦ φίλου διευθυντοῦ τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» νὰ χαράξω ὀλίγας γραμμάς ἐν τῷ ἀξιότιμῳ τούτῳ περιοδικῷ περὶ τῆς Χίου, δὲν ἀποκρύπτω ὅτι μετὰ πολλῶν ἐνδοιασμῶν παρεδεξάμην ὅπως συμμορφωθῶ τῇ σφοδρᾷ ταύτῃ τοῦ φίλου μου ἐκδότου ἐπιθυμίᾳ, καθότι συναισθάνομαι ὅτι ἀπαιτεῖται κάλαμος πολὺ νευρωδέστερος, ἀσυγκρίτῳ λόγῳ γλαφυρότερος τοῦ ἐμοῦ, ὅπως δυνηθῇ νὰ περιγράψῃ ἐπιτυχῶς τὴν γοητευτικὴν, τὴν μαγευτικὴν, τὴν θείαν ἐκείνην νῆσον ἣν οὕτωσι θαυμασίως ἐξύμνησεν ἡ δαιμόνιος τοῦ Λαμαρτίνου μούσα.

Ὁ ἀναλαμβάνων ἄλλως τὴν ἐξεικόνησιν τῶν καλλονῶν τοῦ μαγευτικοῦ τούτου τοῦ Αἰγαίου Πελάγους ἀνθῶνος δέον νὰ ἐργάζηται πρὸς τοῦτο οὐχὶ κεκλεισμένους ἐντὸς τῆς πνιγηρᾶς τοῦ δωματίου αὐτοῦ ἀτμοσφαιρας καὶ διατελῶν ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ψυχοφθόρων ἐκείνων περισπασμῶν οἵτινες περιστοιχίζουσι τὸν βίον πάσης ἀνθρωπίνου τῆς μεγαλοπόλειος ταύτης ὑπάρξεως. Ὁ περιγράφων τὴν περικαλλεστέραν τῆς Ἀνατολῆς νῆσον δέον νὰ γράφῃ ὑπὸ τὸ πικρὸν τῶν πορτοκαλλαίων καὶ λεμονέων αὐτῆς φύλλωμα, ὑπὸ τὴν εὐδὴ καὶ μεθυστικὴν αὐτῆς ἀτμοσφαιραν, ὑπὸ τὸν θαυμάσιον τέλος αὐτῆς οὐρανόν.

Τῇ ἀληθείᾳ δέον νὰ ἐπισκεφθῇ τις κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τὴν Χίον, νὰ περιδιαβάσῃ εἰς τὰς ἐξοχὰς της, νὰ ἐντυφῆσῃ εἰς τὸ γοητευτικόν

θέαμα τῶν μαγευτικῶν κήπων της, ν' ἀναπνεύσῃ τὴν ἀμβροσίαν τῆς ἀτμοσφαιρας αὐτῆς αὐραν ὅπως ἐννοήσῃ ὅτι ἐν τῷ εἰσιγίῳ τούτῳ κόσμῳ ὑπάρχει καὶ ἐν ἄλλο εἶδος ζωῆς ὅπερ ὅμως οὔτε τολμῶμεν νὰ φαντασθῶμεν ἡμεῖς οἱ ἀτυχεῖς τῆς Κωνσταντινουπόλεως θνητοί, οἱ ζῶντες ἐν τῷ μέσῳ τῶν φρικωδῶν τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης ἀπαιτήσεων καὶ ἄνευ τῆς ἀπολάσεως οὐδεμιᾶς πραγματικῆς ἡδονῆς μαραινόμενοι ὑπὸ τὸ καταπληκτικὸν βᾶρος τῶν πιεζουσῶν ἡμᾶς φροντίδων.

Αἱ ἀνωτέρω σκέψεις μου ἴσως χαρακτηρισθῶσιν ὑπὸ τινῶν ὡς λίαν μελαγχολικαί· δεκαεξαετῆς δὲ τις νεᾶνις τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» εἰς ἣν ὁ βίος παρουσιάζεται νῦν πρὸ τῶν ὀμμάτων αὐτῆς ἐν τῇ μαγευτικώτερῳ αὐτοῦ ἀπόψει θὰ ψιθυρήσῃ ἴσως δυσθύμως ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἀνωτέρω γραμμῶν: «Ἐ! λοιπὸν μήπως δὲν ζῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐν Κωνσταντινουπόλει...» Δὲν ἐννοῶ νὰ ἐνδιατρίψῃ ἐπὶ πλέον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, οὔτε ἐπιθυμῶ νὰ ἐξαγάγῃ τὴν χαρίεσάν μου ἀναγνώστριαν τῆς ἀπατηλῆς πλὴν γοητευτικῆς ἰδέας τοῦ φρονεῖν ὅτι ἡ ζωὴ αὐτῆς εἶναι ἀδύνατον νὰ καταστῇ τερπνωτέρα. Συναίσθανομαι ὅτι τὸ τοιοῦτον θὰ ἦτο ἐκ μέρους μου σκληρότης βαίνουσα μέχρι θηριωδίας! . . .

* *

Ἡ Χίος! . . Δὲν ἀναλαμβάνω νὰ ἐξιστορήσω τὰς κατὰ τὸ 1821 καὶ εἶτα 48, φρικαλέας τῆς ἠρωϊκῆς ταύτης νήσου περιπετείας· γνωρίζω ἐκ μικρᾶς δημοσιογραφικῆς πείρας ὅποσον τὰ τοιαῦτα ζητήματά εἰσι φλογερά· σκληρωτέρα δὲ ἐτι πεῖρα μὲ ἐδίδαξεν ὅτι τὸ ἀνθρακικὸν ὄξύ ὅπερ ἐμπεριέχουσι τὰ θύματα ταῦτα ἐπιφέρει αἰφνιδίους ἐκρήξεις αἵτινες ἀναφλέγουσι διὰ τοῦ σπαρακτικώτερου τρόπου τὰς στήλας τῆς πτωχῆς ἐκείνης ἐφημερίδος ἢ περιοδικοῦ, ὅπερ θὰ ἐλάμβανε τὴν τόλμην, τὴν θρασύτητα, νὰ φιλοξενήσῃ ταῦτα.

Περιορίζομαι ἐν τούτοις νὰ εἶπω ὅτι μετὰ τὰς φρικώδεις ἐκείνας σκηνάς, μετὰ τὰς ἐρημώσεις καὶ καταστροφὰς ὧν ἡ ἀτυχῆς νήσος ἐγένετο τὸ θέατρον, ὁ περιπλέων τὰς ἀκτὰς τοῦ Αἰγαίου θὰ τὴν ἐξελάμβανεν ὡς τάφον· ὡς ἄλλος δὲ Κωγιῶσκος ἤθελεν ἀναφωνήσῃ μετὰ θανατηφόρου

ἄλγους τὸ σπαρακτικὸν ἐκεῖνον «Finis Po'onia», ὅπερ ἂν ἡ εἰμαρμένη ἠθέλησε νὰ ἐπαληθεύσῃ προκειμένου περὶ τῆς ἠρωϊκῆς πλὴν ἀτυχῆς ἐκείνης χώρας τῆς στενούσης καὶ σήμερον ἐτι ὑπὸ τὸν δεσποτικὸν ζυγὸν τῆς ρωστικῆς κνουτοκρατίας, δὲν θὰ ἐπαληθεύεν ὅμως καὶ προκειμένου περὶ τῆς καρτερικῆς ταύτης νήσου, καθότι ἡ Χίος ἤνθησε καὶ πάλιν καὶ ὀλίγα, ὀλίγιστα ἤρκεσαν ἔτη ὅπως ἀποβῇ ἡ μυροβόλος τοῦ Αἰγαίου Πελάγους ἀνθοδέσμη, ἣν στενάζοντα καὶ μετὰ πόθου νὰ ἐνηγκαλισθῶσι τὰ κύματα αὐτοῦ ζητοῦσιν.

Δὲν προχωρῶ περαιτέρω· διὰ σήμερον ἀρκοῦσι ταῦτα. Ἐν τῷ προσεχεῖ ὅμως τεύχει ὑπόσχομαι τοῖς ἀναγνώσταις τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» νὰ ἐπεκταθῶ πλειότερον καὶ εἰσδύσω μάλιστα καὶ εἰς τὰ μυστήρια οὐχὶ μόνον τῆς θελκτικῆς νήσου ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς κοινωνίας της.

ΠΟΡΘΜΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΝΑ.

Ὁ πορθμὸς τοῦ Δουνάβεως, ὁ κελούμενος «Πορθμὸς τοῦ Σουλινᾶ» ἄρχεται μετ' ὀλίγην ἀπὸ τοῦ Γαλαζίου πρὸς τὰ κάτω τοῦ ποταμοῦ ἀπόστασιν· εἶναι δὲ στενώτατος καὶ ἐλικοειδῆς· κατέρχεται δὲ τὸ ὕδωρ καθ' ὄλον αὐτοῦ τὸ μῆκος διὰ βορβόρων καὶ σχοίνων βρυόντων ὑπὸ πλήθους πελεκάνων καὶ ἄλλων μεγάλων πτηνῶν καὶ βατράχων, κατὰ τινὰ δὲ προσδιορισμένα διαστήματα βλέπει τις καὶ τινὰ ἐπὶ στελεχῶν πεπηγμένην καλύβην τῶν δυστυχῶν φυλάκων· αἱ δὲ φυλακαὶ αὐταὶ ἐξακολουθοῦσι καθ' ὄλον τὸ μῆκος μέχρι τοῦ στομίου τοῦ ποταμοῦ. Ὁ δὲ ἐπικρατῶν καύσων ἐπὶ τοῦ ἀχρείου τούτου βορβόρου εἶναι ἀνυπόφορος, παράγων ὀξείς πυρετούς, καὶ σμήνη κωνώπων πληρύντων τὴν ἀτμοσφαῖραν, καὶ μάλιστα κατὰ δειλὴν. Ἐνίοτε τὰ ὕδατα κατὰ τὸ στόμιον τῆς ἐξόδου εἶναι τοσοῦτον βραχέα, ὥστε ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ διέξοδος διὰ πλοῖα ὀγκῆς ἀνωτέρας τῶν ἐννεὰ ποδῶν ὕδατος, καὶ μάλιστα ἐν ὥρᾳ τρικυμίας, ὥστε βλέπει τις συνηγμένας ἐκεῖ καὶ περιμενούσας τὴν πλημμυρίδα πολλὰς ἐκκτοντάδας πλοίων. Συμβαίνει δὲ ὁ-

σήμερα καὶ πλεῖστα δυστυχήματα καὶ ναυαγία. Καὶ ἐν βραχυλογίᾳ εἶναι θέσις ὁμοιάζουσα μᾶλλον τὴν κατοικίαν τῶν ἀκαθάρτων πνευματῶν τοῦ μύθου.

ΔΙΑΦΟΡΑ

ΚΥΩΝ ΤΙΜΩΡΟΣ.

Ἄμερικανικὴ τις ἐφημερίς ἐκδιδομένη ἐν Γεωργίᾳ (ἐν τῇ νότιῳ Ἄμερικῇ), διηγεῖται τὸ ἐπόμενον τραγικὸν συμβάν:

Ἐν τινὶ τῶν ὀρεινῶν μερισμάτων τῆς Γεωργίας ἔζων δύο οἰκογένειαι, πασίγνωστοι ἀμφότεραι διὰ τὸν πλοῦτον καὶ τὸν ὄλθον ἐντὸς τοῦ ὁποῖου διητῶντο. Μετὰ τὸν τελευταῖον ἐμφύλιον πόλεμον, αἱ οἰκογένειαι αὗται, ὧν τῆς μὲν τὸ ἐπώνυμον ἄρχεται ἀπὸ Ρ, τῆς δὲ ἀπὸ Λ, ἀπολέσασαι ὄλθον αὐτῶν τὴν περιουσίαν, ὡς συνέβη ἐκ τοῦ ἀδελφοκτόνου ἐκείνου πολέμου εἰς ὄλους σχεδὸν τοὺς πλουσίους ἀγρονόμους τῆς νοτίου Ἄμερικῆς, διέσωσαν ὅμως τὴν θέσιν ἣν κατεῖχον καὶ πρὶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἡ Λ. εἶχεν ἀπολέσει καὶ πολλοὺς αὐτῆς ἄνδρας εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ὅτε ἀρχόμεθα ταύτης τῆς διηγήσεως συνέκειτο ἐκ τοῦ κυρίου Λ., ἄνδρὸς ἄγοντος ἡλικίαν πεντήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν, ἐκ τῆς συζύγου του, σχεδὸν ὁμηλικίου του, καὶ μιᾶς θυγατρὸς ἐτι ἀγάμου, σχεδὸν εἰκοσιπενταετοῦς.

Εἰς ἀπόστασιν τετρακοσίων περίπου μέτρων ἀπὸ τῆς οἰκίας των, ἐκατοῖκει εἰς τῶν Ρ., νέος, πρὸ ὀλίγου καιροῦ νυμφευθεὶς κόρην τινὰ ὠραιότατην καὶ ἐξ ἀρίστης οἰκογενείας. Ἐκεῖ διέμενε μόνος μετὰ τῆς συζύγου του, καλλιεργῶν μικρὰν τινα ἔπαυλιν, ἣν εἶχεν ἐκμισθώσει.

Ἐπειδὴ αἱ οἰκαὶ εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἦσαν ἀραιαί, ἀπεῖχον δὲ καὶ πολὺ ἀπὸ τῆς πόλεως, αἱ δύο οἰκογένειαι, ὡς γειτνιάζουσαι, ἤλθον εἰς σχέσεις, ἐξ ὧν ἐγεννήθη ἐντὸς ὀλίγου μεταξὺ τῆς νεαρᾶς συζύγου τοῦ Ρ. καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Λ. στενὴ καὶ ἀδελφικὴ φιλία.

Ἐσχάτως ὁ Ρ. εἶπε μίαν τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν γυναικὰ του, ὅτι λαθῶν ἐπιστολήν, ἠναγκάζετο

νὰ μεταβῇ πάραυτα εἰς τὴν πόλιν Ἀταλάντην δι' ὑπόθεσιν πρὸς διεξαγωγὴν τῆς ὁποίας ἀπητοῦντο ἱκαναὶ ἡμέραι· ὡς μὴ δυνάμενος δὲ νὰ τὴν συμπεριλάβῃ, τὴν συνεβούλευσε νὰ προσκαλέσῃ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του πλησίον της τὴν φίλην της, θυγατέρα τοῦ Λ., ὥστε νὰ μὴ ᾔναι μόνη.

Οὕτω, τὸ πρῶτὸν τῆς ἐπιούσης, ἀνεχώρησεν ὁ Ρ. εἰς τὴν Ἀταλάντην ἐπὶ τοῦ ἰδίου του ὀχήματος, ἡ δὲ σύζυγός του μετέβη εὐθὺς μετὰ τοῦτο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Λ, ἵνα παρακαλέσῃ τὴν θυγατέρα του ὅπως ἔλθῃ καὶ συμμερισθῇ τὴν μοναξίαν της.

Ἡ κόρη, ἀφοῦ πρῶτον ἐζήτησε τὴν ἄδειαν τῆς μητρὸς της, ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν, καὶ ὑπεσχέθη νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Ρ. πρὸς τὸ ἐσπέρας.

Εἶχεν ὅμως σημάνει ἡ ἐνάτη ὥρα τῆς νυκτός, καὶ ἡ δεσποσύνη Λ. δὲν ἐφαίνετο· ἤδη δὲ ἀνησύχει διὰ τοῦτο ἡ κυρία Ρ., ὅτε ἐκομίσθη εἰς αὐτὴν ὑπὸ ὑπηρέτου ἐπιστολὴ τῆς φίλης της, ἀναγγέλλουσα ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ἔλθῃ ταύτην τὴν νύκτα, ἐπειδὴ κατ' οὐδένα τρόπον ἤθελε νὰ ἐπιτρέψῃ τοῦτο ὁ πατὴρ της.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ὑπηρέτου, ἡ νεαρὰ γυνὴ ἔλαβε γενναίως τὴν ἀπόφασιν τοῦ νὰ μείνῃ εἰς τὴν οἰκίαν μόνη· ἐφρόντισε λοιπὸν νὰ κλείσῃ καλῶς τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα, ἔλαβε δὲ εἰς τὸν κοιτῶνά της καὶ μέγαν τινὰ μολοσσὸν τοῦ συζύγου της, φύσει μὲν ἄγριον, ἐξοικειωθέντα δὲ μετ' αὐτῆς μέχρις ἀφοσιώσεως. Ἀφοῦ δ' ἐκλείδωσε καλῶς καὶ τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος ἐνδοθεν, ἐξεδύθη, κατεκλίθη καὶ ἀπεκοιμήθη μετ' ὀλίγον.

Περὶ τὸ μεσονύκτιον, ἐξυπνεῖ ἕκ τινος κρότου αἰφνιδίου γενομένου ἐντὸς τῆς οἰκίας, καὶ ἐκ τῶν γρουλλισμῶν τοῦ κυνός. Ἐνόησεν εὐθὺς ὅτι ἐβιάσθη ἡ ἔξω θύρα τῆς οἰκίας της, καὶ ὅτι ἄνθρωπος ἐπειρᾶτο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνα. Βάλλει τότε φωνήν, — Τίς εἶναι; — μόλις συνέχουσα τὸν φόβον της. Εἰς ἀπάντησιν, ἄγνωστος φωνὴ ἀνδρὸς τῇ λέγει προστακτικῶς, — "Ἄνοιξε! — Ἐπαναλαμβάνει τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν, καὶ ἀκούει τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν, μετὰ προσθήκης, ὅτι, ἂν δὲν ᾔνοιγεν, ἐμελλεν ὁ ἐξωθεν ἰστάμενος νὰ συντρίψῃ τὴν θύραν.

Ἐν τούτοις, ὁ κύων δὲν ἔπαυε βρέμων· εἶχεν ἀνορθώσει τὰς τρίχας καὶ ἠτοιμάζετο εἰς ἐπίθεσιν. Ἐλπίζουσα ἡ κυρία Ρ. νὰ ἐκφοβίσῃ τὸν ἀνθρωπὸν τοῦ ὁποίου ἐμάντευσε τὰς ἀτίμους προθέσεις, ἔκραξε πρὸς αὐτὸν σχεδὸν ἐντόνως ὅτι ἦτο ὠπλισμένη, καὶ ὅτι ἂν αὐτὸς συνέτριβε τὴν θύραν, καὶ αὐτὴ θὰ τοῦ συνέτριβε τὴν κεφαλὴν διὰ τοῦ πυροβόλου τῆς.

Ὁ ἄγνωστος ἀνὴρ ἀπήντησε βαλὼν χλευαστικὸν γέλωτα· πεσὼν δ' ἔπειτα βιαίως ἐπὶ τῆς θύρας, ἐτίναξεν ἀμφοτέρας τὰς κλεισιάδας, καὶ πάραυτα εὐρέθη ἀπέναντι τῆς γυναικὸς, κρυπτούσης τὸ πρόσωπον ἐντὸς τῶν χειρῶν τῆς.

Ἄλλὰ συγχρόνως καὶ ὁ κύων ἐχύθη ἐπὶ τοῦ ἀνδρός, καὶ τὸν συνέλαβεν ἐκ τοῦ λάρυγγος. Τὸ αἰφνίδιον τῆς προσβολῆς ταύτης κατέπληξε τὸν ἄγνωστον, καὶ ἐπειράθη μὲν νὰ φονεύσῃ τὸν κύνα διὰ μαχαιρίου, τὸ ὁποῖον ἐκράτει, ἀλλ' ἀπέτυχε, διότι τὸ γενναῖον ζῶον τὸν ἔρριψεν ἐξ ἀρχῆς χαμαί, καὶ ἐξηκολούθει ἀνεκδιότως νὰ σφίγγῃ τὸν λάρυγγά του μέχρι πνιγμοῦ.

Ἰδοῦσα τοῦτο ἡ νέα, καὶ συνελθοῦσα ἐκ τοῦ φόβου, ἔτρεξεν ἔξω τῆς οἰκίας καὶ κατηυθύνθη πρὸς τοὺς γείτονάς τῆς κράζουσα βοήθειαν· ἀκούσαντες δὲ οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ κυρίου Λ. τὰς κραυγὰς, ἤνοιξαν εἰς αὐτὴν καὶ ἔτρεξαν νὰ εἰδοποιήσωσι τοὺς κυρίους των. Τότε τοῖς διηγήθη διὰ βραχέων τὸ συμβῆναι, καὶ οἱ ὑπηρεταὶ ἠτοιμάσθησαν νὰ πορευθῶσι πρὸς σύλληψιν τοῦ ἀνθρώπου τὸν ὁποῖον ἐκράτει ὁ κύων, ὅτε παρετηρήθη ὅτι ὁ κύριος Λ. ἔλειπεν ἐκ τῆς οἰκίας.

Ἀφοῦ ματαίως τὸν ἐζήτησαν πανταχοῦ, ἡ σύζυγός του κυριευθεῖσα ὑπὸ ὄλσθρας προαισθήσεως, ἀνέκραξεν, — ὦ Θεέ μου! νὰ ἰδῆς ἂν δὲν ἦναι ὁ ἀνδρας μου.

Ἐτρεξαν τότε ὅλοι εἰς τὴν κατοικίαν Ρ., ὅπου εὔρον τὸν ἄγνωστον ἐκεῖνον κείμενον χαμαί, καὶ κρατούμενον εἰσέτι ὑπὸ τοῦ κυνὸς ἐκ τοῦ λάρυγγος.

Ἡ κυρία Ρ. . . ἀνακαλεῖ τὸν ἀνδρεῖον ὑπερασπιστὴν τῆς, τὸ ζῶον ὑπακούει εἰς τὴν προσταγὴν, πλησιάζουν πρὸς τὸν κατακείμενον, μένοντα ἀκίνητον, καὶ, ὦ φρίκη! βλέπουν ὅτι ἡ κυρία Λ. δὲν ἦπατήθη ὑπὸ τῆς προαισθήσεως. Ἡ-

το τῶντι ὁ σύζυγός τῆς, ὀρμηθεὶς ὑπὸ πόθου μοχθηροῦ πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ φίλου καὶ γείτονός του, ἐν τῇ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ.

Ὁ Λ. ἦτο νεκρός. Ὁ κύων ἐξετέλεσεν ἔργον δημίου.

* * *

Ἐν Ραβ τῆς Οὐγγαρίας ἀπηγγονίσθη πρὸ μικροῦ ἀνὴρ, ἐκπεύτας 24 ὥρας μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς καταδίκης του. Ἦγε τὸ 25 ἔτος καὶ ἦτο λίαν εὐρωστός, ἀλλ' εἶχε τὸν λαιμὸν εἰσέτι ἐξωγκωμένον ἕνεκεν σκορβουτικῆς φύματος καὶ τῆς πρότινων ἐβδομάδων γενομένης ἐγχειρίσεως. Ἴσως ἕνεκα τοῦ οἰδήματος δὲν ἐθραύσθη ἡ σπονδυλικὴ αὐτοῦ στήλη κατὰ τὸν στραγγαλισμὸν. Τὸ νομιζόμενον λείψανον ἔμεινε κρεμάμενον δέκα λεπτά· ὁ δημόσιος ἰατρός, ἐξετάσας τὴν καρδίαν καὶ τὰς κόρας τῶν ὀφθαλμῶν, ἀνεῦρε συμπτώματα θανάτου. Τὸ πτώμα ἐκομίσθη εἰς τὸ 1500 βήματα ἀπέχον νοσοκομεῖον· τὸ λίαν ἀνώμαλον ἔδαφος προὔξενησεν ἀλλεπαλλήλους δονήσεις, δι' ὧν ἀνεκλήθησαν τὰ ζωϊκὰ πνεύματα. Ὁ καθηγητὴς Βιρβόουερ, πρὶν εἰποιήσῃ χρῆσιν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, παρετήρησεν, ὅτι ὁ κατάδικος δὲν εἶχεν ἀποθάνει· ἐπιθεὶς εἰς τὴν καρδίαν τούτου τὸν πόλον τῆς ἠλεκτρικῆς συστοιχίας, εἶδεν αὐτὸν ἀναπνέοντα καὶ κινουῦντα χεῖρας καὶ πόδας. Μαθὼν διὰ τοῦ τηλεγράφου τὰ γενόμενα ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργός, ἐμήνυσε νὰ θεραπευθῇ ὁ κατάδικος καὶ νὰ ἀπέλθῃ οἴκαδ' ὁ δῆμιος. Τῇ πρώτῃ τῆς ἐπαύριον ἡ ἀναπνοὴ καὶ ὁ σφυγμὸς ἐγένοντο κανονικώτεροι, ἐπὶ τινα δὲ δευτερόλεπτα ἐπανῆλθε καὶ ἡ συνειδησις. Ὁ ἀτυχὴς ἔθηκε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὸ στόμα εἰς σημεῖον νὰ τῷ ἐγχυθῇ ὀλίγον ὕδωρ. Μετὰ μεσημβρίαν ἡ θέσις αὐτοῦ ἐδεινώθη, κατέστη δὲ τοσοῦτον ἐμμανής, ὥστε ἐδέθη ὑπὸ χωροφυλάκων καὶ μετὰ πολὺν βάσανον ἀπέθανεν ὑπὸ πνιγμοῦ. Ὁ δῆμιος διατείνεται, ὅτι ὁ κατάδικος ἔδει νὰ μείνῃ κρεμάμενος 15 λεπτά· αὐτὸς, ὁ πατήρ καὶ ὁ πάππος του εἶχον ἀπαγγονίσει περὶ τοὺς διακοσίους, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπέιδον τοιοῦτον ἀτόπημα. Ὁ ἰατρός τοῦ νοσοκομείου Σμιθ ἐδημοσίευσεν τάδε. «Κατὰ διαφόρους καιροὺς ἀνέτεμον τεσσαράκοντα καταδίκους,

Ο ΠΟΡΘΜΟΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΝΑ (Ἴδε σελ. 186).

ἀλλ' οὐδέποτε ἠμύορησα νὰ λάβω πτώμα θερμὸν χάριν ἐρεύνης ἐπιστημονικῆς. Μετὰ θερμὰς παρακλήσεις πρὸς τὸν πρόεδρον τῶν δικαστηρίων, παρέλαβον τὸν ἀπηγγονισμένον καὶ τὸν ἔθηκα ἐπὶ τῆς ἀνατομικῆς τραπέζης Πιρὴλθον 15 λεπτά καὶ ἐγὼ πάντοτε τὸν ἐνόμιζον νεκρόν. Αἰφνης ὁμως παρετήρησα κινήσεις τοῦ στήθους· διὰ τῶν ἐπιγενομένων τρίψεων ὁ σφυγμὸς ἀνέβη εἰς 40· αἱ τοῦ στήθους κινήσεις ἐπήρχοντο ταχύτεραι καὶ ἰσχυρότεραι· αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες ἐκινουῦντο σπασμωδικῶς. Διὰ τῆς χρήσεως τοῦ αἰθέρος τὸν ἀπεκοίμησα, ὁ δὲ σφυγμὸς ἀνέβη εἰς 80 καὶ βαθμηδὸν εἰς 120. Μετὰ μεσημβρίαν κατελήφθη ὑπὸ παροξυσμῶν πυρετοῦ καὶ ἐδέθη νὰ δεθῇ. Τῇ ὀγδόῃ ἐσπερινῇ κατέστη ἡσυχώτερος, ἀλλ' ὁ λαιμὸς του ἐξωγκοῦτο πάντοτε πλείοτερον. Τὴν νύκτα ὅλην διῆλθεν ἀγωνιῶν καὶ μυχιζῶν. Ἐκατοντάδες ἀνθρώπων ἴσταντο ἐξωθεν τοῦ νοσοκομείου καὶ ἐκραύγαζον κατὰ τῆς ἀρχῆς. Τῇ ἐβδόμῃ τῆς πρωίας ἤνοιξε πάλιν τοὺς

ὀφθαλμούς, ἀλλὰ μετὰ δίωρον φοβεράν ἀγωνίαν ἐξέπνευσεν.»

* * *

Παράδοξος γάμος. — Ἐν τῇ πολωνικῇ πόλει Τσέρνοβιτς ὁ κ. Γ. πρὸ τινος διατρίβων ἐκεῖ λαβὼν σχέσεις μετὰ τῆς οἰκογενείας Χ. καὶ τῆς πρωτοτόκου κόρης αὐτῆς, ἐφθασεν εἰς τὸ σημεῖον τῆς διαπραγματεύσεως γάμου· ἦτο ἀγύρτης, ἅμα δὲ καὶ ἐπίφοβος ἀνθρωπος.

Μετὰ τινος μῆνας οἱ γονεῖς μεταβαλόντες γνώμην συνεβούλευσαν τὴν κόρην νὰ ὁμολογήσῃ πρὸς αὐτὸν, ὅτι εἶναι ἑβραία, πεπειθότες ὅτι ὁ κ. Γ. ἤθελε παραιτηθῆ τοῦ σχεδίου του.

Τῷ ὄντι ἐγένετο ἡ ἐξομολόγησις, ἀλλ' αὐτὴ ἀντὶ νὰ δυσαρεστήσῃ τὸν μνηστῆρα, ἐνέπλησεν αὐτὸν χαρᾶς.

— Σὺ, ἄγγελέ μου, εἶσαι ἑβραία;

— Ναί· ἡ καλὴ πίστις μοῦ ὑπηγόρευσε τὴν ἐξομολόγησίν μου ταύτην.

— Ὅποια εὐτυχία! ὅποια εἶ ἐμὲ τύχη! . . .

— Πῶς;... τί λέγετε, φίλε μου;
 — Εὐτυχία σου λέγω.
 — Πῶς, δὲν σέ ἐννοῶ.
 — Καὶ ἐγώ, φίλη μου, εἶμαι ἐβραῖος ἀλλ' ἀνεγκάξομαι νὰ κρύπτωμαι χάριν τῶν συμφερόντων μου· ὅποια εὐτυχία! ἀλλὰ τοιοῦτος ἄγγελος δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ νὰ ἦναι ἐβραῖα. Ἐπὶ τέλους οἱ γονεῖς ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιτρέψωσιν ἐκόντες ἄκοντες τὸν γάμον. Ὁ εὐλογήσας τὸν γάμον ἦτο ραββῖνος, ἐνῶ ἡ μὲν νύμφη ἦτο ὀρθόδοξος, ὁ δὲ γαμβρὸς καθολικός.

* *

Παρισινή τις ἐφημερίς διηγεῖται τὸ ἐξῆς ἀνεκδοτὸν περὶ τοῦ Βερναδόττη, ὅστις ἀπὸ στρατιώτου τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας ἐγένετο βασιλεὺς τῆς Σουηδίας καὶ ὑπῆρξεν ὁ ἰδρυτὴς τῆς ἐνεστῶσης σουηδικῆς δυναστείας. Ἀφοῦ ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον, ἐπεδείκνυτο σφοδροτάτην ἀπέχθειαν κατὰ τοῦ συστήματος φλεβοτομιῶν καὶ νοσήσας ποτὲ βαρέως δὲν ἔστεργε κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ὑποστῇ ἀφαιμάξιν. Ὅτε ὁμως ὁ ἰατρὸς ἐδήλωσεν ὅτι ἀνευ ἀφαιμάξεως δὲν ἠδύνατο νὰ ἐγγυηθῇ περὶ τῆς ζωῆς του, ἐκάμφθη. «Ἐστω, εἶπε, ἀλλ' ὑποσχέθητί μοι πρότερον ἐνόρκως ὅτι εἰς οὐδένα θά εἶπης ὅ,τι θά ἴδῃς». Ὁ ἰατρὸς, καταληφθεὶς ὑπὸ ἄκρας περιεργείας, ὠρκίσθη, τότε δ' ὁ βασιλεὺς, ἀνασύρας τὴν χειρίδα τοῦ ὑποκαμίσου του ἔδειξεν εἰς τὸν ἐκπληκτὸν ἰατρὸν κεχαραγμένης ἐπὶ τοῦ βραχίονός του διὰ πεपुरακτωμένου σιδήρου τὰς λέξεις «Θάνατος εἰς τοὺς βασιλεῖς!» Τὰς λέξεις ταύτας εἶχε χαράξει ὁ Βερναδότος, ὅτε ἦτον ἀπλοῦς στρατιώτης.

* *

ΔΙΕΘΝΕΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΝ.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ Διεθνoῦς Ταχυδρομείου εὐηρεστήθη νὰ ἀποστείλῃ ἡμῖν κατάλογον ἀπασῶν τῶν ἐν διαστήματι ἐνὸς ἐξαμήρου ληφθειῶν ἤτοι ἀπὸ τῆς 4]16 Μαΐου μέχρι 10]22 τοῦ αὐτοῦ καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀποσταλῶν ἐπιστολῶν. Κατὰ τὸν κατάλογον τοῦτον τὰ γραφεῖα τῆς διευθύνσεως διηύθυνον εἰς διαφόρους πόλεις τοῦ ἐξωτερικοῦ τὸν καταπληκτικὸν ἀριθμὸν 14,331 ἐπιστολῶν, ἔλαβον δὲ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ διένημον 5,062 τοιαύτας. Αἱ ἐπὶ συστάσει ἐπιστολαὶ

δὲν συμπεριλαμβάνονται εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον. Νομίζομεν δὲ ὅτι τὸ Διεθνὲς Ταχυδρομεῖον εὐρίσκειται εἰς τὴν ἀνθρωπώτερον τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ περίοδον.

—ο—

ΟΙ ΔΥΟ ΦΟΣΚΑΡΟΙ

τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τοῦ λόρδου Βύρωνος, μετεφράσθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ἐξεδόθη μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς φιλοκαλίας ὑπὸ τοῦ γνωστοῦ εἰς τὸ δημόσιον τῆς ἡμετέρας πρωτευούσης λογιου νέου κ. Θρασυβούλου Καμαράδου. Ὁ μεταφραστὴς προέταξεν ἐμβριθῆ πρόλογον, κατέβαλε δὲ πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν ὅπως ἡ μετάφρασις τοῦ θαυμασίου τούτου δράματος ἦ ὅσον οἷόν τε γλαφυρωτέρα. Οἱ «Δύο Φόσκαροι» εἰσὶ πολὺτιμος ἀπόκτησις διὰ τὴν ἑλληνικὴν ἡμῶν δραματικὴν σκηνήν, ἣτις δέον νὰ ὀφείλῃ εὐχαριστεῖαι τῷ κ. Καμαράδῳ ἐπὶ τῇ ἀξιολόγῳ ταύτῃ μεταφράσει δι' ἧς ἐπλούτισε τὸ πενιχρὸν, πενιχρότατον δραματολόγιον αὐτῆς.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ.

Κων[πολις, 14]28 Μαΐου 1880.

Δὲν θά ἐκληφθῶμεν πιστεύομεν ἀπαισιόδοξοι ἂν εἶπωμεν ὅτι ἡ ἐμπορικὴ κίνησις τῆς ἡμετέρας πρωτευούσης καθίσταται ἡμέρα τῇ ἡμέρα ἀδρανεσττέρα, δέον τις πράγματι νὰ ἦ ἐξ ἀποράσεως αἰσιόδοξος ὅπως παραδεχθῇ ὅτι δυνατὸν ἡμέραν τινα νὰ ἀποκατασταθῇ ἡ Κ]πολις εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς περιωπὴν, ὑπὸ ἐμπορικὴν ἐννοεῖται ἔποψιν. Δὲν ἀναλαμβάνομεν νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν λυπηρῶν αἰτίων ἅτινα προῦκάλεσαν τὸν ὀλέθριον τοῦτον μαρασμὸν ὅστις κατατρίχει σήμερον οὕτως ἄδυσωπήτως ἅπαντα τὸν ἐμπορικὸν κόσμον τῆς ἡμετέρας μεγαλοπόλεως καὶ πάντας ὅσοι εὐρίσκονται εἰς συνάφειαν μετ' αὐτοῦ. Ἡ ἐξέτασις τῶν αἰτίων τούτων θά ἐξήρχετο τῶν ἡμετέρων ὀρίων ἀπλῶν ἐμπορικῶν χρονογράφων τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου», διὸ περιοριζόμεθα ἀπλῶς νὰ εἶπωμεν ὅτι ὁ μαρασμὸς, ἡ φρικώδης αὐτῆ φθίσις ἐξακολουθεῖ ἐπικρατοῦσα ἐπὶ πάσης ἐμπορικῆς τῆς

Κ[πόλεως ἀγορᾶς, ἀφίνομεν δὲ εἰς ἐμβριθεστέρους ἡμῶν κατὰ τὰς ἐμπορικὰς γνώσεις ὅπως ἀναζητήσωσι καὶ ἐξεύρωσι τὰ αἷτια αὐτοῦ.

Αἱ τιμαὶ τῶν Ἀλεύρων κατὰ τὸ λῆξαν δεκαπενθήμερον ὑπέστησαν ἐλαφρὰν μὲν ἐκπτώσιν ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐκ τῆς Ὀδησοῦ προερχόμενα, διατήρησιν δὲ ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐπιτόπια. Αἱ τιμαὶ τῶν τελευταίων τούτων διακυμαίνονται μετὰ τῶν γρσ. 128 καὶ 132.

Ἐπὶ τῶν Ἀποικιακῶν—τὰ κοινῶς κολονιάλα λεγόμενα—παρητήρηθη, εἶναι ἀληθές, ἐλαφρὰ τις ζωηρότης ἐπὶ τῶν Ζαχχάρων Τεργέστης συνεπεία ἐλλείψεως πράγματος, πλὴν κατὰ τὸ τελευταῖον διήμερον καὶ τὸ εἶδος τοῦτο ἐπανῆλθεν εἰς τὰς προτέρας αὐτοῦ τιμὰς καὶ οὕτω κατέλαβε τὴν ἐν τῷ μαρσματοςτικῷ χώρῳ θέσιν ἐξ ἧς ἐπὶ σμικρὸν ἐξετοπίσθη.—Τὰ πετρέλαια πάντοτε ἀκίνητα μέχρις ἀναισθησίας εἰς τὰ γρ. 38 τὸ κιβώτιον.

ΑΠΟΙΚΙΑΚΑ

Καφές Ρίου 1, 2, 3,	ἀπὸ 900—1150	
Ζάχχαρις Ὀλλανδ. τὸ καντάρ.	208 ἕως 210	
” Τεργέστης ”	195 ἕως 196	
” Ρωσικὴ ”	188 490	
” Κεφάλια 3 καὶ 2 χιλιογραμ.	252 ἕως 255	
Πιπέρι μαῦρον ἢ ὀκὰ γρ.	7 1]2 ἕως 7 3]4	
κηρία σπερματσέτα Ἀμβέρσ. τὸ κοιλ.	γρ. 6 1]4	
” Φουρνιὲ 11 κοιλ. τὸ κιβώτιον	91 ἕως 92	
τῶν 12 κοιλ.	400 ἕως 402	
Πετρέλαια Ἀμερικῆς τὸ κιβώτιον γρ.	38 ἕως 39	
Θυμίαμα τὸ καντάρ μετζ.	12 ἕως 14	
Γαρούφαλα ἢ ὀκὰ γρ.	21 ἕως 22	
Λουλάκι ἢ ὀκὰ γρ.	110 ” 130	
κανέλλα ἢ ὀκὰ γρ.	8 1]2 9	
κιρμίτζη λευκὴν καὶ μαῦρον ἢ ὀκὰ	53 54	
ἕλοι παραθύρων τὸ κιβώτιον φράγχ.	15 16	

ΜΕΤΑΛΛΑ

Χάλυψ Τεργέστης τὸ κιβώτιον γρ	140 145
Σίδηρος Ἀγγλ. ἄσορτιμέντο γρ.	54 55
λαμαρίνα ἀπὸ ἀριθ. 1 ἕως 14 γρ.	100 105
Σουηδίας εἰς δέματα γρ.	104 105
” λάμαις	95 98
Χαλκὸς ἢ ὀκὰ γρ.	13 1]2 14
Μόλυδος πλάκα τὸ καντάρ γρ.	130 135
Σολίναις ἢ ὀκὰ γ.	3 1]2 3 3]4

Σκία ἀπὸ ἀριθ 1—12 μία Α καὶ πέντε Α	151
κασσίτερος (καλάι) τὸ καντάρ γρ.	680 685
Νισαντῆρι ἢ ὀκὰ γρ.	7 7 1]4
Λευκοσίδηρος (ζύγγος) αἰ 100 ὀκὰδ. φράγχ.	88 90
καρριτζες γαλλ. ἀριθ. 15—48 τὸ βαρέλι τῶν	
47 καὶ 48 κιλ. φράγχ.	74 75

ΔΙΑΦΟΡΑ

Τέιον μαῦρον ἢ ὀκὰ γρ	18 28
” ἀνωτὸν	45 100
κόλλα γαλλίας ἢ ὀκὰ γρ.	4 1]2 4 3]4
” Ἀγγλίας τὸ κιβώτιον μετζ.	10 καὶ 4]40
Ὀρίζια Γένοβας 6 ἀστέρων ὁ σάκκος φρ.	44
Ριζόνια 8 ἀστέρων	48 1]2 49
ὀρύζια Ἀγγλίας ὁ σάκκος γρ.	162 164
Ὀινοπνεύματα Ἀμερικῆς ὀκὰδες στὴ λίρα	21
” Ρωσίας ” ”	20 22
Ρούμια Ἀγγλίας τὸ γαλόνι γρ.	8 1]2
” Τεργέστης	49 1]2
Βούτυρον Σιβερίας ἢ ὀκὰ γρ.	10 1]4
Χαυγιάρια μαῦρα ἢ ὀκὰ	32 42
Σαπούνια Κρητικὰ ἢ ὀκὰ γρ.	5 5 1]2
” Μιτυλήνης	4 4 1]2

ΑΛΕΥΡΑ

Ὀδησοῦ Α'.	γρ.	150 154
” Β.		140 144
” Γ.		135 138
” Δ.		110 135
Ἐντόπια (κιρμάδες)		128 133
Ἰβραίλας	ἑλλειψίς	
Γαλαζίου	”	
Ματσαλίας μαλακὰ		122
” σκληρὰ	ἑλλειψίς.	

ΠΟΡΕΥΣΕΙΣ

Ο ΜΑΙΟΣ.

Τὸν Μάη κ' ἐφέτο χαιρετοῦν μ' εὐφρύνουσα τραγούδια.
 Χύνει τριαντάφυλλα ἢ αὐγῇ,
 καὶ μ' ὠροπότερα ἢ γῆ
 στολίζεται λουλούδια.

Τὸν ἴσχυο τοῦ πᾶν τάπητα τὸ κάθε βένδρο στρώνει.

Σχορπάει ἢ αὔρα εὐωδίας,
καὶ μεθυσμένο πάλι διῆς
γλυκολαλεῖ τ' ἀηδόνι.

Τοὺς νεῖους ἀπὸ τὴν φυλακὴ ἔτους κάμπους ἀγναντεύω

Ποῦ κόφτουν ἄνθη δροσερᾶ,
καὶ τῆς καρδιαῖς τοὺς τὴν χαρὰ
ὁ ἄμοιρος ζηλεῶ.

"Αἱ δὲν ἐστόλιζα κ' ἐγὼ τὸ στῆθος μὲ λουλούδια.

καὶ εἰς τοῦ Μᾶθ τὴν ἑορτὴ
κάθε χρονιά καθὼς αὐτοὶ
δὲν ἔψαλλα τραγούδια ;

Κ' ἐγὼ τῆς ἀνοιξὶς πουλὶ, κ' ἐγὼ πουλὶ τῆς ἄλλο,

δὲν χαιρετοῦσα τὴν αὐγὴ;
καὶ κάθε φύλλο καὶ πηγγὴ
δὲν μ' ἄκουε νὰ ψάλλω :

καὶ σήμερον . . . ταλαίπωρος! σὲ φυλακὴ κλεισμένος.

Ἐνῶ τὸ πᾶν γλυκογελά,
ἐγὼ ἔς τοῦ κόσμου τὰ καλὰ
εἶμ' ἔρημος καὶ ξένος!

Τὰ χεῖλη μου... ἀλλοίμονον! καὶ ποιοῦ ὅταν χλωμιάσουν

φυλακισμένου δυστυχῆ
τὰ χεῖλη πλέον κ' ἡ ψυχὴ
μποροῦνε νὰ γελάσουν;

Τὰ γέλοια καὶ τραγούδια μου ἐφέτο εἶναι θρηῖνος.

κι' ἄκοπος γέρνει κ' ὄρφανὸς
στὴν ἐξοχὴν ὁ φειτεινὸς
ὁ ἰδικὸς μου κρῖνος!

Τὰ κάλλη ἄλλους τῆς αὐγῆς μαγεύουν καὶ τ' ἀστέρια.

Γι' ἄλλαις καρδιαῖς φεγγεβολοῦν,
καὶ τ' ἄνθη ποῦ μοσκοβολοῦν,
βλαστάνουν γι' ἄλλα χέρια!

Γιὰ μένα εἶναι ἀνοιξὶς καὶ σύντροφος τὸ βράδυ,

ἢ φυλακὴ μου ἢ σκοτεινὴ,
κ' ἓνα κοράκι ποῦ θρηνεῖ
μαζῆ μου ἔς τὸ σκοτάδι!

Γιὰ μὲ... πλὴν ποτὶ κρυφὴ φωνὴ αἰφνίδια μὲ στεμῶνει,
κ' ἐνῶ τὸ χέρι μου ζητεῖ
νὰ γράψῃ ἀκόμη ἔς τὸ χαρτί
ἀκίνητο παγώνει!

Ἡ θύρα τρύζει κ' ἐλαφρὸ ἀκούεται ποδάρι,

καὶ λάμψι χύνεται χρυσῆ!
Ὡ θάνατε! ἂν ἦται σὺ,
σοῦ τὸ γνωρίζω χάρι! . . .

Ἐκεῖνος εἶναι.. δυστυχῆς ἐγὼ! εἰς τὸ πλευρό μου,

ἢ Μοῦρ' ἀρνήθηκε κανεὶς
νὰ μὴ βρεθῆ κἂν συγγενῆς
ἔς τὸν μαῦρο θάνατό μου!...

Ὡ σεῖς, ὁποῦ τοὺς στίχους μου θὰ βρῆτε! νὰ μοῦ βάλτε

ἄνθη ἔς τὸν τάφον μου ζητῶ,
καὶ τὸ τραγοῦδι μου αὐτὸ
ἔς τὸ χῶμά μου νὰ ψάλλε!

Σ. Κ. ΚΑΡΙΑΔΗΣ.

Η ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ.

Τέρμα τῶν διαλογισμῶν ἀνάπαυσις φροντίδων,
ὄριον τῆς υπέρξεως, κατάπαυσις ἐλπίδων!
Θνητὲ, τὸν τάφον ἔννοῶ, τὸν τάφον ὅστις λύει,
τὰ δυσχερῆ ζητήματα, κ' ὅστις ἐδῶ μᾶς κλείει!

Ἴδου τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἀποτελεσμάτων,
κόκκαλα, κόνις, καὶ φθορὰ, καὶ λήθη τῶν πραγμάτων!

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Μόλις γεννᾶσαι κ' εὐχὴν λαμβάνεις
ἵνα μὲ ἴδῃς πρὶν ἀποθάνῃς,
ἡμέραν νύκτα ὑπ' ὄψιν μ' ἔχεις,
νὰ μὲ προφθάσῃς ζητᾶς καὶ τρέχεις
καὶ ὁμῶς ὅταν μὲ πλησιάσῃς.
τρέμεις, πτοῆσαι καὶ ἄχι φωνάζεις·
ἔς τὴν κεφαλὴν θεᾶς, ἂν θελήσῃς
βάλῃς τὸ πρῶτον μου, νὰ μὲ λύσῃς.

Ι. ΛΑΓΟΠΟΥΛΟΣ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ, Οἱ Ρῶσσοι ἐν Σεβαστουπόλει (συνέχ.).— Περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ὀνει-
ρων, (ἐκ τοῦ ἀγγλ. ὑπὸ Π. Ἰωάννου). — ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ, Ὁ Τεβφικ πασσᾶς (πρω-
τότυπον). — ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, Ὁ Κρόνος.— Τίς ἡ πηγὴ τοῦ κακοῦ (μετάφρ. Λ. Λαζαρίδου).
— Ὁ Γεώργιος Ζαρίφης.— Γάστρων καὶ Ἰωάννα (Διήγημα Α. Δουμᾶ). — Ἡ Χῖος καὶ οἱ Χῖοι.
— Ὁ περὸς τοῦ Σουλινᾶ.— Διάφορα.— Ἐμπορικὸν Δελτίον.— Ποίησις. — Αἶνιγμα.

ΕΙΚΟΝΕΣ.

Ὁ Τεβφικ πασσᾶς, — Ἀποψὶς τοῦ Κρόνου.— Ἡ ἐκ τῆς Γῆς ἀποψὶς τῶν διαφόρων μετα-
βολῶν τῶν δακτυλίων τοῦ Κρόνου. — Σάββα πασσᾶς.— Ὁ περὸς τοῦ Σουλινᾶ.